

Provincie
West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

Kwaliteit. Het zit in ons.

Kansarmoedeatlas West-Vlaanderen

Een realisatie van het Steunpunt Sociale Planning van
de Dienst Welzijn van de Provincie West-Vlaanderen

Inhoudsopgave

Dankwoord	6
Woord vooraf	7
1 Inleiding	9
2 Methodologische beschouwingen	11
2.1 De onderzoekseenheden: statistische sectoren of buurten	11
2.2 Het bepalen van de variabelen	11
2.3 Datareductie	14
2.3.1 Factoranalyse	15
2.3.2 Schaalconstructie	17
2.4 Robuust doorheen de tijd	21
2.5 Het bepalen van de drempelwaarden en kwetsbare buurten	21
3 Resultaten	23
3.1 Kansarmoede in kaart: algemene kansarmoedeanalyse	24
3.1.1 De indicatoren beschreven	24
3.1.2 Kansarmoede gemeten aan de hand van 4 dimensies	44
3.1.3 Kansarmoede: een cumulatie van factoren	60
3.2 Kansarmoede: doelgroepenanalyse	82
3.2.1 Kwetsbare jongeren	82
3.2.2 Kwetsbare ouderen	102
3.2.3 Kwetsbare jongeren/ ouderen in kansarme buurten	114
3.3 Evolutie in de tijd	116
3.3.1 Evolutie van de drempelwaarden en de indicatoren	116
3.3.2 Evolutie van de kansarme buurten	121
4 Conclusies en samenvatting	134
Bibliografie	138
Colofon	140
Bijlage	141

Dankwoord

De publicatie is het resultaat van de inbreng van meerdere personen.

- De collega's van het Steunpunt Sociale Planning voor de inhoudelijke inbreng: Stefanie Rammelaere, Lore De Jonghe, Stéphanie Soete en Inge Caestecker;
- Nico De Witte Van de Hogeschool Gent voor de statistische ondersteuning;
- Jan Leicher (Gebiedswerking Provincie West-Vlaanderen), Patrick Anthone (Buurtwerking Stad Brugge), Lien Baeteman (Stafmedewerker Dienst Welzijn Middelkerke) en Bart Vallaeys (OCMW Secretaris Poperinge) voor de aanvullingen uit het werkveld;
- De dataleveranciers voor het aanleveren van hun materiaal.

Aan elk van hen: Dank!

Hilde Coudenys

Sectiehoofd Steunpunt Sociale Planning

De West-Vlaamse kansarmoedeatlas is een realisatie van het Steunpunt Sociale Planning van de Provincie West-Vlaanderen.

De opdrachten van het Steunpunt Sociale Planning kunnen als volgt omschreven worden:

- Relevant cijfermateriaal bijeenbrengen en verwerken op een niveau dat voor de klant (lokale besturen en welzijnsorganisaties) gewenst is.
- Het cijfermateriaal ontsluiten op een begrijpbare en gebruiksvriendelijke manier.

Voorliggende atlas past volledig binnen deze opdracht. Vanuit verschillende hoeken (ACW, CLB's, LOP's, Samenlevingsopbouw, verschillende diensten uit lokale besturen, ...) krijgt het Steunpunt Sociale Planning regelmatig de vraag naar cijfer- en/of kaartmateriaal om kwetsbare groepen in beeld te brengen. Om aan deze vragen tegemoet te komen, biedt het Steunpunt Sociale Planning deze kansarmoedeatlas aan. Deze atlas helpt niet alleen om aan de hand van kaartmateriaal de meest kwetsbare buurten (i.e. statistische sectoren) te lokaliseren maar probeert tevens om de kenmerken van deze buurten zo goed mogelijk te duiden en te omschrijven.

De opzet van de kansarmoedeatlas bestaat erin om de diverse welzijnsactoren een zicht te geven op de spreiding van de buurten met een verhoogde kans op kansarmoede binnen West-Vlaanderen. Voor het gemak van het lezen wordt er verder in deze publicatie gesproken over "kansarme buurten" waarmee we deze kwetsbare buurten bedoelen. Concreet willen we een antwoord bieden op volgende vragen:

- Welke zijn de kansarme buurten in West-Vlaanderen?
- Wat zijn de kenmerken van de buurtbewoners binnen deze buurten?
- Hoe evolueren deze buurten doorheen de tijd?

De methode die hiertoe werd gebruikt, steunt grotendeels op de werkwijze die gehanteerd werd voor de opmaak van de "Atlas van achtergestelde buurten in Vlaanderen en Brussel" (Kesteloot, 1996 en 2008). Het grootste verschil tussen beide atlassen bevindt zich op het niveau van de gebruikte indicatoren: daar waar de atlas Kesteloot gebruik maakt van gegevens afkomstig uit de volkstelling van 1991 en de socio-economische enquête van 2001 put het Steunpunt Sociale Planning geheel uit haar eigen databanken die zeer recent (2010) cijfermateriaal bevatten. De gebruikte methode om kansarmoede in kaart te brengen is dus reeds beproefd en hier voornamelijk verfijnd.

De West-Vlaamse kansarmoedeatlas verschilt eveneens van andere kansarmoedemonitors (vb. atlas Kesteloot en de recente Vlaamse kansarmoedemonitor) in die zin dat voor het bepalen van de drempelwaarden inzake het risico op kansarmoede een West-Vlaamse drempelwaarde werd gebruikt. Dit betekent dat de West-Vlaamse buurten op zich worden gescreend, los van de situatie in andere Vlaamse of Belgische steden en regio's. We kunnen met andere woorden een gezicht geven aan de kansarmoede typisch voor West-Vlaanderen.

Naast een algemene screening van West-Vlaanderen (om buurten te detecteren met een verhoogde kans op kansarmoede), besteden we bijkomend bijzondere aandacht aan 2 groepen die, omwille van hun meer afhankelijke positie, volgens andere kansarmoedestudies een verhoogd risico lopen om in een preciaire leefsituatie terecht te komen: kinderen/jongeren en ouderen. Het feit dat beide bevolkingsgroepen volgens de laatste bevolkingsprognoses de komende jaren in aantal zullen toenemen en verhoudingsgewijs een steeds groter aandeel binnen de totale bevolking zullen opeisen, maakt een bijzondere aandacht voor deze groepen uitermate relevant.

Rest mij alleen om u veel leesplezier toe te wensen.

Dirk De fauw

Gedeputeerde voor jeugd, huisvesting en welzijn

1. Inleiding

Het behoeft nog weinig woorden: (kans)armoede is een complex gegeven dat zich niet enkel beperkt tot een financieel tekort maar dat meerdere levensdomeinen behelst. Een definitie waarnaar de literatuur omtrent armoede vaak refereert en die ondertussen algemeen aanvaard is, luidt als volgt: “Armoede is een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en collectieve bestaan” (Vranken, 2006). Uit heel wat onderzoek blijkt ook dat het uit elkaar houden van de oorzaken en de gevolgen van een kansarmoedesituatie niet vanzelfsprekend is. Is het de gebrekkige gezondheid van een persoon die ertoe heeft geleid dat deze een inkomen uit arbeid moet derven en zo (geleidelijk aan) in de armoede terecht komt? Of is het de armoedesituatie (slechte huisvesting, ondervoeding, gebrekkige mogelijkheden tot hygiëne, ...) die een slechte gezondheid in de hand heeft gewerkt? Een leven in armoede kan gevolgen hebben zowel op korte als op lange termijn en beperkt zich niet noodzakelijk tot de perso(o)n(en) in kwestie, maar kan doorgegeven worden aan de volgende generatie(s). Het mag duidelijk zijn dat dit een thema is dat zich niet eenvoudig in een aantal cijfers laat samenvatten

Het is onmogelijk om het aantal personen dat in kansarmoede leeft objectief te gaan tellen: omwille van de multi-aspectualiteit van het thema, zoals hierboven aangehaald, methodologische grenzen (zoals de beperkte registratie van de nodige gegevens of de grenzen van de privacy), maar ook de maatschappelijke taboesfeer rond kansarmoede maakt dat heel wat mensen die zich in dergelijke situatie bevinden, zich soms letterlijk verbergen achter de façade van hun woning. Niettegenstaande deze beperkingen beogen we met de hier uitgewerkte methodiek om, naar analogie met de Atlas Kesteloot (1996 en 2008), de geografische spreiding van mogelijke concentraties van kwetsbare gezinnen in kaart te brengen. Concreet betekent dit dat de buurten die in deze atlas als kansarm worden gevlagd een verhoogde concentratie van achterstellingsindicatoren vertonen. Gebieden waarin eenzelfde graad van achterstelling echter meer verspreid is, zullen minder snel opgemerkt worden. Het kan dus voorvallen dat binnen deze buurten, met meer verspreide achterstelling, er wel concentraties van achterstelling aanwezig zijn, zij het in een bepaalde straat of een specifieke woonblok, maar dit soort concentraties zal niet af te leiden zijn uit het kaartmateriaal (Kesteloot, 2008). Daartegenover staat wel dat aangezien we een cumulatie van factoren in beschouwing nemen om kansarmoede te meten, dat de buurten die er hier als zijnde kansarm uitkomen wel degelijk een verhoogde kans op kwetsbaarheid vertonen. Uiteraard bestaat nog steeds de kans dat de bevindingen uit de atlas niet volledig stroken met de werkelijkheid of de beleefde situatie. Er bestaat immers ook een subjectieve kant van kansarmoede waarbij een objectief geziene kansarme situatie niet steeds als dusdanig wordt beleefd. Daarnaast kan de samenstelling van de bevolking door o.a. ruimtelijke ingrepen (nieuwe verkavelingen, renovaties, ...) op korte termijn snel veranderen (Kesteloot, 2008). Een confrontatie van het cijfermateriaal met terreinkennis is dus uitermate aangewezen om de data te contextualiseren.

Wat heeft deze atlas te bieden?

De methodologische beschouwingen geven een zicht op de gehanteerde methodiek. De mogelijkheden, maar ook de beperkingen van de kansarmoedeanalyse worden er nauwkeurig beschreven. De meer statistisch onderlegde lezer zal er kunnen terugvinden hoe de selectie van de indicatoren gebeurde en welke diverse schalen om kansarmoede te beschrijven uiteindelijk werden ontwikkeld.

De resultaten van de kansarmoedeanalyse worden in 3 grote luiken gepresenteerd:

In luik 1 worden vooreerst de verschillende variabelen en de daaruit voortvloeiende dimensies, die gebruikt worden binnen het kader van deze kansarmoedeatlas, beschreven. Vervolgens biedt het eerste kaartmateriaal een zicht op de geografische spreiding van de vier dimensies van kansarmoede zijnde huisvesting, demografie, onderwijs en werkloosheid. Het laatste deel geeft tenslotte weer welke buurten aan de hand van de gebruikte methode weerhouden werden als zijnde kansarme buurten, waar deze gesitueerd zijn en hoe deze zich demografisch kenmerken.

Het tweede luik van de bespreking van de resultaten zoomt in op twee specifieke bevolkingsgroepen: de jongeren (0-19-jarigen) en de ouderen (60-plussers). Er wordt nagegaan in hoeverre de geselecteerde kansarme buurten al dan niet een verhoogde concentratie aan kwetsbare jongeren of ouderen tellen.

Luik 3 beschrijft tenslotte de evolutie van de kansarme buurten tussen de observatiejaren 2006 en 2010. Vertrekkende vanuit de situatie in 2010 wordt nagegaan welke en hoeveel buurten al dan niet kansarm waren in 2006, dezelfde variabelen in beschouwing genomen. Om te bepalen of een buurt al dan niet kansarm is, wordt voor elke dimensie per observatiejaar de drempelwaarde van het betreffende jaar genomen. Naast de evolutie van de algemene kansarmoedesituatie worden eveneens de ontwikkelingen op de vier dimensies van kansarmoede bekeken.

2. Methodologische beschouwingen

2.1 De onderzoekseenheden: statistische sectoren of buurten

Het geografische niveau waarop gewerkt werd, zijn de statistische sectoren zoals bepaald door het toenmalig Nationaal Instituut voor Statistiek (nu ADSEI). Voor het gemak worden deze verder kortweg “buurten” genoemd. De afbakening van deze buurten gebeurde voornamelijk op basis van ruimtelijke factoren en fysische barrières (grote verkeersassen, waterlopen, treinsporen, ...) zonder rekening te houden met de bevolkingsdensiteit. Concreet betekent dit dat sommige buurten slechts een zeer beperkt aantal inwoners tellen. Om buurten met elkaar te kunnen vergelijken was het noodzakelijk om relatieve cijfers te berekenen. Op kleine totalen kunnen kleine verschillen in absolute aantallen echter leiden tot eerder toevallige grote variaties in percentages. Om die reden werden alle buurten met minder dan 100 huishoudens uit de analyse geweerd. In totaal weerhouden we 1.274 buurten (=463.983 huishoudens of 94,7% van alle huishoudens) waarop de analyses werden uitgevoerd. 560 buurten telden te weinig huishoudens (=26.223 huishoudens of 5,3% van alle huishoudens).

Een tweede opmerking aangaande de buurten die in acht moet worden genomen, betreft hun oppervlakte. Op de kaarten kan duidelijk gezien worden dat de buurten in het centrum van de gemeenten of de dorpskernen veel kleiner in oppervlakte zijn dan buurten gelegen in landelijke gebieden. Wat de inkleuring van de kaarten betreft, dient men dus indachtig te zijn dat een grote ingekleurde vlek niet op een grotere mate van kwetsbaarheid duidt dan een kleine ingekleurde vlek.

2.2 Het bepalen van de variabelen

We zijn vertrokken van een zo ruim mogelijke dataset. Volgende criteria werden aangewend voor de selectie van de variabelen:

- inhoudelijk verband houden met kansarmoede
- beschikbaar op statistisch sectorniveau
- betrouwbaar, jaarlijkse update en standvastig in de tijd

Op basis van deze criteria konden we starten met een set van 39 variabelen. Via technieken van datareductie hebben we in een eerste stap deze variabelen gereduceerd tot een meer bevattelijk en werkbaar geheel.

Hieronder volgt een overzicht van de oorspronkelijke 39 variabelen.

1. Demografie (10 variabelen)

Variabele	Bron
Aantal niet-Belgen op de totale bevolking	Rijksregister 2010
Aantal alleenstaanden op het totaal aantal gezinnen	Rijksregister 2010
Aantal eenoudergezinnen op het totaal aantal gezinnen met kinderen (leeftijdsgroep kinderen=0-19 jarigen) Een eenoudergezin is een alleenstaande ouder waar de kinderen gedomicilieerd zijn.	Rijksregister 2010
Aantal geboorten in kansarme gezinnen op het totaal aantal geboorten	Kind&Gezin 2009
Aantal alleenstaande 75-plussers op het totaal aantal 75-plussers	Rijksregister 2010
Aantal gescheiden ¹ 60-plussers op het totaal aantal 60-plussers	Rijksregister 2010
Aantal 60-plussers met een niet-Belgische nationaliteit op het totaal aantal 60-plussers	Rijksregister 2010
Aantal grote gezinnen (5 of meer personen) op het totaal aantal gezinnen	Rijksregister 2010
Aantal jonge gezinshoofden (<25 jaar) op het totaal aantal gezinnen	Rijksregister 2010
Aantal 0-24 jarigen met een niet-Belgische nationaliteit op het totaal aantal 0-24 jarigen	Rijksregister 2010

2. Huisvesting (13 variabelen)

Variabele	Bron
Aantal woonegelegenheden gebouwd voor 1945 op het totaal aantal woonegelegenheden	Kadaster 2010
Aantal recente woonegelegenheden (gebouwd na 1981) op het totaal aantal woonegelegenheden	Kadaster 2010
Aantal individuele woonegelegenheden op het totaal aantal woonegelegenheden	Kadaster 2010
Aantal appartementen op het totaal aantal woonegelegenheden	Kadaster 2010
Aantal huurders (als gezinshoofd) op het totaal aantal gezinnen	Rijksregister+Kadaster, 2010
Aantal huurders ouder dan 60 jaar (als gezinshoofd) op het totaal aantal gezinnen met een gezinshoofd ouder dan 60 jaar	Rijksregister+Kadaster, 2010
Aantal huurders tussen 35-59 jaar (als gezinshoofd) op het totaal aantal gezinnen met een gezinshoofd tussen 35-59 jaar	Rijksregister+Kadaster, 2010
Aantal gezinnen die op 01/01/2010 op een ander adres woonden dan op 01/01/2009 op het totaal aantal gezinnen (=wooninstabiliteit)	Rijksregister, 2010
Aantal gezinshoofden ouder dan 60 jaar die op 01/01/2010 op een ander adres woonden dan op 01/01/2009 t.o.v. het totaal aantal gezinshoofden ouder dan 60 jaar	Rijksregister, 2010
Aantal alleenstaande huurders op het totaal aantal gezinnen	Rijksregister+Kadaster, 2010
Aantal huurders (gezinshoofd) van een appartement op het totaal aantal gezinnen	Rijksregister+Kadaster, 2010
Aantal huurders van een appartement ouder dan 60 jaar (gezinshoofd) op het totaal aantal gezinshoofden ouder dan 60 jaar	Rijksregister+Kadaster, 2010
Aantal sociale huurwoningen op het totaal aantal gezinnen	VMSW 2008 + OCMW 2010+SVK's 2010 + Rijksregister 2010

¹ Gescheiden = uit de echt gescheiden + ontbinding van het huwelijk op een bijzondere wijze + scheiding van tafel en bed en van goederen

3. Onderwijs (9 variabelen)

Variabele	Bron
Aantal leerlingen met schoolse vertraging (min. 1 jaar) uit het gewoon lager onderwijs op het totaal aantal leerlingen uit het gewoon lager onderwijs	Departement Onderwijs, Schooljaar 2008-2009
Aantal leerlingen met een risicoloopbaan in het secundair onderwijs op het totaal aantal leerlingen uit het secundair onderwijs (=leerlingen deeltijds beroepsonderwijs + leerlingen met minstens 2 jaar schoolse vertraging + leerlingen buitengewoon onderwijs)	Departement Onderwijs, Schooljaar 2008-2009
Aantal leerlingen met een risicoloopbaan in het lager onderwijs op het totaal aantal leerlingen uit het lager onderwijs (=leerlingen met minstens 1 jaar schoolse vertraging + leerlingen buitengewoon onderwijs)	Departement Onderwijs, Schooljaar 2008-2009
Aantal leerlingen met schoolse vertraging (min. 2 jaar) in het gewoon secundair onderwijs op het totaal aantal leerlingen uit het gewoon secundair onderwijs (1ste t.e.m. 6de middelbaar)	Departement Onderwijs, Schooljaar 2008-2009
Aantal leerlingen in het deeltijds beroepsonderwijs op het totaal aantal leerlingen vanaf de 2de graad	Departement Onderwijs, Schooljaar 2008-2009
Aantal leerlingen in voltijds beroepsonderwijs op het totaal aantal leerlingen vanaf de 2de graad	Departement Onderwijs, Schooljaar 2008-2009
Aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs (inclusief kleuter) op het totaal aantal leerlingen	Departement Onderwijs, Schooljaar 2008-2009
Aantal leerlingen in het buitengewoon lager onderwijs op het totaal aantal leerlingen uit het lager onderwijs	Departement Onderwijs, Schooljaar 2008-2009
Aantal leerlingen in het buitengewoon secundair onderwijs op het totaal aantal leerlingen uit het secundair onderwijs	Departement Onderwijs, Schooljaar 2008-2009

4. Werkloosheid (7 variabelen)

Variabele	Bron
Aantal werkzoekenden op het totaal aantal 18-64 jarigen	VDAB 2010
Aantal werkzoekenden met ten hoogste een diploma lager secundair onderwijs op het totaal aantal werkzoekenden	VDAB 2010
Aantal langdurig werkzoekenden (>1 jaar) op het totaal aantal werkzoekenden	VDAB 2010
Aantal laaggeschoolde/langdurig werkzoekenden op het totaal aantal werkzoekenden	VDAB 2010
Aantal werkzoekende gezinshoofden met kinderlast op het totaal aantal werkzoekenden	VDAB+Rijksregister 2010
Aantal oudere werkzoekenden (50+) op het totaal aantal werkzoekenden	VDAB+Rijksregister 2010
Aantal jonge werkzoekenden (<25 jaar) op het totaal aantal werkzoekenden	VDAB+Rijksregister 2010

2.3 Datareductie

Het is weinig zinvol om de volledige set van 39 variabelen te hanteren om kansarmoede in beeld te brengen. Een te grote dataset maakt het interpreteren van de resultaten te complex. Bovendien vertonen sommige variabelen inhoudelijk enige overlapping (vb. "huurders van appartementen" zitten ook vervat in "huurders") waardoor we dus bij wijze van spreken 2 maal dezelfde variabele zouden tellen. Een eerste stap in de datareductie was via een principale componentenanalyse met varimaxrotatie na te gaan welke van deze variabelen (statistisch) het meest zinvol zijn om kansarmoede te beschrijven. Met een tweede stap wilden we inzicht krijgen in de structuur van onze data: vertonen de weerhouden variabelen uit stap 1 een dermate samenhang dat we kunnen spreken van een schaal? De bedoeling was om uiteindelijk per dimensie van kansarmoede (demografie, huisvesting, onderwijs en werkloosheid) 1 waarde te bekomen voor elke buurt om verdere berekeningen en interpretaties te vereenvoudigen.

Voor een vlotte lezing van de resultaten worden eerst enkele statistische begrippen gedefinieerd.

Principale Componentenanalyse: De PCA is een multivariate statistische techniek waarbij een niet geobserveerde achterliggende variabele (component genoemd) wordt opgespoord uit een set van geobserveerde oorspronkelijke variabelen. Een goed resultaat van een PCA levert een beperkt aantal componenten op die een groot deel van de variantie in de oorspronkelijke variabele verklaren. Specifiek voor de PCA is dat er naast de gemeenschappelijke variantie ook gekeken wordt naar de unieke variantie in de oorspronkelijke variabelen.

Varimaxrotatie: Varimax is een rotatiemethode die aangeboden wordt in IBM SPSS Statistics (het gebruikte statistisch softwarepakket). Het roteren van de factoren heeft tot doel de interpretatie van de gevonden componenten te vergemakkelijken. De rotatie zelf verandert niets aan de finale resultaten.

Correlatiecoëfficiënt: is een maat om de samenhang tussen 2 variabelen weer te geven.

Factorlading: de factorlading is de correlatiecoëfficiënt tussen de geobserveerde variabele en de verklarende component.

Communaliteit: is het deel van de variantie van een geobserveerde waarde die kan verklaard worden door de component. Doorgaans wordt als grens een waarde van 0.45 genomen. Indien de waarde onder de 0.45 ligt dan wordt gesteld dat de variabele onvoldoende met de component correleert (of laadt). De communaliteit kan berekend worden door het kwadraat te nemen van de factorlading tussen de betreffende variabele en de component.

Eigenwaarde: de som van alle communaliteiten van de geobserveerde variabelen geeft de eigenwaarde van de component. De eigenwaarde geeft dus aan hoeveel bijkomende variantie door de component kan worden verklaard. De eigenwaarde moet steeds hoger zijn dan 1 anders verklaart de component minder variantie dan ze zelf kan toevoegen.

Cronbach's Alpha: is een maat voor de interne consistentie van een concept (hier dimensie genoemd). De Cronbach's Alpha geeft aan in hoeverre de indicatoren dezelfde dimensie meten, door te berekenen of de waarden binnen een zelfde grote dataset op deze indicatoren consistent zijn. De Cronbach's Alpha moet minstens 0.5 bedragen.

2.3.1 Factoranalyse

1. Demografie

Eigenwaarde en % verklaarde variantie

Component	Eigenwaarde	% variantie	Cumulatief %
1	2,352	78,39	78,39
2	,369		
3	,279		

Voor de dimensie demografie kunnen we één zinvolle component terugvinden met een eigenwaarde boven 1. Deze component verklaart 78,39% van de variantie in de variabelen waaruit ze is opgebouwd.

Correlaties en communaliteit tussen de geobserveerde variabelen en de component "Demografie"

	Correlatie	Communaliteit
Alleenstaanden	,897	,804
Eenoudergezinnen	,894	,799
Gescheiden 60-plus	,865	,749

Van de oorspronkelijke 10 variabelen omtrent demografie/gezinssamenstelling zijn er 3 weerhouden: het percentage alleenstaanden, het aandeel eenoudergezinnen en de gescheiden 60-plussers. Alle 3 hangen ze sterk samen met onze nieuwe component.

2. Huisvesting

Eigenwaarde en % verklaarde variantie

Component	Eigenwaarde	% variantie	Cumulatief %
1	2,276	75,87	75,87
2	,564		
3	,160		

Een gelijkaardig resultaat vinden we terug voor de dimensie huisvesting. Het beste resultaat van de uitgevoerde analyse gaf één component met een verklarende variantie van 75,87%.

Correlaties en communaliteit tussen de geobserveerde variabelen en de component "Huisvesting"

	Correlatie	Communaliteit
Huurder 35-59 jaar	,943	,889
Huurder 60-plus	,883	,780
Wooninstabiliteit	,779	,608

Van de 13 variabelen voor huisvesting zijn er 3 die samengevat kunnen worden tot 1 component: de huurders tussen de 35-59 jaar, huurders 60-plus en de wooninstabiliteit. Met een communaliteit boven de grenswaarde (0.45) correleren deze variabelen voldoende met de component.

3. Onderwijs**Eigenwaarde en % verklaarde variantie**

Component	Eigenwaarde	% variantie	Cumulatief %
1	1,611	53,71	53,71
2	,762		
3	,626		

De resultaten geven aan dat er uiteindelijk slechts 1 component met een eigenwaarde hoger dan 1 gevormd kan worden. Deze component verklaart 53,71% van de variantie in de oorspronkelijke variabelen waaruit deze is opgebouwd.

Correlaties en communaliteit tussen de geobserveerde variabelen en de component "Onderwijs"

	Correlatie	Communaliteit
Schoolse vertraging lager onderwijs	,779	,607
Schoolse vertraging secundair onderwijs	,729	,532
Leerlingen buitengewoon onderwijs	,687	,472

Van de oorspronkelijke 9 variabelen voor onderwijs geven de volgende 3 de beste resultaten: schoolse vertraging in het lager onderwijs, schoolse vertraging in het secundair onderwijs en het aandeel leerlingen in het buitengewoon onderwijs. De communaliteit van elke variabele ligt boven de grenswaarde van 0.45. Elke variabele correleert m.a.w. voldoende met de component.

4. Werkloosheid

Eigenwaarde en % verklaarde variantie

Component	Eigenwaarde	% variantie	Cumulatief %
1	2,416	26,72	26,72
2	1,462	23,67	50,39
3	1,037	19,83	70,21

Correlaties en communaliteit tussen de geobserveerde variabelen en de componenten voor "Werkloosheid"

	Correlatie component 1	Correlatie component 2	Correlatie component 3	Communaliteit
Laaggeschoolde langdurig werkzoekenden	,874	,309	,022	,861
Laaggeschoolde werkzoekenden	,813	-,081	,303	,760
Jonge werkzoekenden	,091	-,835	-,329	,813
Werkzoekenden 50-plus	,275	,701	-,334	,678
Langdurig werkzoekenden	,545	,599	-,141	,675
Werkzoekend met kind	-,022	,061	,821	,678
Werkzoekenden	,251	-,070	,618	,450

De principale componentenanalyse met varimaxrotatie geeft als resultaat voor de 7 variabelen van werkloosheid 3 componenten met elk een eigenwaarde hoger dan 1. Samen verklaren deze 3 componenten 70,21% van de variantie.

Kijken we naar de communaliteit van deze variabelen dan hebben deze elk een waarde die voldoende hoog is (>0.45). De variabelen correleren m.a.w. voldoende met de betreffende component.

De eerste component (oranje) omvat de variabelen laaggeschoolde langdurig werkzoekenden en de laaggeschoolde werkzoekenden. Component 2 (rood) wordt gevormd door de variabelen jonge werkzoekenden, werkzoekenden ouder dan 50 en de langdurig werkzoekenden. De laatste 2 variabelen, de werkzoekenden met kinderen en het percentage werkzoekenden vormen ten slotte de derde component (blauw).

2.3.2 Schaalconstructie

Na de datareductie via Principale Componenten Analyse was de tweede stap na te gaan in welke mate we betrouwbare schalen kunnen construeren.

Meten we met andere woorden wat we menen te meten? Hiervoor bekeken we per schaal telkens de Cronbach's Alpha-betrouwbaarheidscoëfficiënt. Als grenswaarde hanteerden we een Cronbach's Alpha van 0.5. Indien deze waarde lager lag dan 0.5, dan werd aangenomen dat de variabelen geen betrouwbare schaal kunnen vormen.

Indien de statistische testen aanwijzingen gaven voor de mogelijkheid tot schaalvorming, dan werd vervolgens voor elke buurt een schaalscore berekend door het gemiddelde te nemen van de betreffende variabelen uit de schaal; dus $(\% \text{ variabele 1} + \% \text{ variabele 2} + \dots + \% \text{ N-variabelen})/N$. Op die manier kunnen we verder werken met per dimensie slechts 1 waarde wat verdere berekeningen en interpretaties vereenvoudigt.

1. Demografie

Cronbach's Alpha	Aantal variabelen
,795	3

Cronbach's Alpha indien item verwijderd	
Alleenstaanden	,679
Eenoudergezinnen	,593
Gescheiden 60-plussers	,816

De Cronbach's Alpha voor de gevonden schaal voor demografie heeft een waarde van 0.795, wat aangeeft dat de variabelen samen wel degelijk een schaal kunnen vormen. We zien dat de Cronbach's Alpha zou toenemen indien we de variabele gescheiden 60-plussers uit het model zouden verwijderen. Het verschil tussen het model met de variabele (0.795) en zonder (0.816) is echter niet groot. We vinden in andere onderzoeken (o.a. Seniorenbehoeftenonderzoeken van Verté) voldoende argumenten om deze variabele alsnog op te nemen in deze schaalconstructie.

2. Huisvesting

Cronbach's Alpha	Aantal variabelen
,771	3

Cronbach's Alpha indien item verwijderd	
Wooninstabiliteit	,897
Huurders 35-59	,366
Huurders 60-plus	,462

Voor de schaal huisvesting vinden we een Cronbach's Alpha van 0.77. Dit is een vrij hoge waarde. Het weglaten van de variabele wooninstabiliteit zou de Cronbach's Alpha doen toenemen (dus ons model verbeteren). Gezien enerzijds de hoge correlatie tussen deze variabele en de component huisvesting (0.779; zie 2.3.1 factoranalyse, 2. huisvesting) en anderzijds de bevestiging uit ander onderzoek (o.a. Atlas Kesteloot) en aannames uit het werkveld dat kwetsbare buurten toch vaak gekenmerkt worden door een hogere verhuigeneigtheid van de bevolking, vinden we voldoende argumenten om te besluiten dat deze variabele toch zinvol is om mee te nemen in de schaalconstructie.

3. Onderwijs

Cronbach's Alpha	Aantal variabelen
,500	3

Cronbach's Alpha indien item verwijderd	
Leerlingen buitengewoon onderwijs	,467
Schoolse vertraging lager onderwijs	,361
Schoolse vertraging secundair onderwijs	,331

Voor onze schaal onderwijs vinden we een Cronbach's Alpha van 0.5. Dit is een net aanvaardbare grens om te bepalen dat de 3 geselecteerde variabelen samen een schaal kunnen vormen. We zien bovendien dat het weglaten van 1 van deze variabelen de Cronbach's Alpha zou doen dalen, waardoor we besluiten dat ze alle 3 een zinvolle bijdrage leveren aan de schaalvorming.

4. Werkzoekenden

	Cronbach's Alpha	Aantal variabelen
Component 1	,747	2
Component 2	-,133	3
Component 3	,165	2

In bovenstaande tabel kunnen we zien dat slechts 1 van de 3 gevonden componenten voor werkzoekenden op het eerste zicht geschikt lijkt om er een schaal mee te maken, namelijk component 1. Component 2 (jonge, oudere en langdurig werkzoekenden) heeft een Cronbach's Alpha van -,133. Voor component 3 (werkzoekenden met kinderen en percentage werkzoekenden) vinden we een Cronbach's Alpha van ,165. Beide waarden liggen dus ver onder de grenswaarde van 0.5 voor een betrouwbare schaalconstructie.

De eerste component levert wel een Cronbach's Alpha van meer dan 0,5 op, namelijk ,747. Deze component wordt gevormd door de variabelen laaggeschoolde werkzoekenden en laaggeschoolde langdurig werkzoekenden. Het is duidelijk dat er tussen beide variabelen een grote correlatie moet bestaan aangezien een groot deel van de laaggeschoolde werkzoekenden ook opgenomen is in de variabele laaggeschoolde langdurig werkzoekenden (correlatie van ,959!). De vrij hoge waarde op de Cronbach's Alpha kan dan ook eerder verklaard worden door deze extreem hoge correlatie eerder dan dat zij wijst op een betrouwbare schaalconstructie.

Na het laten lopen van heel wat mogelijke combinaties met de variabelen "werkzoekenden" konden we uiteindelijk besluiten dat het vormen van een schaal "werkloosheid" onmogelijk was. Uit dezelfde analyses bleek dat de 3 variabelen die het meest zinvol zijn om alsnog op te nemen in de analyse, zij het als individuele variabele dan, de volgende waren: laaggeschoolde werkzoekenden, langdurig werkzoekenden en werkzoekenden met kinderen. Omdat we per dimensie van kansarmoede uiteindelijk slechts 1 waarde willen hanteren (om verdere berekeningen en interpretaties te vereenvoudigen) dienden we een keuze te maken uit deze 3 variabelen. Daartoe gingen we de correlatie na tussen elk van deze 3 variabelen en de 3 gevormde schalen voor de andere dimensies: onderwijs, huisvesting en demografie. Onderstaande tabel toont hiervan het resultaat. We stellen vast dat de variabele laaggeschoolde werkzoekenden de enige is die significant correleert met de 3 andere dimensies van kansarmoede. Ditzelfde resultaat vinden we overigens terug voor de observatiejaren 2006 en 2008. Op basis hiervan opteren we ervoor om de laaggeschoolde werkzoekenden als indicator voor de kansarmoedeanalyse te weerhouden.

Correlaties tussen de schalen onderwijs, huisvesting en demografie en de variabelen werkzoekenden

		Onderwijs	Huisvesting	Demografie
Werkzoekend gezinshoofd met kind	Corr. Coëfficiënt	,015	-,087**	-,130**
	Significantie	,588	,002	,000
Langdurig werkzoekenden	Corr. Coëfficiënt	,047	,039	,031
	Significantie	,092	,164	,274
Laaggeschoolde werkzoekenden	Corr. Coëfficiënt	,220**	,211**	,181**
	Significantie	,000	,000	,000

** . Correlatie is significant op 0.01 niveau

2.4 Robuust doorheen de tijd

Omdat we enerzijds de mogelijkheid willen voorzien om de kansarmoedesituatie in West-Vlaanderen doorheen de tijd op te volgen maar eveneens om onze gevormde kansarmoede indicatoren aan een extra toets te onderwerpen, werden dezelfde statistische procedures toegepast op identieke datasets met als referentiejaar 2006 en 2008.

De resultaten voor de datasets uit 2006 en 2008 lagen volledig in lijn met deze uit 2010. We vonden telkens dezelfde componenten terug die eveneens de toets van de betrouwbaarheid doorstonden. Aangezien we reeds bij aanvang gekozen hebben voor indicatoren waarvoor we met zekerheid kunnen stellen dat deze de eerstkomende jaren inhoudelijk niet zullen wijzigen, kunnen we garanderen dat we ook voor de volgende jaren een kansarmoedeanalyse zullen kunnen opmaken, die niet alleen de huidige stand van zaken maar tevens de evolutie inzake kansarmoede in beeld zal kunnen brengen.

2.5 Het bepalen van de drempelwaarden en kwetsbare buurten

Naar analogie met de kansarmoedeatlas van Kesteloot werd een drempelwaarde van 15% gehanteerd. Concreet komt dit op het volgende neer: per dimensie van kansarmoede (onderwijs, huisvesting, demografie en werkzoekenden) worden de 1.274 weerhouden buurten gerangschikt van hoog naar laag. Hiervoor werden de geconstrueerde schaalscores gebruikt voor de dimensies onderwijs, huisvesting en demografie. Voor de dimensie werkloosheid is dit de indicator laaggeschoolde werkzoekenden. De drempelwaarde voor elke dimensie bekomen we dus door het gemiddelde te nemen van de waarden op de 191ste plaats en de 192ste plaats (=15% van onze 1.274 buurten). 15% van alle buurten hebben aldus een waarde hoger dan deze drempelwaarde. Voor de jaren 2006 en 2008 werd dezelfde methode gebruikt op de betreffende datasets om de drempelwaarden te berekenen.

Om vervolgens te bepalen of een buurt al dan niet als kwetsbaar kan aangeduid worden, stellen we dat alle buurten die op 3 of 4 van de dimensies de drempelwaarden hebben overschreden als potentieel kansarm kunnen weerhouden worden. Buurten die 0, 1 of 2 keer een drempeloverschrijding kennen, worden als niet-kansarm beschouwd. Let wel, dit impliceert niet dat deze buurten geen aandachtsbuurten kunnen zijn indien er bijvoorbeeld eerder thematisch wordt gewerkt. Zo kan een buurt bijvoorbeeld laag scoren op de dimensie onderwijs, demografie en werkzoekenden maar wel boven de drempelwaarde scoren voor de dimensie huisvesting. Vanuit deze optiek worden in deze atlas ook kaarten aangeboden die per dimensie een overzicht geven van alle buurten die al dan niet de drempelwaarde voor de betreffende dimensie hebben overschreden.

Tot slot nog even herhalen dat het oplichten van een buurt als zijnde kansarm niet per definitie betekent dat alle inwoners van deze buurt zich in een kansarmoedesituatie bevinden. Wat wel zeker is, is dat er binnen deze betreffende buurten meerdere risicofactoren aanwezig zijn die de kans op kwetsbaarheid verhogen.

3. Resultaten

De resultaten worden in 3 grote luiken besproken:

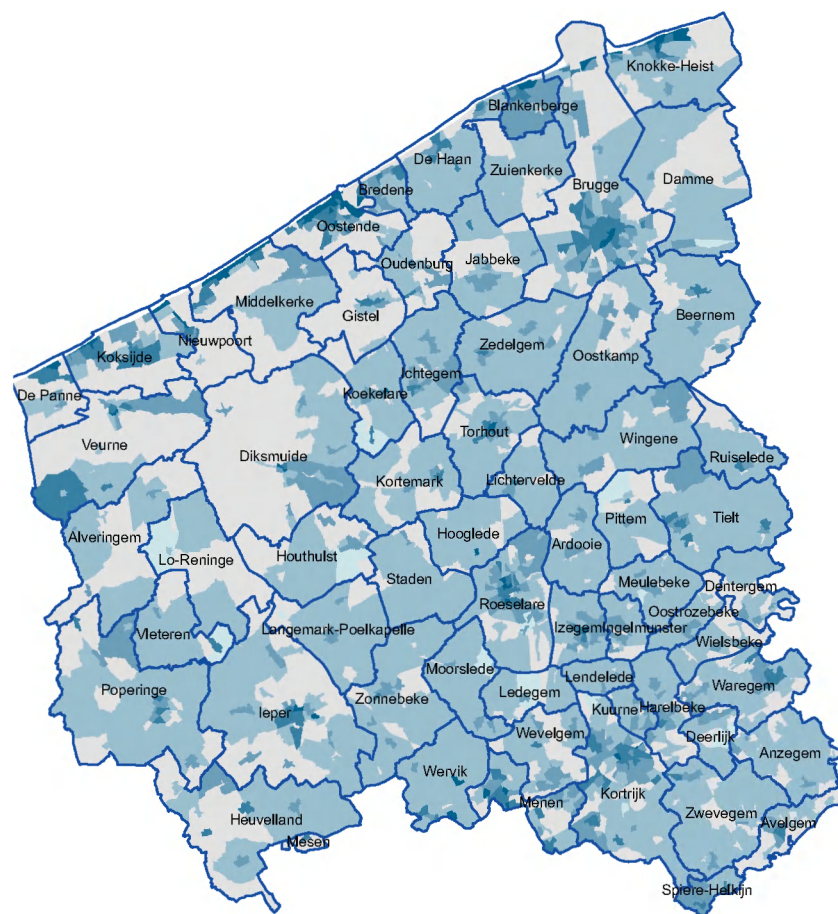
- Luik 1: Bespreking van de algemene kansarmoedeanalyse: welke buurten worden aan de hand van de gebruikte indicatoren en methodiek als kansarm aangeduid
- Luik 2: Bespreking van de doelgroepenanalyse:
 - o in welke buurten vinden we kwetsbare jongeren of ouderen terug
 - o welke kansarme buurten (weerhouden uit de analyse van luik 1) worden getypeerd door de aanwezigheid van kwetsbare jongeren en/of ouderen
- Luik 3: Evolutie van kansarme buurten doorheen de tijd

3.1 Kansarmoede in kaart: algemene kansarmoedeanalyse

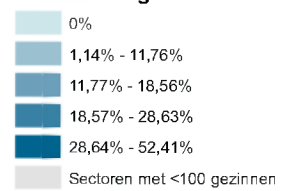
3.1.1 De indicatoren beschreven

Eenoudergezinnen	
Omschrijving	Aantal eenoudergezinnen op het totaal aantal gezinnen met kinderen (leeftijdsgroep kinderen 0-19 jarigen) Een eenoudergezin is een alleenstaande ouder waar de kinderen gedomicilieerd zijn.
Bron	Rijksregister op 01/01/2010
Relevantie	Volgens de Vlaamse armoedemonitor (2010, p. 22) hebben eenoudergezinnen opmerkelijk vaker een inkomen onder de armoederisicodrempel dan koppels met kinderen. De armoederisicodrempel wordt hier gelegd op 60% van het mediaan² inkomen in het Vlaamse Gewest. 28% van de eenoudergezinnen heeft in Vlaanderen een inkomen dat lager is dan deze drempel. Ter vergelijking wordt meegegeven dat dit voor gezinnen met 1 of 2 kinderen 4% is en voor gezinnen met 3 of meer kinderen 13%. De zwakkere financiële positie van eenoudergezinnen uit zich onder meer op het vlak van huisvesting. Volgens Winters (2011, p.89) blijken de eenoudergezinnen van alle huishoudtypes de meest kwetsbare groep te zijn wat de betaalbaarheid van wonen betreft, voornamelijk op de private huurmarkt en de eigendomssector. We mogen echter niet vergeten dat eenoudergezinnen het niet alleen financieel vaak moeilijker hebben, ook voor andere aspecten zoals de opvoeding van de kinderen, gezondheidsproblemen e.d. staan zij er vaker alleen voor. Ook dit maakt dat zij zich sneller in een kwetsbare positie bevinden. En die kwetsbare positie beperkt zich niet enkel tot de alleenstaande ouder. Ook de kinderen zijn hier bijzonder kwetsbaar. Zo wijst het onderzoek van Groenez, Van Den Brande en Nicaise (2003) bijvoorbeeld uit dat kinderen van alleenstaande moeders vaker dan kinderen met samenwonende moeders schoolse vertraging oplopen of sneller in het buitengewoon onderwijs terecht komen.

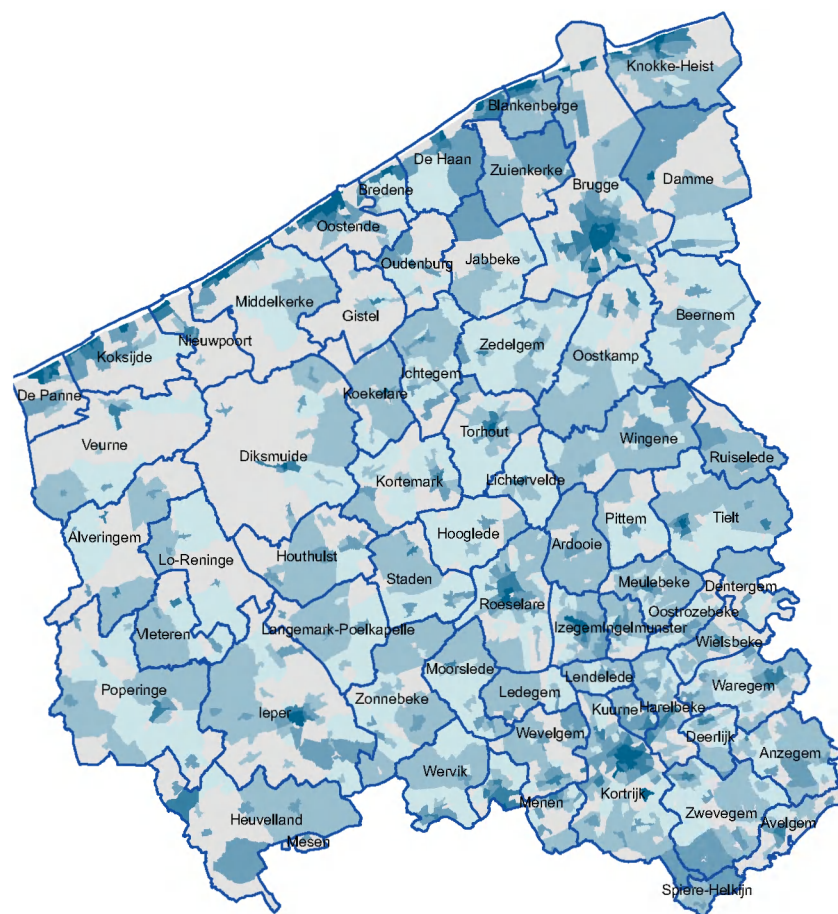
² De mediaan is het midden van een verzameling gegevens. De helft van de waarnemingen heeft dus een waarde boven deze grens, de andere helft heeft een waarde onder deze grens.

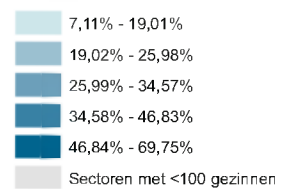
% Eenoudergezinnen

Alleenstaanden	
Omschrijving	Aantal alleenstaanden op het totaal aantal gezinnen
Bron	Rijksregister op 01/01/2010
Relevantie	Een alleenstaand persoon is minder gewapend tegen (financiële) tegenslag dan een persoon die in gezinsverband leeft. Volgens Deboosere (2006, in Kesteloot, 2008, p. 31) zou het traditionele gezin met ouders en kinderen de beste buffer tegen armoede vormen, zeker indien beide ouders een inkomen verwerven. Een alleenstaand persoon is in het bijzonder kwetsbaar indien die geen of slechts in beperkte mate een sociaal netwerk heeft uitgebouwd (Atlas Kesteloot).

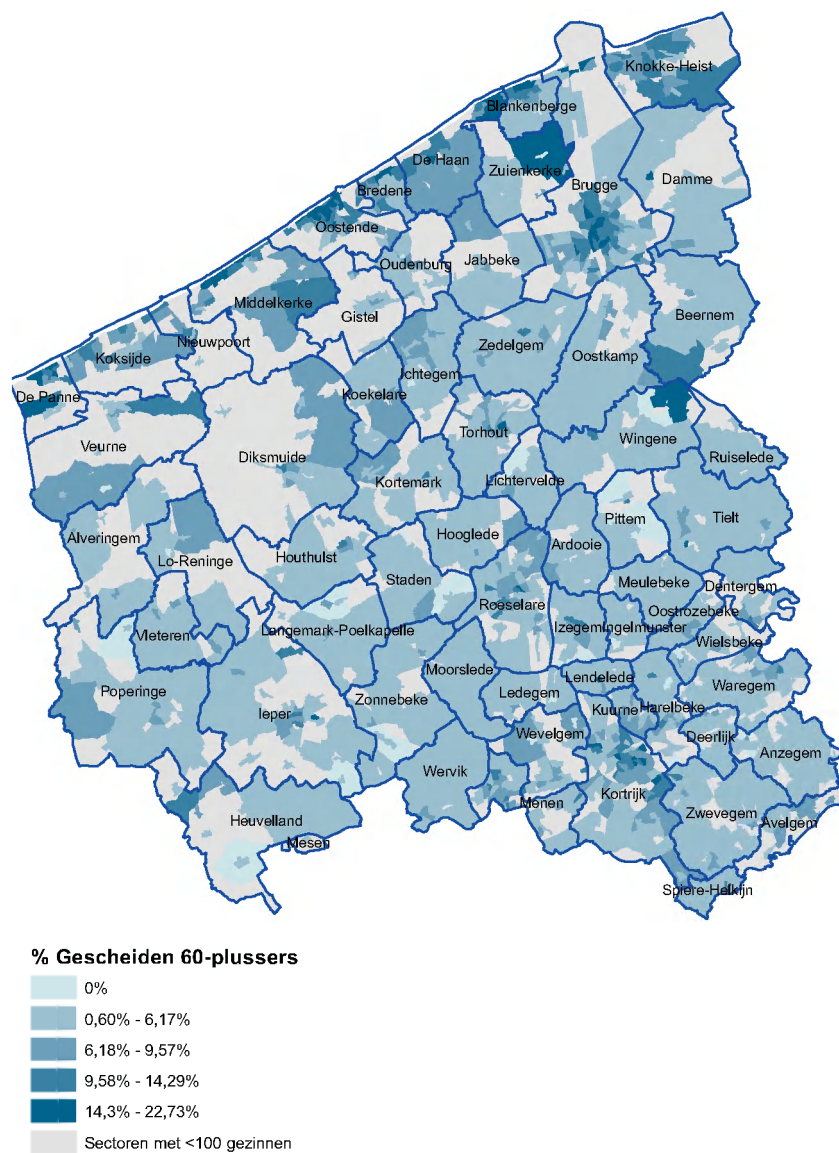

% Alleenstaanden

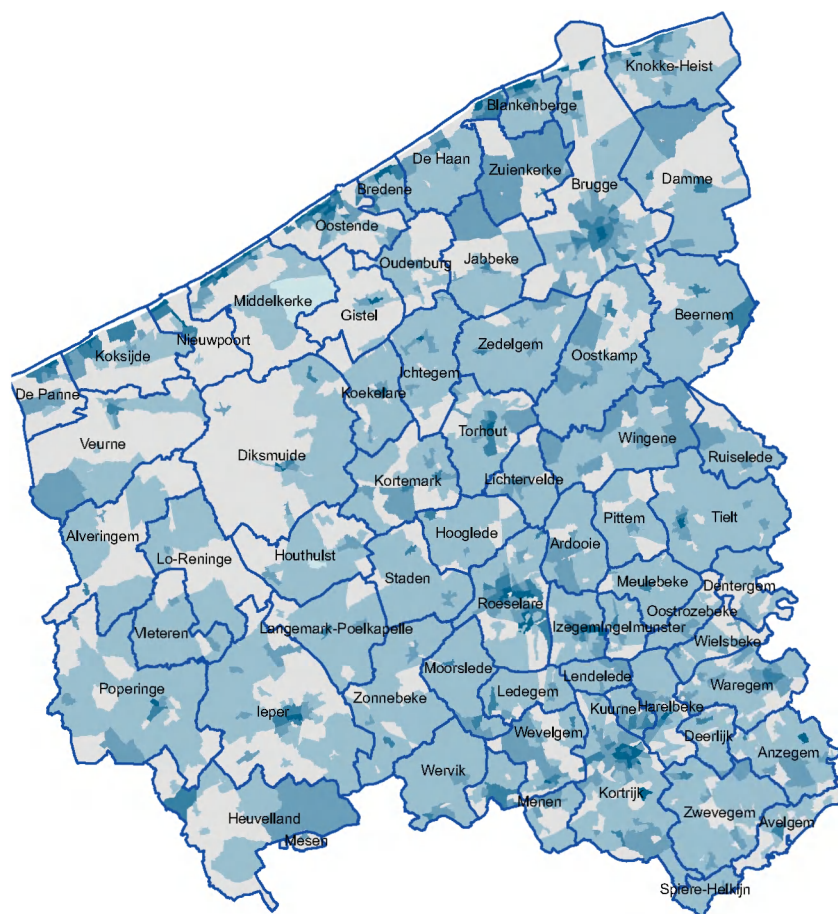

Gescheiden 60-plussers	
Omschrijving	Aantal gescheiden 60-plussers ³ op het totaal aantal 60-plussers
Bron	Rijksregister op 01/01/2010
Relevantie	Volgens Verté (2007) hebben senioren die uit de echt gescheiden zijn een grotere kans op kwetsbaarheid, zelfs in vergelijking met senioren wiens partner is komen te overlijden. Deze laatsten komen eveneens alleen te staan maar kunnen waarschijnlijk op meer mededogen rekenen. Wat de sociale contacten betreft, hebben uit de echt gescheiden ouderen het minst uitgebreide netwerk, hebben zij minder vaak contacten met hun familieleden en burens maar zijn zij ook het minst tevreden over die contacten. Verweduwd senioren verschillen wat sociale contacten betreft amper van leeftijdsgenoten met een partner. Uit de echt gescheiden senioren participeren ook minder vaak aan het verenigingsleven en doen minder vaak vrijwilligerswerk. Wel zouden zij vaker deelnemen aan culturele activiteiten. (Verté, 2011, p. 158-166) Een belangrijk gegeven met betrekking tot de geringere sociale contacten van gescheiden ouderen is dat ouderen die geen of weinig sociale contacten hebben vaak ook kwetsbaar blijken te zijn op andere vlakken. Volgens Machielse (2006 in Verté, 2011, p. 156) hebben sociaal geïsoleerde ouderen onder andere lagere gevoelens van welbevinden, vaker depressieve gevoelens en een slechtere gezondheidstoestand. Komt daarbij dat zij ook vaak sociaal uitgesloten worden in de zin van gebrekkige mogelijkheden om te participeren aan de samenleving, geen toegang te hebben tot sociale netwerken waarin men kan opkomen voor de eigen noden en behoeften of belangrijke sociale rollen op zich te nemen. Aangezien het aandeel uit de echte gescheiden 60-plussers jaarlijks toeneemt (zie 5. Evolutie in de tijd), en ook verwacht kan worden dat dit aandeel nog zal blijven stijgen, blijft deze variabele ook in de toekomst zinvol in het kader van een kansarmoedeanalyse.

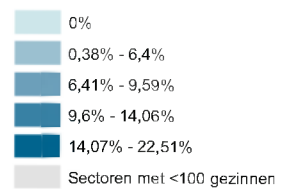
³ Gescheiden= uit de echt gescheiden + ontbinding van het huwelijk op een bijzondere wijze + scheiding van tafel en bed en van goederen

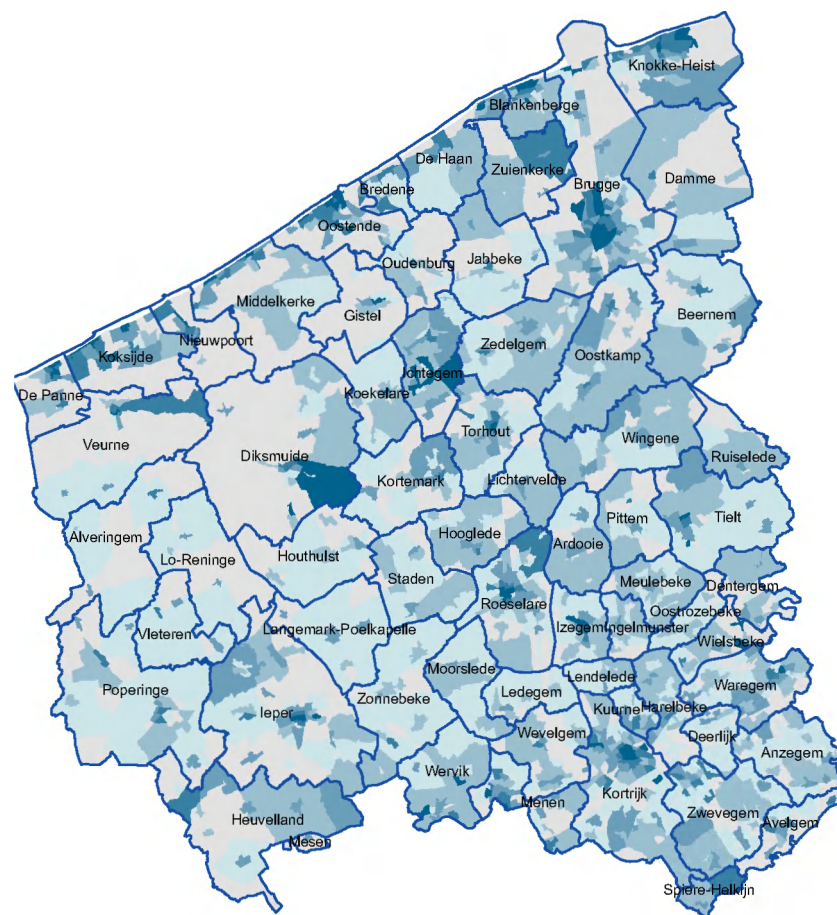
Wooninstabiliteit	
Omschrijving	Aantal gezinnen die op 01/01/2010 op een ander adres woonden dan op 01/01/2009 op het totaal aantal gezinnen
Bron	Rijksregister op 01/01/2010
Relevantie	Een buurt die gekenmerkt wordt door een hoge verhuismobiliteit heeft een grotere kans op kwetsbaarheid. Er wordt weinig of niet geïnvesteerd in de woningen en de buurt. Maar ook de bewoners zelf kunnen geen stabiele leefomgeving uitbouwen, zoals een vaste huisarts, school, netwerk van burens [Kesteloot, 2008] Typerend voor gezinnen in kansarmoede is hun grotere verhuismobiliteit in vergelijking met niet-kansarme gezinnen. Merk op dat nieuwbouwwijken een invloed kunnen hebben op de gegevens. Een drempeloverschrijding op deze variabele hoeft dus niet per definitie gelinkt te worden aan een hogere kwetsbaarheid.

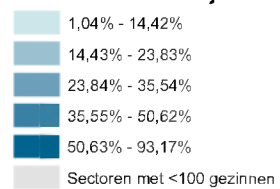
% Wooninstabiliteit

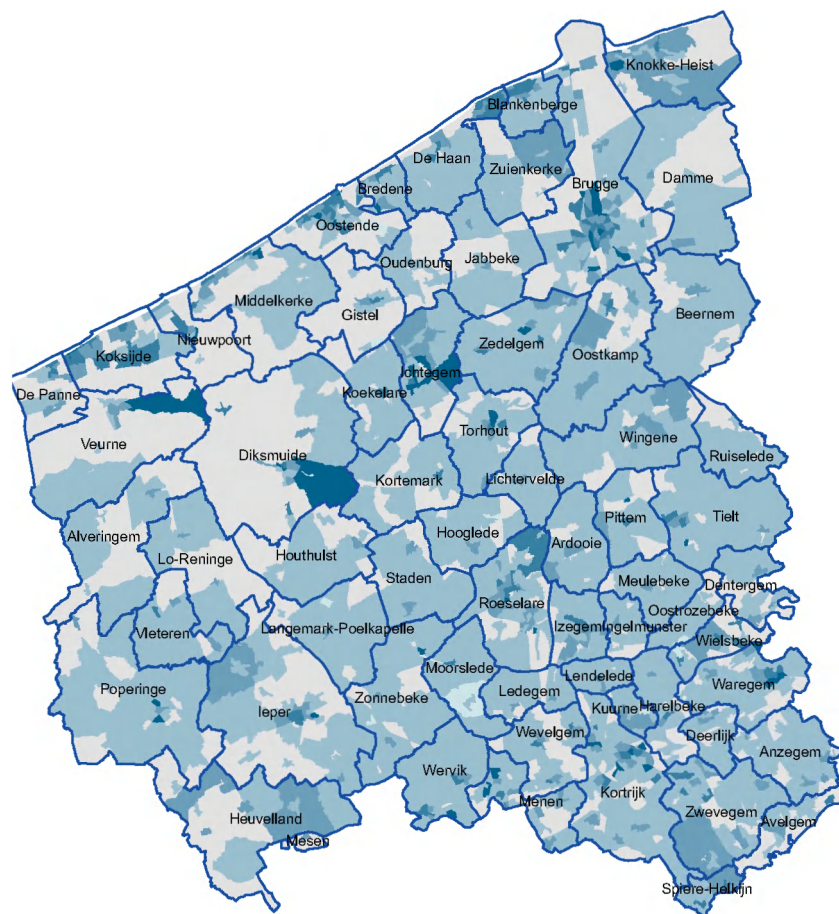
Huurlers 35-59 jaar	
Omschrijving	Aantal huurlers tussen 35-59 jaar (als gezinshoofd) op het totaal aantal gezinnen met een gezinshoofd tussen 35-59 jaar
Bron	Rijksregister op 01/01/2010
Relevantie	De link tussen het aandeel huurlers en kansarmoede is niet zomaar rechtlijnig te noemen. Een deel van de huurmarkt is bijvoorbeeld voorbehouden voor huishoudens met een vrij hoog inkomen. Ook jonge gezinnen vindt men vaak eerst terug op de huurmarkt in afwachting van de aankoop van een eigen woning. Niettegenstaande kan het huren van een woning wel wijzen op het financiële onvermogen om een eigen woning te verwerven. De Vlaamse armoedemonitor (2010, p. 22) en het onderzoek van Winters (2011, p.88-89) tonen bijvoorbeeld duidelijk aan dat huurlers vaker dan eigenaars een inkomen hebben dat onder de armoederisicodrempel ligt. Eerdere analyses uitgevoerd door het Steunpunt Sociale Planning wezen uit dat het aandeel huurlers vanaf 35 jaar opmerkelijk daalt (met meer dan de helft) waaruit we kunnen afleiden dat het hier niet meer om starters op de woningmarkt gaat maar dat het gezinnen kan betreffen die financieel gedwongen zijn om op de huurmarkt beroep te blijven doen.

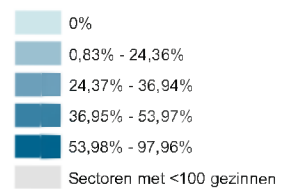
% Huurders 35 - 59 jaar

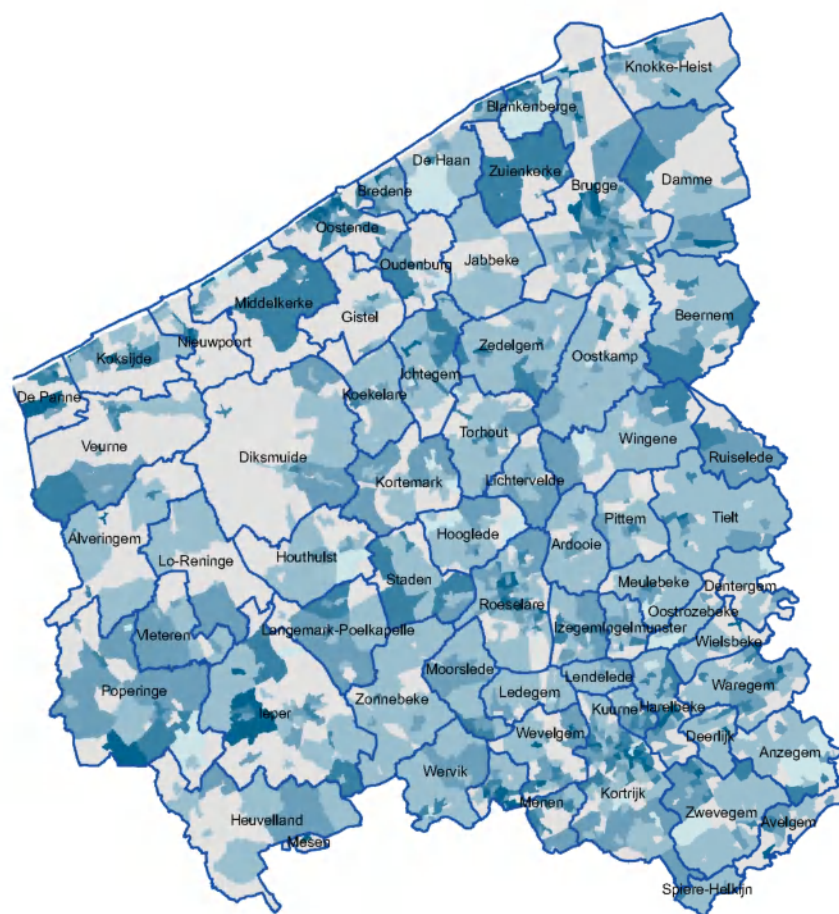
Huurders 60-plus	
Omschrijving	Aantal huurders ouder dan 60 jaar (als gezinshoofd) op het totaal aantal gezinnen met een gezinshoofd ouder dan 60 jaar
Bron	Rijksregister op 01/01/2010
Relevantie	Het staat buiten kijf, de huurlasten nemen steeds een groter deel van het gezinsbudget in. We kunnen dus met enige zekerheid aannemen dat voor wie met een pensioen moet rondkomen, deze huurlasten al snel een (te) grote kost vormen. Dit in tegenstelling tot de eigenaar die op pensioenleeftijd vaak zijn woning (bijna) afbetaald heeft en dus geen woonlasten meer hoeft te dragen. Uit onder andere het onderzoek van Winters (2011, p. 89) en het Jaarboek armoede en sociale uitsluiting (2007, p.101) blijkt dat ouderen en in het bijzonder de huurders op de private huurmarkt het zwakst scoren inzake betaalbaarheid van wonen. Komt daar vaak bij dat de kwaliteit van de woningen op de private huurmarkt niet altijd in overeenstemming is met de betaalde huurprijs. Heel wat ouderen betalen dus relatief veel voor weinig kwaliteit. Naast de hoge uitgaven voor huur komt daar nog eens de woononzekerheid bij, aangezien huurcontracten doorgaans tijdelijk van aard zijn. Dit gegeven kan gevolgen hebben voor het uitbouwen van stabiele sociale netwerken. (Goossens & De Meester, 2004, p.18-19) Merken we wel op dat het hebben van een eigendom op oudere leeftijd niet per definitie rozengeur en maneschijn betekent: ook de woning is aan veroudering onderhevig en/of kan onaangepast zijn aan de nieuwe behoeften van de bewoners. Vlaams survey-onderzoek toont echter aan dat de noodzakelijke herstellings- en/of renovatiewerken vaak niet worden uitgevoerd onder andere door een te laag inkomen (Winters, 2011, p.55). In tegenstelling tot de jongere bevolkingsgroepen die gelijkaardig in een minder gunstige huisvestingssituatie verkeren, hebben de 60-plussers minder kans om uit de bestaande situatie te geraken (Meulemans, Geurts en De Decker, 1996).

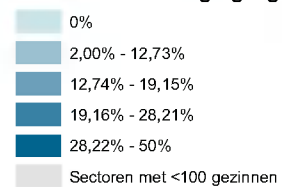
% Huurder 60+

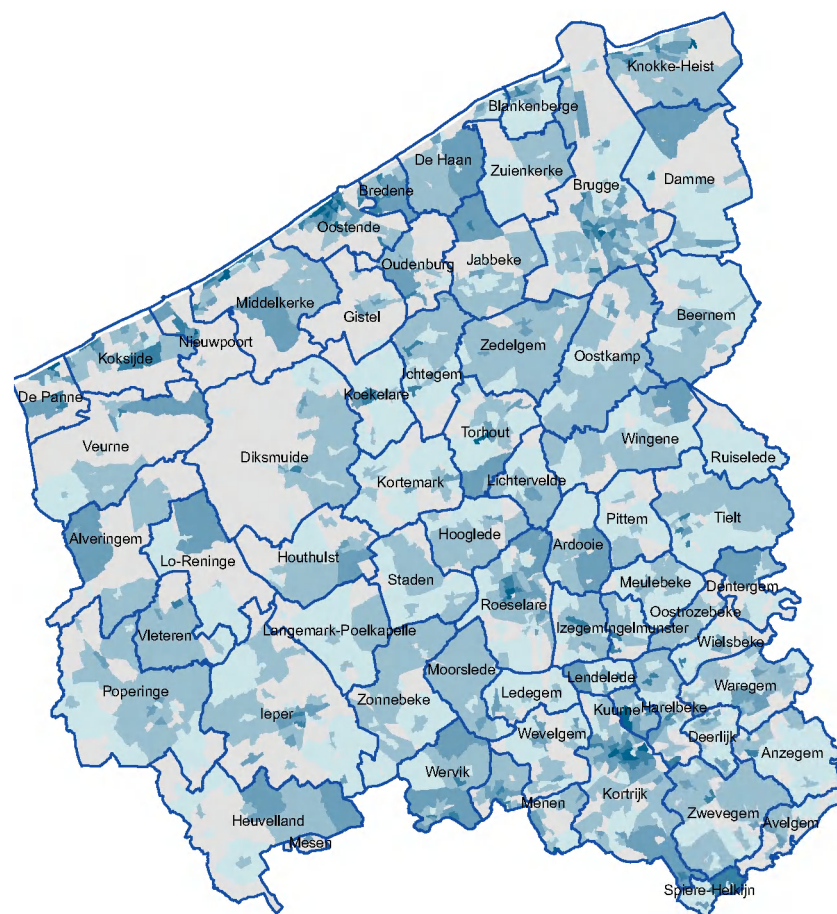
Schoolse vertraging in het lager onderwijs	
Omschrijving	Aantal leerlingen met schoolse vertraging (min. 1 jaar) uit het gewoon lager onderwijs op het totaal aantal leerlingen uit het gewoon lager onderwijs. Schoolse vertraging is de vertraging die een leerling oploopt t.o.v. medeleerlingen met hetzelfde geboortjaar. Deze vertraging is niet noodzakelijk het gevolg van zittenblijven maar kan ook veroorzaakt worden door ziekte, atypische studieovergangen ...
Bron	Departement Onderwijs, schooljaar 2008-2009
Relevantie	Heel wat onderzoeken toonden reeds aan dat er wel degelijk een link bestaat tussen kinderen met schoolse vertraging en armoedesituaties van het gezin. Zo toont het onderzoek van Groenez, Van Den Brande en Nicaise (2003) aan dat achterstand in het lager onderwijs vaker voorkomt bij kinderen van laaggeschoolde ouders, inactieve ouders en ouders met een lage socio-professionele status (p.15-20). Kinderen die opgroeien in kansarme milieus lopen omwille van diverse factoren een grotere kans op schoolse vertraging dan leeftijdsgenoten die niet in een kwetsbaar gezin opgroeien. De kinderen weten zich soms minder gesteund door hun ouders in hun schoolloopbaan omdat deze zelf een lagere opleiding genoten, omdat ze door zorgen moeilijk tijd vinden om hun kinderen op te volgen ... Ook de woonsituatie kan parten spelen, zoals het gebrek aan ruimte om in stilte huiswerk uit te voeren. Maar ook de niet aanvaarding door leeftijdsgenoten (vb. pesten omdat men tweedehandskledij draagt) draagt bij tot een negatief zelfbeeld en het verlies van vertrouwen in het eigen kunnen. Deze kinderen lopen een grotere kans om gedemotiveerd te worden om hun schoolse loopbaan tot een goed einde te brengen. De kans is groot dat kinderen met een problematische schoolloopbaan als volwassenen een maatschappelijk zwakkere positie zullen innemen (Cel Armoedebestrijding, 2009, p. 43).

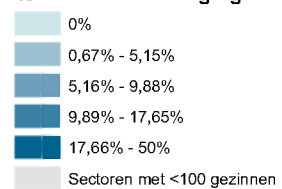
% Schoolse vertraging lager onderwijs

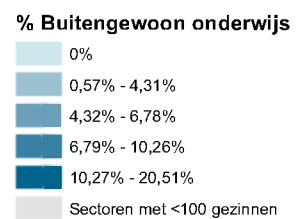
Schoolse vertraging in het secundair onderwijs	
Omschrijving	Aantal leerlingen met schoolse vertraging (min. 2 jaar) in het gewoon secundair onderwijs op het totaal aantal leerlingen uit het gewoon secundair onderwijs (1ste t.e.m. 6de middelbaar). Schoolse vertraging is de vertraging die een leerling oploopt t.o.v. medeleerlingen met hetzelfde geboortjaar. Deze vertraging is niet noodzakelijk het gevolg van zittenblijven maar kan ook veroorzaakt worden door ziekte, atypische studieovergangen Omdat ruim 1/5de van de jongeren in het secundair minstens 1 jaar schoolse vertraging heeft opgelopen, wordt de lat hier hoger gelegd dan bij het lager onderwijs en nemen we minstens 2 jaar schoolse vertraging.
Bron	Departement Onderwijs, schooljaar 2008-2009
Relevantie	Uit het onderzoek van Groenez, Van Den Brande en Nicaise (2003) blijkt dat ook in het secundair onderwijs er duidelijke verschillen zijn in schoolachterstand naargelang de sociale afkomst van het kind (p.23-35). Jongeren die opgroeien in kansarme milieus lopen omwille van diverse factoren een grotere kans op schoolse vertraging dan leeftijdsgenoten die niet in een kwetsbaar gezin opgroeien. De jongeren weten zich soms minder gesteund door hun ouders in hun schoolloopbaan omdat deze zelf een lagere opleiding genoten, omdat ze door zorgen moeilijk tijd vinden om hun kinderen op te volgen Ook de woonsituatie kan parten spelen, zoals het gebrek aan ruimte om in stilte huiswerk uit te voeren. Maar ook de niet aanvaarding door leeftijdsgenoten (vb. pesten omdat men tweedehandskledij draagt) draagt bij tot een negatief zelfbeeld en het verlies van vertrouwen in het eigen kunnen. Deze jongeren lopen een grotere kans om gedemotiveerd te worden om hun schoolse loopbaan tot een goed einde te brengen. De kans is groot dat jongeren met een problematische schoolloopbaan als volwassenen een maatschappelijk zwakkere positie zullen innemen (Cel Armoedebestrijding, 2009, p. 43).

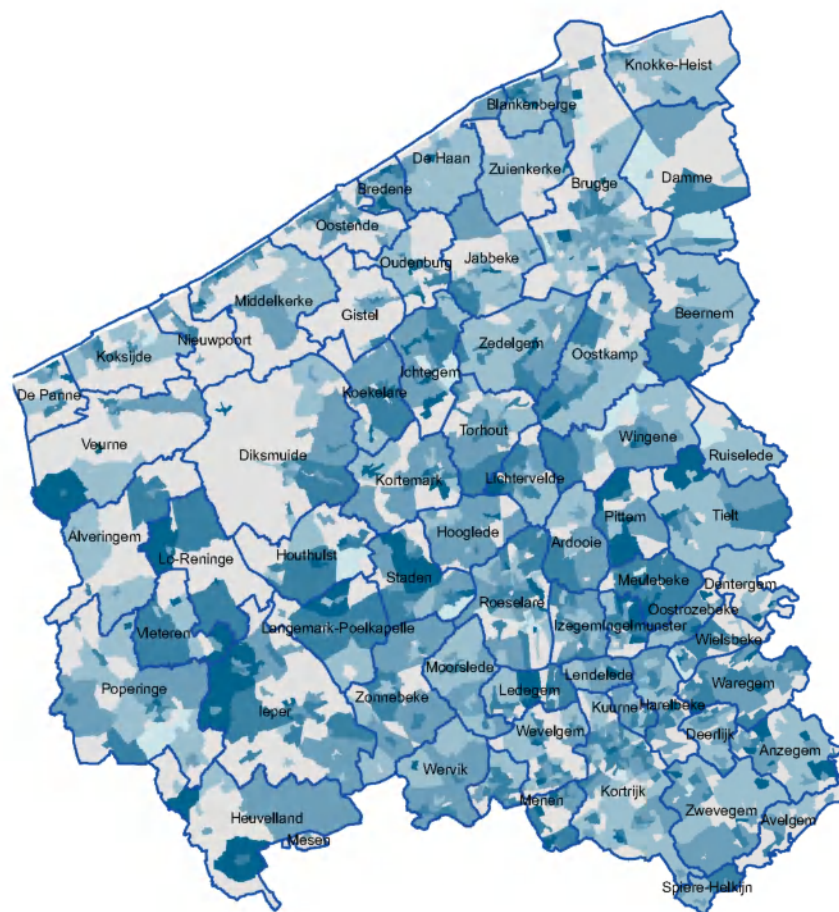
% Schoolse vertraging secundair onderwijs

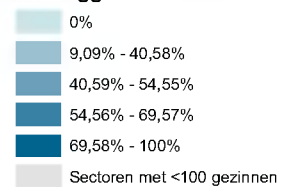
Leerlingen in het buitengewoon onderwijs	
Omschrijving	Aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs (inclusief kleuteronderwijs) t.o.v. het totaal aantal leerlingen
Bron	Departement Onderwijs, schooljaar 2008-2009
Relevantie	Kinderen die opgroeien in een kansarmoedesituatie komen sneller dan hun niet-kansarme leeftijdsgenoten terecht in het buitengewoon onderwijs. En dit gegeven doet zich voor zowel in het kleuter, het lager als in het secundair onderwijs (Groenez, Van Den Brande en Nicaise; 2003). Ook Ruelens et. al (2001) komen tot de vaststelling dat er een oververtegenwoordiging is van kansarme leerlingen in het buitengewoon onderwijs wat zowel vanuit pedagogisch, economisch als ideologisch standpunt als problematisch wordt ervaren. De afgelopen jaren blijft het aantal doorstromers naar het buitengewoon onderwijs stijgen (Vranken, & Goossens; 2007; p.89). Als verklaring voor het sneller doorstromen van kansarme leerlingen naar het buitengewoon onderwijs kunnen meerdere factoren aangehaald worden (Groenez, Van Den Brande en Nicaise; 2003). Een belangrijke factor is de financiële situatie van het gezin en dit uit zich op meerdere manieren: de ouders worden getergd door kopzorgen om de rekeningen te betalen en hebben hierdoor minder tijd om met hun kinderen schooltaken te overlopen; de schoolrekeningen kunnen niet (tijdig) worden betaald waardoor de leerlingen uitgesloten worden van deelname aan bepaalde activiteiten; de relatie tussen de ouders en de school kan door het niet betalen van de rekeningen gaan verzuren. Een bijkomend element is dat leerhulp (vb. logopedie) in het buitengewoon onderwijs gratis is wat een extra aantrekkingskracht is voor dit type onderwijs voor de minder financieel draagkrachtige gezinnen. Een andere factor, van een geheel andere aard, waardoor kansarme leerlingen vaker doorstromen naar het buitengewoon onderwijs situeert zich op het niveau van de communicatie tussen school en ouders in het gewone onderwijs: langs beide kanten kunnen er drempels zijn om de communicatie aan te gaan (o.a. mogelijks een geringer inleefvermogen van leerkrachten in de leefsituatie van kansarme gezinnen, het schaamtegevoel van de ouders over hun leefsituatie, het verschil in taalgebruik ...). Het gebrek aan een goede uitwisseling van informatie tussen school en ouders kan tot gevolg hebben dat kinderen onterecht doorverwezen worden naar het buitengewoon onderwijs.

Laaggeschoolde werkzoekenden	
Omschrijving	Aantal werkzoekenden met ten hoogste een diploma lager secundair onderwijs t.o.v. het totaal aantal werkzoekenden
Bron	VDAB op 01/01/2010
Relevantie	De interfederale armoedebareometer wijst zowel het ontberen van een job als het laaggeschoold zijn aan als factoren die leiden tot een verhoogde kans op armoede. Binnen de groep werkzoekenden vormen de laaggeschoolde werkzoekenden dus een bijzondere kwetsbare groep: zij lopen als het ware een dubbel risico, enerzijds omdat zij geen werk hebben en anderzijds omdat zij laaggeschoold zijn. De laaggeschoolde werkzoekenden maken op 01/01/2010 51% uit van alle werkzoekenden t.o.v. 13% werkzoekenden met een diploma hoger onderwijs (al dan niet universitair). Hoe lager het opleidingsniveau, hoe groter de kans op langdurige (> 1 jaar) werkloosheid (Vranken & Goossens, 2007, p.95).

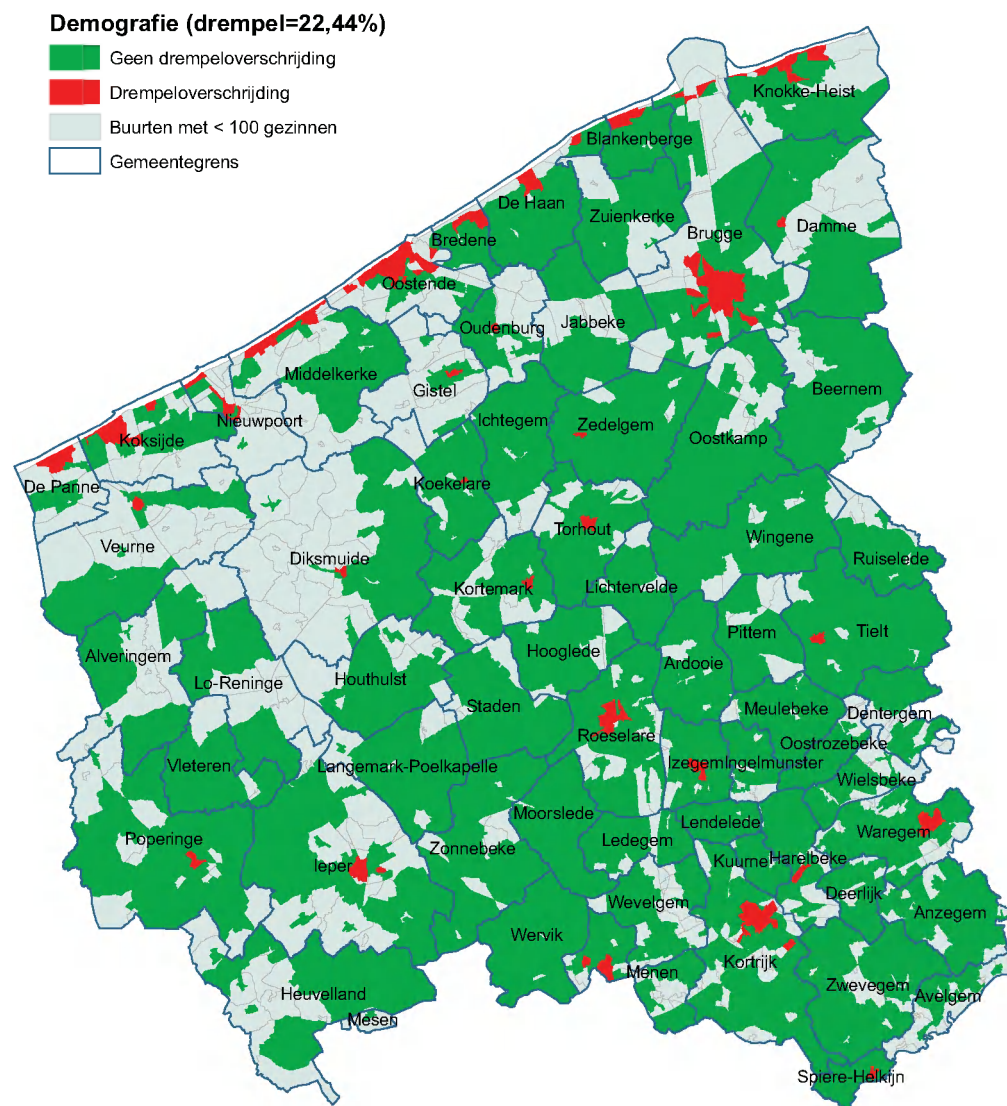

% Laaggeschoolden werkzoekenden

3.1.2 Kansarmoede gemeten aan de hand van 4 dimensies

Van elke in de analyse weerhouden buurt werd berekend hoeveel keer zij de drempelwaarden overschreden. Aangezien er een beoordeling gebeurde op 4 dimensies, kon een buurt dus een score krijgen variërend van 0 tot en met 4. Buurten die op 3 of 4 dimensies de drempelwaarden overschrijden worden als potentieel kansarm beschouwd. Buurten die 0, 1 of 2 keer een drempeloverschrijding kennen, worden als niet-kansarm beschouwd. Let wel, dit impliceert niet dat deze buurten geen aandachtsbuurten kunnen zijn indien er bijvoorbeeld eerder thematisch wordt gewerkt. Zo kan een buurt bijvoorbeeld laag scoren op de dimensie onderwijs, demografie en werkloosheid maar wel boven de drempelwaarde scoren voor de dimensie huisvesting. Vanuit deze optiek wordt in deze atlas ook materiaal aangeboden dat per dimensie een overzicht geeft van alle buurten die al dan niet de drempelwaarde voor de betreffende dimensie hebben overschreden. De kaart geeft visueel de spreiding van de betreffende buurten weer. In één oogopslag kan men per dimensie vaststellen waar de meest precaire buurten te vinden zijn. Daarnaast biedt de tabel bijkomende informatie over het aantal buurten per gemeente en overeenkomstig het aantal huishoudens wonend in deze buurten. Tot slot geeft de bijhorende grafiek een beter zicht op de diepte van de problematiek: per gemeente werd de gemiddelde score berekend van alle drempeloverschrijdende buurten. De gemeenten werden vervolgens gerangschikt a.d.h.v. deze gemeentelijk gemiddelde scores: hoe hoger de score; hoe slechter de situatie.

Met de indicatoren eenoudergezinnen, alleenstaanden en gescheiden 60-plussers werd een dimensie demografie gemaakt. De drempelwaarde voor deze dimensie bedraagt 22,44%. Dit betekent dat 15% van alle buurten (met meer dan 100 gezinnen) een gemiddeld percentage op deze 3 indicatoren heeft dat hoger is dan 22,44%.

De buurten die de drempelwaarden voor demografie overstijgen zijn in West-Vlaanderen verspreid over 29 van de 64 gemeenten. Hoofdzakelijk de kust alsook de stadscentra kleuren rood. In West-Vlaanderen wonen gemiddeld 115.537 gezinnen in een buurt die de drempelwaarde voor de schaal demografie overstijgt. Dit is goed voor 23,27% van de West-Vlaamse gezinnen.

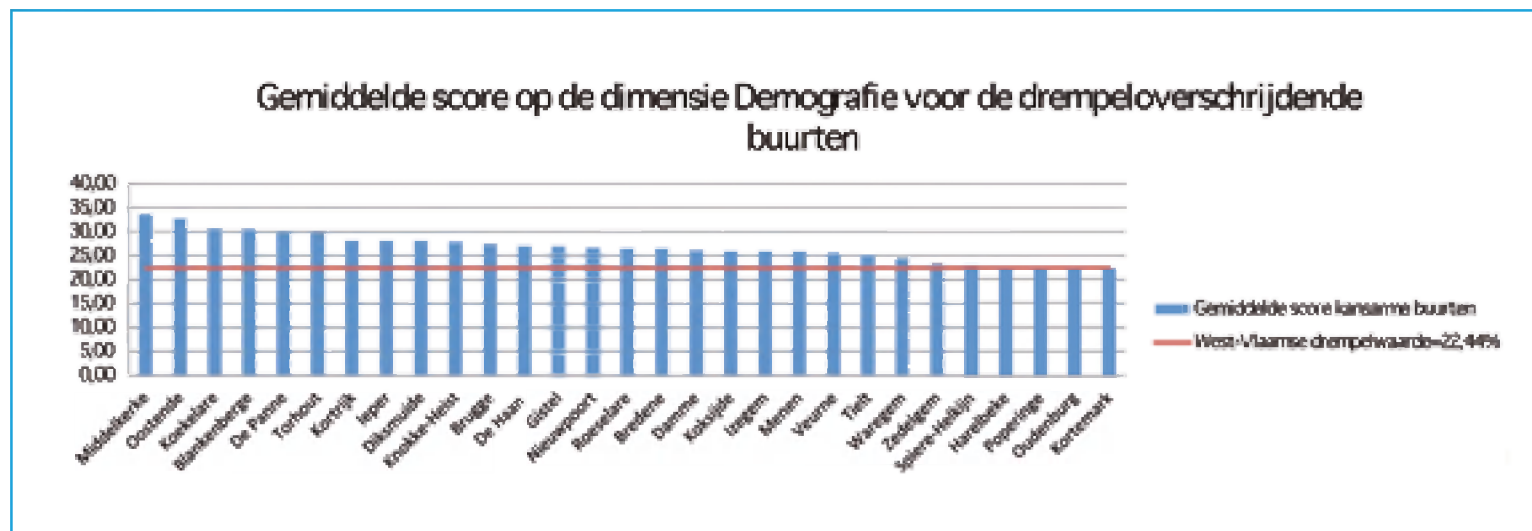
23,27% van de West-Vlaamse gezinnen woont in een buurt waar de drempelwaarde voor demografie wordt overschreden. Gemeenten met een grotere concentratie aan gezinnen binnen deze buurten zijn: Oostende (71,02%), Blankenberge (63,17%), De Panne (61,13%), Nieuwpoort (56,57%), Knokke-Heist (49,69%), Middelkerke (47,48%), De Haan (44,79%), Koksijde (42,72%), Brugge (38,65%), Kortrijk (29,87%), Ieper (27%), Spiere-Helkijn (26,45%), Bredene (26,21%) en Roeselare (23,47%).

Frappant is dat ook voor de dimensie demografie elke kustgemeente boven het provinciaal gemiddelde scoort. Naast de kustgemeenten vinden we hier eveneens de grotere steden zoals Brugge, Kortrijk, Ieper en Roeselare terug.

Spiere-Helkijn valt hier als kleinere gemeente op. Het lager aantal inwoners kan er wel toe leiden dat de drempelwaarden in Spiere-Helkijn sneller overstegen worden. Niettegenstaande tellen we toch 223 gezinnen wonend in één en dezelfde buurt (Helkijn-Dorp) waar de drempelwaarde voor demografie wordt overschreden. Zowel voor de indicator alleenstaanden, eenoudergezinnen als gescheiden 60-plussers liggen de percentages in deze buurt hoger dan het West-Vlaams gemiddelde.

De tabel op de volgende bladzijde beschrijft de verdeling van deze buurten over de provincie.

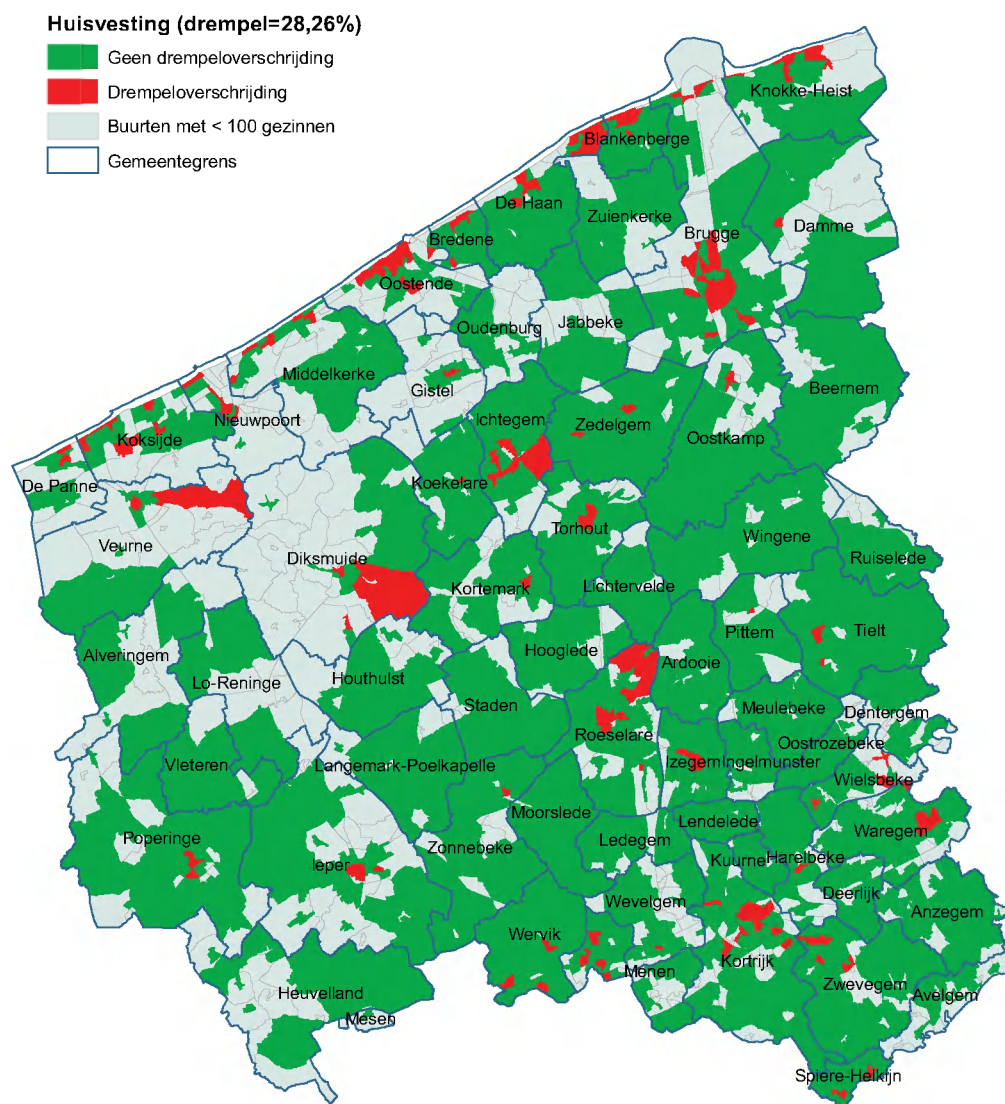
Gemeente	Aantal buurten	Aantal huishoudens	% t.o.v. het totaal aantal huishoudens in de gemeente
Blankenberge	7	6.019	63,17
Bredene	3	1.822	26,21
Brugge	31	20.075	38,65
Damme	1	152	3,58
De Haan	6	2.667	44,79
De Panne	7	3.170	61,13
Diksmuide	2	730	11,02
Gistel	1	988	20,77
Harelbeke	2	1.266	11,27
Ieper	6	3.997	27,00
Izegem	4	2.214	19,19
Knokke-Heist	12	8.211	49,69
Koekelare	1	298	8,58
Koksijde	6	4.570	42,72
Kortemark	1	321	6,64
Kortrijk	19	9.793	29,87
Menen	8	2.931	21,17
Middelkerke	9	4.352	47,48
Nieuwpoort	5	3.116	56,57
Oostende	34	25.010	71,02
Oudenburg	1	356	9,73
Poperinge	2	1.117	13,94
Roeselare	11	5.725	23,47
Spiere-Helkijn	1	223	26,45
Tielt	2	914	11,16
Torhout	3	1.617	19,45
Veurne	2	886	18,55
Waregem	3	2.682	18,03
Zedelgem	1	315	3,62
West-Vlaanderen	191	115.537	23,27

Bovenstaande grafiek geeft per gemeente de gemiddelde score weer op de dimensie demografie en dit voor alle buurten die de drempelwaarde voor demografie overstegen binnen deze gemeente.

De grafiek kan als volgt geïnterpreteerd worden: hoe hoger de score, hoe 'slechter' de situatie gemiddeld genomen binnen de betreffende buurten is.

Van de 29 gemeenten die minstens 1 buurt hebben waar de drempelwaarde voor demografie (22,44%) wordt overstegen, zien we de volgende top 5 in de scores op demografie: Middelkerke (33,88%), Oostende (32,81%), Koekelare (30,76%), Blankenberge (30,58%) en De Panne (30,02%). Deze gemeenten hebben m.a.w. de meest kwetsbare buurten wat de dimensie demografie betreft. Komt daarbij dat vier van deze gemeenten (Oostende, De Panne, Blankenberge en Middelkerke) ook nog eens een groot percentage gezinnen tellen, wonend in deze buurten. Deze buurten zijn niet alleen bijzonder kwetsbaar in vergelijking met de andere kwetsbare buurten, ze tellen op de koop toe verhoudingsgewijs een groot aandeel gezinnen.

De dimensie huisvesting omvat volgende 3 indicatoren: huurders 35-59 jaar, huurders 60-plus en wooninstabiliteit. De drempelwaarde voor deze dimensie bedraagt 28,26%. Dit betekent dat 15% van alle buurten (met meer dan 100 gezinnen) een gemiddeld percentage op deze 3 indicatoren heeft dat hoger is dan 28,26%.

Van de 64 West-Vlaamse gemeenten zijn er 36 waar minstens 1 buurt de drempelwaarde voor huisvesting overstijgt. Voornamelijk de kuststrook en de dorpskernen/stadscentra kleuren rood op de kaart. De geselecteerde buurten tellen samen 105.077 gezinnen wat neerkomt op 21,17% van alle gezinnen in West-Vlaanderen.

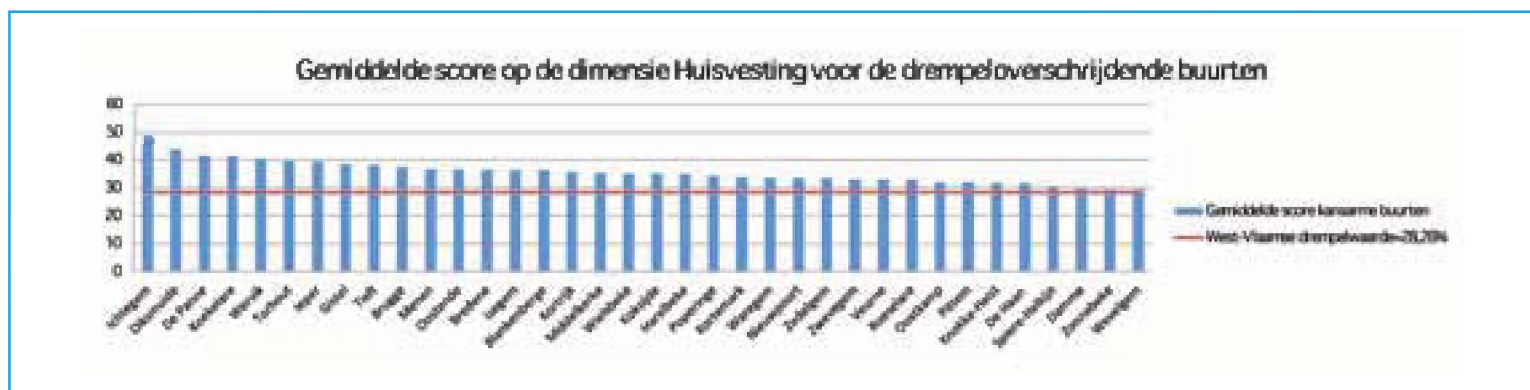
Onderstaande tabel beschrijft de verdeling van deze buurten over de provincie.

Gemeente	Aantal buurten	Aantal huishoudens	% t.o.v. het totaal aantal huishoudens in de gemeente
Blankenberge	8	5.939	62,33
Bredene	3	1.566	22,53
Brugge	23	14.026	27,00
Damme	1	152	3,58
De Haan	7	2.864	48,09
De Panne	3	1.938	37,37
Diksmuide	6	1.461	22,06
Gistel	1	988	20,77
Harelbeke	1	666	5,93
Ichtegem	5	1.142	20,30
Ieper	5	3.266	22,06
Izegem	3	1.407	12,19
Knokke-Heist	9	6.731	40,73
Koekelare	1	298	8,58
Koksijde	7	3.849	35,98
Kortemark	1	321	6,64
Kortrijk	18	8.879	27,09
Menen	7	2.841	20,52
Middelkerke	5	2.706	29,52
Nieuwpoort	5	3.116	56,57
Oostende	27	21.320	60,54
Oostkamp	1	851	9,44
Pittem	1	110	4,29
Poperinge	3	1.528	19,07
Roeselare	10	5.230	21,44
Spiere-Helkijn	2	435	51,60
Tielt	3	992	12,12

Gemeente	Aantal buurten	Aantal huishoudens	% t.o.v. het totaal aantal huishoudens in de gemeente
Torhout	4	1.733	20,84
Veurne	3	1.111	23,27
Waregem	4	2.847	19,14
Wervik	3	1.179	15,92
Wevelgem	1	220	1,75
Wielsbeke	3	620	17,45
Zedelgem	2	778	8,94
Zonnebeke	1	152	3,20
Zwevegem	4	1.815	18,78
West-Vlaanderen	191	105.077	21,17

Gemiddeld genomen woont 21,17% van de West-Vlaamse gezinnen in een buurt waar de drempelwaarde voor huisvesting wordt overschreden. Gemeenten met een grotere concentratie aan gezinnen binnen deze buurten zijn: Blankenberge (62,33%), Oostende (60,54%), Nieuwpoort (56,57%), Spiere-Helkijn (51,60%), De Haan (48,09%), Knokke-Heist (40,73%), De Panne (37,37%), Koksijde (35,98%), Middelkerke (29,52%), Kortrijk (27,09%), Brugge (27,00%), Veurne (23,27%), Bredene (22,53%), Diksmuide (22,06%), Ieper (22,06%) en Roeselare (21,44%).

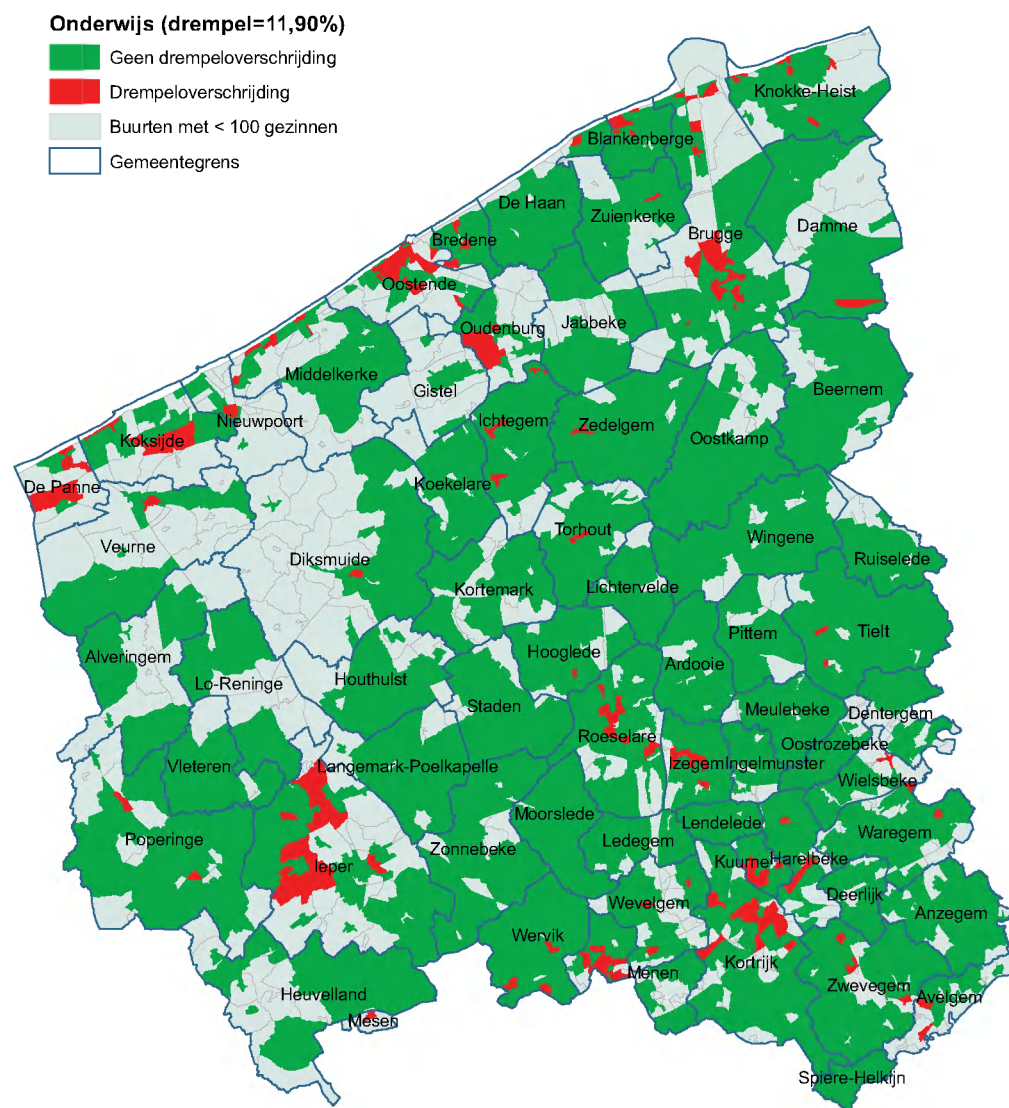
Opvallend is dat elke kustgemeente boven het provinciaal gemiddelde scoort. De dimensie huisvesting toont m.a.w. een typisch kustfenomeen.

Bovenstaande grafiek geeft per gemeente de gemiddelde score weer op de dimensie huisvesting en dit voor alle buurten die de drempelwaarde voor huisvesting overstegen binnen deze gemeente.

De grafiek kan als volgt geïnterpreteerd worden: hoe hoger de score, hoe 'slechter' de situatie gemiddeld genomen binnen de betreffende buurten is.

Van de 36 gemeenten die minstens 1 buurt hebben waar de drempelwaarde voor huisvesting (28,26%) wordt overstegen, zien we de volgende top 5 in de scores op huisvesting: Ichtegem (48,99%), Diksmuide (43,93%), De Panne (41,68%), Koekelare (41,42%) en Wervik (40,36%). Deze gemeenten hebben m.a.w. de meest kwetsbare buurten wat de dimensie huisvesting betreft. Diksmuide en De Panne zijn bovendien gemeenten waar er binnen de betreffende kwetsbare buurten een grotere concentratie gezinnen woont dan gemiddeld genomen voor West-Vlaanderen.

Voor het creëren van de dimensie onderwijs worden volgende 3 indicatoren gebruikt: het percentage leerlingen met schoolse vertraging zowel in het lager als het secundair onderwijs en het percentage leerlingen dat buitengewoon onderwijs volgt. De drempelwaarde voor deze dimensie bedraagt 11,90%. Dit betekent dat 15% van alle buurten (met meer dan 100 gezinnen) een gemiddeld percentage op deze 3 indicatoren heeft dat hoger is dan 11,90%. 13,72% van alle West-Vlaamse leerlingen woont in een buurt waar de drempelwaarde voor onderwijs wordt overschreden. Gemiddeld komt dit neer op zo'n 26.600 leerlingen verspreid over 35 gemeenten. Het zijn voornamelijk de centra van de grotere steden en de dorpskernen die rood kleuren, eerder dan de buitengebieden.

Onderstaande tabel beschrijft de verdeling van deze buurten over de provincie.

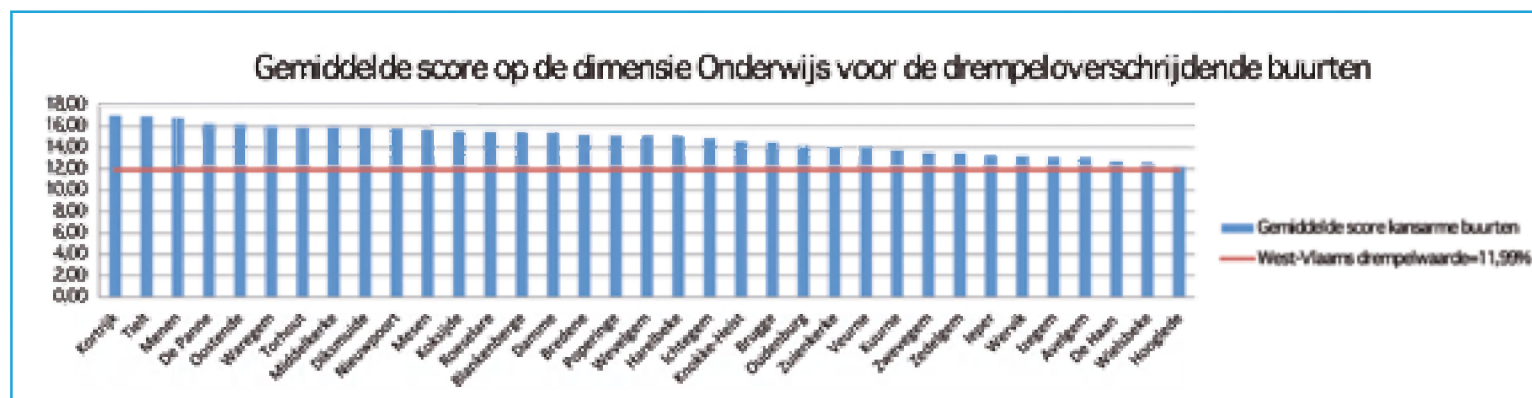
Gemeente	Aantal buurten	Aantal huishoudens	% t.o.v. het totaal aantal huishoudens in de gemeente
Avelgem	2	266	17,26
Blankenberge	7	876	36,35
Bredene	4	1.002	35,46
Brugge	20	3.199	17,05
Damme	1	42	2,28
De Haan	1	111	6,36
De Panne	8	1.077	70,53
Diksmuide	1	65	2,18
Harelbeke	5	795	17,80
Hooglede	1	125	6,68
Ichtegem	3	391	15,68
Ieper	6	624	10,33
Izegem	5	475	10,57
Knokke-Heist	6	556	14,08
Koksijde	4	307	12,55
Kortrijk	25	3.963	31,36
Kuurne	3	428	18,46
Menen	14	1.914	33,93
Mesen	1	111	75,51
Middelkerke	5	425	16,53
Nieuwpoort	4	507	34,21
Oostende	29	4.827	49,84
Oudenburg	3	240	14,86
Poperinge	2	343	9,10
Roeselare	13	1.685	16,67
Tielt	2	207	6,58
Torhout	1	82	2,54
Veurne	2	261	12,47

Gemeente	Aantal buurten	Aantal huishoudens	% t.o.v. het totaal aantal huishoudens in de gemeente
Waregem	2	358	5,87
Wervik	3	460	14,84
Wevelgem	3	298	5,21
Wielsbeke	1	44	2,56
Zedelgem	1	133	3,23
Zuienkerke	1	85	16,93
Zwevegem	3	319	7,46
West-Vlaanderen	192	26.601	13,72

In West-Vlaanderen woont 13,72% van de leerlingen, zowel uit het lager als het secundair onderwijs, in een buurt waar de drempelwaarde voor onderwijs wordt overschreden. Gemeenten met een grotere concentratie leerlingen binnen deze buurten zijn: Mesen (75,51%), De Panne (70,53%), Oostende (49,84%), Blankenberge (36,35%), Nieuwpoort (34,21%), Menen (33,93%), Kortrijk (31,36%), Kuurne (18,46%), Harelbeke (17,80%), Avelgem (17,26%), Brugge (17,05%), Zuienkerke (16,93%), Roeselare (16,67%), Middelkerke (16,53%), Ichtegem (15,68%), Oudenburg (14,86%), Wervik (14,84%) en Knokke-Heist (14,08%).

Ook voor de dimensie onderwijs springen de kustgemeenten er uit, met uitzondering van De Haan. Zichtbaar is ook het overwicht van gemeenten uit het arrondissement Kortrijk: Kortrijk, Kuurne, Harelbeke, Avelgem en Menen.

Mesen en De Panne vallen op door de hoge concentratie leerlingen binnen de meest kwetsbare buurten op de dimensie onderwijs: meer dan 70% van de leerlingen uit deze gemeenten woont er in een buurt die gekenmerkt wordt door een hogere kwetsbaarheid op de dimensie onderwijs.

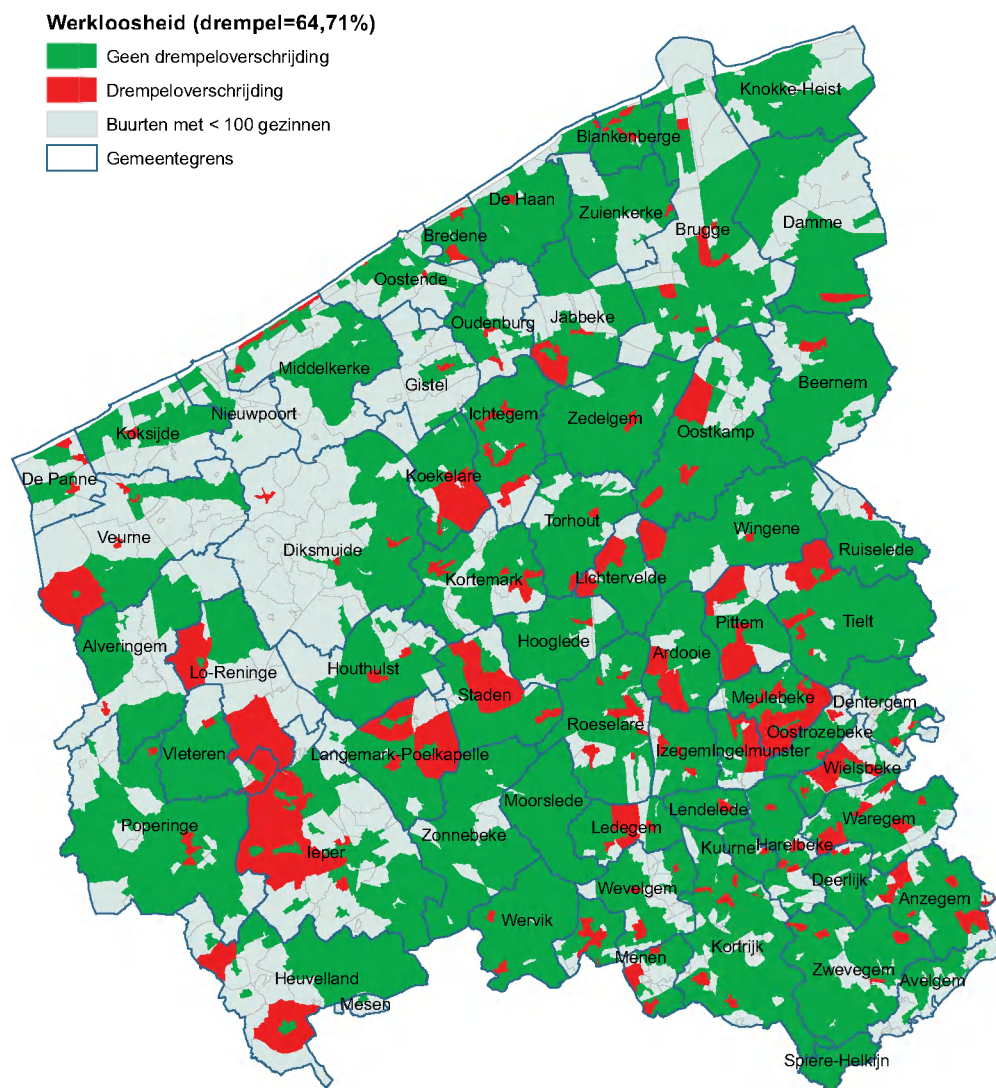

Bovenstaande grafiek geeft per gemeente de gemiddelde score weer op de dimensie onderwijs en dit voor alle buurten die de drempelwaarde voor onderwijs overstegen binnen deze gemeente.

De grafiek kan als volgt geïnterpreteerd worden: hoe hoger de score, hoe 'slechter' de situatie gemiddeld genomen binnen de betreffende buurten is.

Van de 35 gemeenten die minstens 1 buurt hebben waar de drempelwaarde voor onderwijs (11,90%) wordt overstegen, zien we de volgende top 5 in de scores op onderwijs: Kortrijk (17,01%), Tielt (16,93%), Menen (16,79%), De Panne (16,25%) en Oostende (16,20%). Deze gemeenten hebben m.a.w. de meest kwetsbare buurten wat de dimensie onderwijs betreft.

Rangschikken we de gemeenten naar het aandeel leerlingen wonend in een kwetsbare buurt voor onderwijs (om een zicht te krijgen op de ruimtelijke concentratie van deze leerlingen) dan springt Mesen er onmiddellijk uit. 75% van de leerlingen in Mesen woont in een kwetsbare buurt voor onderwijs. Bij een rangschikking op basis van de scores op de schaal onderwijs (wat eerder de diepte van de problematiek weergeeft) dan schuift Mesen door naar de 11de positie. De Panne vinden we daarentegen terug in de top 5 van beide rangschikkingen: daar vinden we niet alleen een hoge score op de dimensie onderwijs (=diepte van de problematiek) maar tegelijkertijd herbergen deze buurten grote concentraties leerlingen in deze kwetsbare posities. Naast De Panne hebben ook Kortrijk, Menen en Oostende een hogere concentratie leerlingen in de kwetsbare buurten voor onderwijs.

Zoals reeds eerder vermeld was het onmogelijk om met de beschikbare variabelen een schaal werkloosheid te construeren. De variabele laaggeschoolde werkzoekenden dient hier als indicator. De drempelwaarde bedraagt 64,71%. Dit betekent dat 15% van alle buurten (met meer dan 100 gezinnen) meer dan 64,71% laaggeschoolde werkzoekenden telt onder alle werkzoekenden wonend in deze buurt. Van alle laaggeschoolde werkzoekenden in West-Vlaanderen woont 16,39% in een buurt waar de concentratie laaggeschoolde werkzoekenden hoger is dan de drempelwaarde. Omgerekend betreft het 2.817 laaggeschoolde werkzoekenden.

De spreiding van de laaggeschoolde werkzoekenden vertoont duidelijk een ander patroon dan voorgaande indicatoren. De dominantie van de kust valt hier bijna geheel weg. In de plaats zien we een spreiding met een meer landelijk karakter: niet zozeer de dorpskernen maar het landelijk gebied eromheen kleurt vaak rood, althans in de Westhoek en de regio Roeselare-Tielt. In het arrondissement Kortrijk vinden we de laaggeschoolde werkzoekenden eerder in de kernen terug.

Onderstaande tabel beschrijft de verdeling van deze buurten over de provincie. In navolging van de afspraken met de Privacycommissie worden geen absolute aantallen weergegeven indien het om minder dan 5 personen gaat. In de tabel wordt dit aangeduid met "<5".

Gemeente	Aantal buurten	Aantal laaggeschoolde werkzoekenden	% t.o.v. het totaal aantal laaggeschoolde werkzoekenden in de gemeente
Alveringem	1	<5	7,14
Anzegem	7	42	28,38
Ardooe	1	14	14,58
Beernem	1	16	14,29
Blankenberge	5	229	37,24
Bredene	2	41	11,95
Brugge	8	140	9,30
Damme	1	<5	2,53
De Haan	2	28	12,90
De Panne	4	117	41,20
Deerlijk	1	22	17,89
Dentergem	2	22	24,72
Diksmuide	3	38	20,65
Gistel	1	62	35,43
Harelbeke	5	143	33,26
Heuvelland	2	9	8,41
Hooglede	1	<5	1,25
Houthulst	2	14	10,07
Ichtegem	6	77	39,49
Ieper	9	132	20,47
Ingelmunster	3	28	19,05
Izegem	3	44	11,67
Jabbeke	2	15	13,39
Koekelare	4	56	44,80
Koksijde	1	26	10,08
Kortemark	4	36	27,69
Kortrijk	7	154	10,60
Kuurne	1	47	25,27

Gemeente	Aantal buurten	Aantal laaggeschoolde werkzoekenden	% t.o.v. het totaal aantal laaggeschoolde werkzoekenden in de gemeente
Langemark-Poelkappelle	3	32	33,33
Ledegem	3	24	23,08
Lendelede	2	11	18,03
Lichtervelde	2	7	9,09
Lo-Reninge	3	16	38,10
Menen	12	262	35,31
Meulebeke	6	68	52,31
Middelkerke	4	56	17,28
Oostende	2	12	0,67
Oostkamp	4	36	16,36
Oostrozebeke	2	22	25,88
Oudenburg	2	10	9,09
Pittem	4	17	28,81
Poperinge	5	103	38,72
Roeselare	7	37	4,36
Ruiselede	1	6	16,67
Staden	3	17	20,99
Tielt	6	71	30,34
Torhout	2	20	7,78
Veurne	4	24	15,19
Vleteren	2	17	43,59
Waregem	7	111	20,79
Wervik	2	72	23,30
Wevelgem	4	64	16,54
Wielsbeke	3	35	28,93
Wingene	2	14	15,56
Zedelgem	1	7	3,38
Zuienkerke	1	<5	19,05
Zwevegem	4	83	28,52
West-Vlaanderen	192	2.817	16,39

We stellen vast dat de buurten met concentraties van laaggeschoolde werkzoekenden over veel meer gemeenten verspreid zijn in vergelijking met de spreiding van de voorgaande indicatoren. Bijna alle West-Vlaamse gemeenten hebben minstens 1 buurt waar de drempelwaarde voor laaggeschoolde werkzoekenden wordt overstegen. Slechts in 7 gemeenten is dit niet het geval: Avelgem, Knokke-Heist, Mesen, Moorslede, Nieuwpoort, Spiere-Helkijn en Zonnebeke.

De gemeenten met het hoogste aandeel laaggeschoolde werkzoekenden wonend in een buurt die de drempelwaarde overstijgt, zijn: Meulebeke (52,31%), Koekelare (44,8%), Vleteren (43,59%), De Panne (41,2%), Ichtegem (39,49%), Poperinge (38,72%), Lo-Reninge (38,1%), Blankenberge (37,24%), Gistel (35,43%), Menen (35,31%), Langemark-Poelkapelle (33,33%), Harelbeke (33,26%) en Tielt (30,34%).

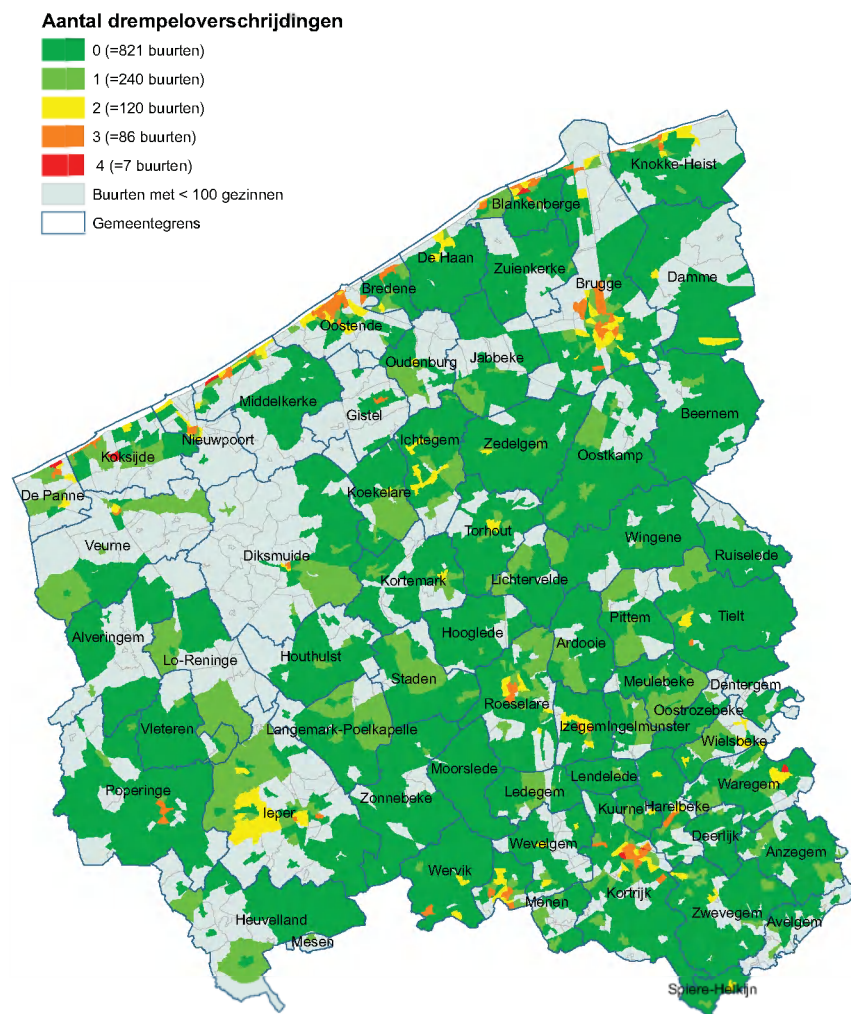
Aangezien we voor de dimensie laaggeschoolde werkzoekenden geen schaal hebben, wordt hier dan ook geen grafiek voorgesteld met de gemiddelde scores op de dimensie voor de kwetsbare buurten.

3.1.3 Kansarmoede: een cumulatie van factoren

Binnen het bestek van deze publicatie spreken we van een kansarme buurt indien de betreffende buurt 3 of 4 maal een drempelwaarde heeft overschreden op de 4 beschouwde dimensies (huisvesting, demografie, onderwijs en werkloosheid). Naar analogie met de kansarmoedeatlas van Kesteloot werd een drempelwaarde van 15% gehanteerd. 15% van alle buurten heeft dus een waarde hoger dan deze drempelwaarde (zie 2. Methodologische beschouwingen).

Nog even herhalen dat het oplichten van een buurt als zijnde kansarm niet per definitie betekent dat alle inwoners van deze buurt zich in een kansarmoedesituatie bevinden of dat de situatie als dusdanig wordt beleefd. Wat wel zeker is, is dat er binnen deze betreffende buurten meerdere risicofactoren aanwezig zijn die de kans op kwetsbaarheid verhogen.

Een tweede opmerking die in acht genomen moet worden, betreft de oppervlakte van de buurten. Op de kaarten kan duidelijk gezien worden dat de buurten in het centrum van de steden of de dorpskernen veel kleiner in oppervlakte zijn dan buurten gelegen in landelijke gebieden. Wat de inkleuring van de kaarten betreft, dient men dus indachtig te zijn dat een grote ingekleurde vlek niet op een grotere mate van kansarmoede duidt dan een kleine ingekleurde vlek. De grotere, vaak meer landelijke gebieden, kunnen bijvoorbeeld juist minder dicht bevolkt zijn.

Aantal drempelover- schrijdingen	Aantal buurten	Aantal huishoudens		% t.o.v. totaal W-VL (weerhouden in analyse)		Aantal inwoners		% t.o.v. totaal W-VL (weerhouden in analyse)	
0	821	274.310		59,12		680.650		63,00	
1	240	76.930		16,58		178.330		16,51	
2	120	54.548		11,76		111.707		10,34	
3	86	54.875	}58.195	11,83	}12,54%	103.296	}109.722	9,56	}10,16%
4	7	3.320		0,72		6.426		0,59	
West-Vlaanderen	1.274	463.983		100		1.080.409		100	

Zoals reeds gezegd, werd er enkel gewerkt met buurten waar minstens 100 gezinnen wonen. Van de 1.274 weerhouden buurten zijn er uiteindelijk 93 die aan de hand van de gebruikte methode als kansarm naar voor komen. Dit komt neer op 7,3% van het totaal aantal beschouwde buurten.

Samen herbergen deze buurten 58.195 gezinnen. Of uitgedrukt in percentages betekent dit dat 12,54% van de West-Vlaamse gezinnen in een kansarme buurt woont. In bevolkingsaantallen zijn dit 109.722 personen of 10,16% van de West-Vlamingen.

7 buurten komen er als bijzonder kwetsbaar uit: daar worden de drempelwaarden op alle dimensies overschreden. Samengeteld wonen er 3.320 gezinnen of 6.426 inwoners in deze buurten. Dit zijn: De Swertlaan (Blankenberge), Groeningekaai (Kortrijk), Goederenstation (Kortrijk), Torenhof (Waregem), Westende-Bad/H. Jasparlaan Noord (Middelkerke), Zeedijk (De Panne) en Galloper (Koksijde).

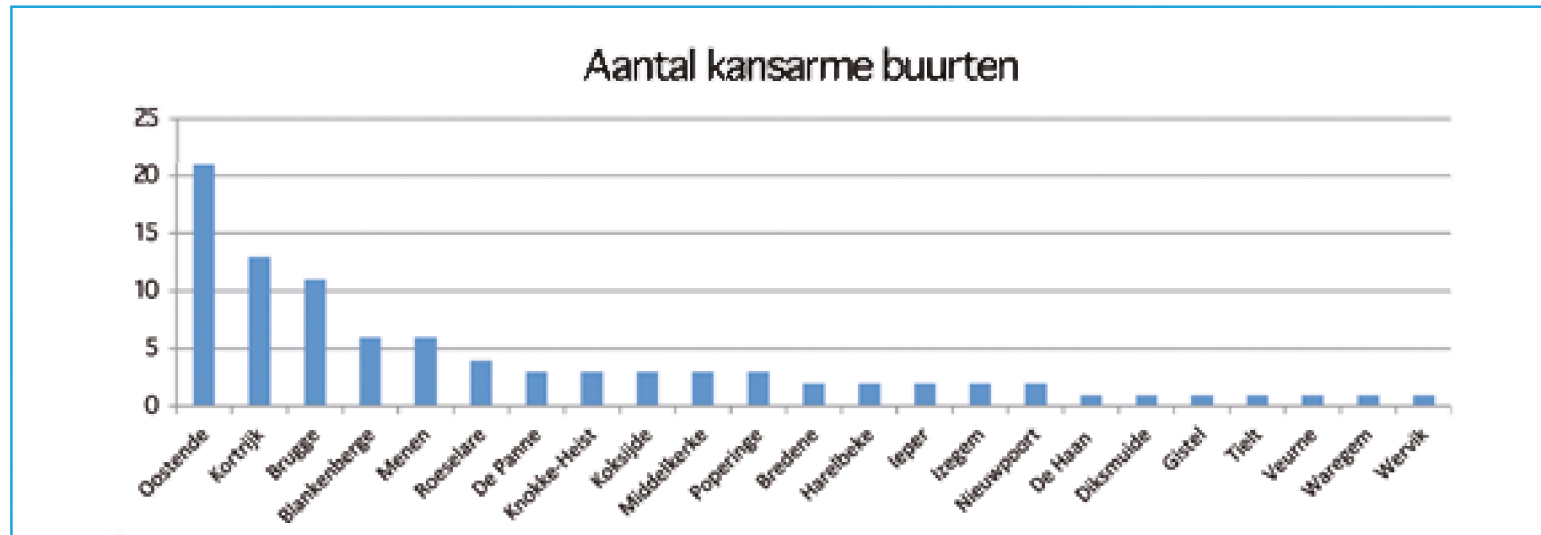
Van de 93 kansarme buurten zijn er 86 buurten waar 3 maal een drempelwaarde wordt overschreden. Dit is goed voor 54.875 gezinnen of 103.296 inwoners. Verhoudingsgewijs betekent dit dat 11,83% van de gezinnen in een kansarme buurt woont dat op 3 dimensies kwetsbaar is (of 9,56% van de inwoners).

In wat volgt focussen we op de kansarme buurten: hoe zijn deze verspreid in West-Vlaanderen en welke kenmerken hebben ze. In navolging van de afspraken met de Privacycommissie worden geen absolute aantallen weergegeven indien het om minder dan 5 personen gaat. In de tabel wordt dit aangeduid met "<5".

Spreiding van de kansarme buurten

Bovenstaande kaart toont zeer duidelijk de spreiding van de kansarme buurten. We zien dat aan de kust toch heel wat kansarme buurten voorkomen. Elke kustgemeente telt minstens 1 kansarme buurt, die wel niet steeds langs de kuststrook zelf ligt (vb. Nieuwpoort). Ook de stadscentra van de grotere steden Oostende, Brugge, Kortrijk en Roeselare lichten op. In de Westhoek vinden we de meest kansarme buurten in Poperinge, Diksmuide, Ieper en Wervik. Ook het zuiden van de provincie telt, relatief gezien, aanzienlijk wat kansarme buurten: in Menen, Kortrijk, Harelbeke, Izegem en Waregem.

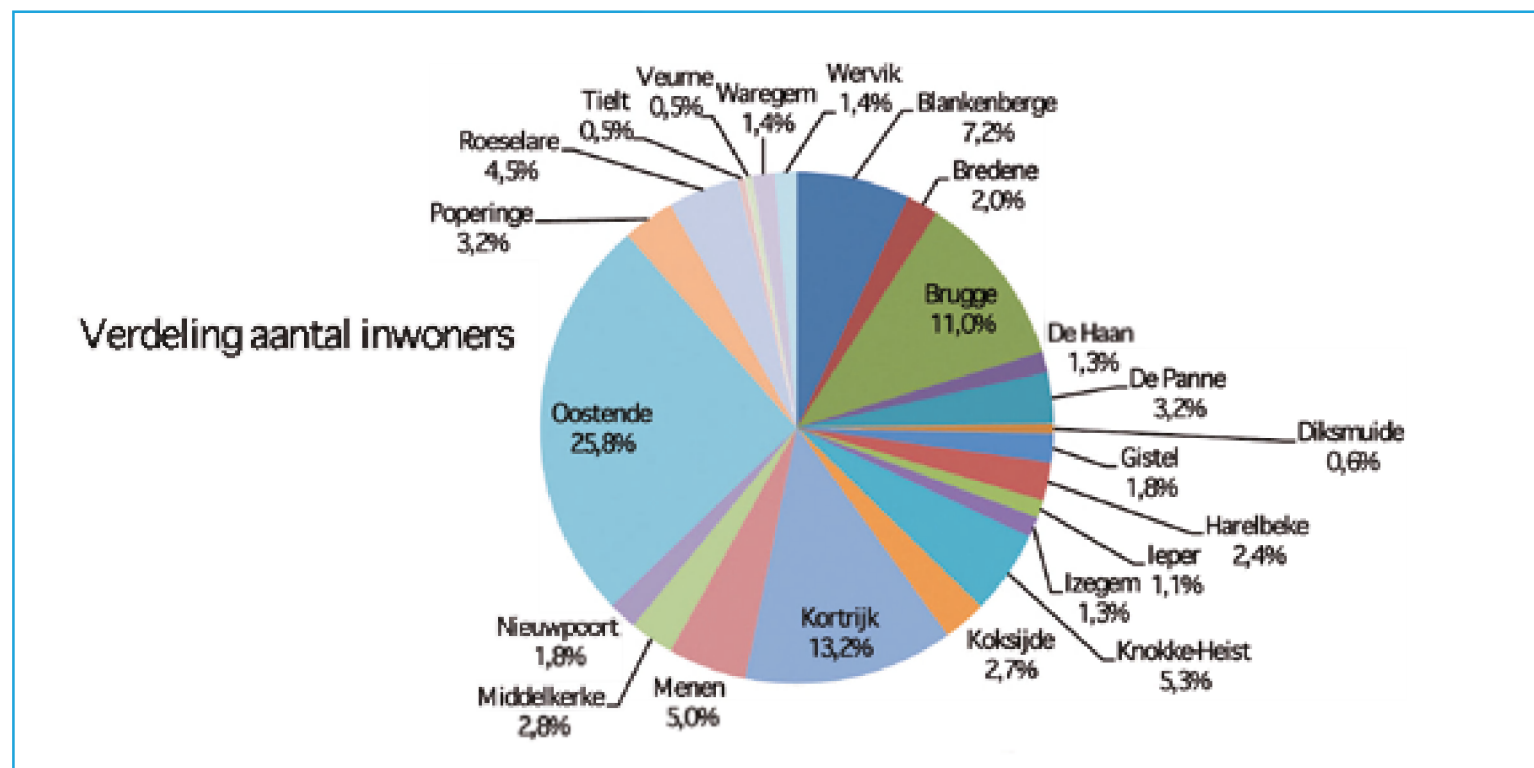
Beschrijving van de kansarme buurten

Volgende tabellen geven per gemeente, waar er kansarme buurten voorkomen, een overzicht van het aantal buurten en beschrijven een aantal kenmerken van de buurtbewoners. De focus ligt hier op de variabelen die gebruikt werden om de dimensies van kansarmoede te meten binnen deze studie.

De gegevens worden per indicator steeds op eenzelfde manier besproken: eerst verwijzen we naar het algemeen West-Vlaams gemiddelde (dus het gemiddelde van alle buurten, inclusief de niet-kansarme buurten). Vervolgens wordt voor dezelfde indicator het gemiddelde gegeven van de kansarme buurten. Op die manier kan vastgesteld worden in welke mate de gemiddelde kansarme buurt afwijkt van de gemiddelde West-Vlaamse buurt. Tot slot presenteren we een grafiek waar per gemeente kan afgelezen worden hoe de kansarme buurten binnen de gemeente zich verhouden t.o.v. het West-Vlaams gemiddelde voor de kansarme buurten. Dit West-Vlaams gemiddelde wordt telkens voorgesteld door de rode lijn doorheen de grafiek. Gemeenten met een hoger percentage op de indicator dan het West-Vlaams gemiddelde komen boven deze rode lijn uit.

Dimensie demografie

Gemeente	Aantal buurten	Aantal inwoners	% inwoners in kansarme buurt	Aantal gezinnen	% gezinnen in kansarme buurt	Alleen- staanden	Eenouder- gezinnen	Gescheiden 60-plus
Blankenberge	6	7.851	41,47	4.339	45,54	2.064	183	473
Bredene	2	2.196	13,54	1.140	16,40	496	49	107
Brugge	11	12.122	10,34	6.136	11,81	3.030	279	520
De Haan	1	1.433	11,54	848	14,24	434	26	93
De Panne	3	3.535	33,21	1.938	37,37	991	83	227
Diksmuide	1	711	4,36	361	5,45	174	20	20
Gistel	1	1.979	16,84	988	20,77	453	66	43
Harelbeke	2	2.635	9,89	1.266	11,27	542	48	64
Ieper	2	1.243	3,54	605	4,09	255	44	36
Izegem	2	1.398	5,14	692	6,00	321	43	32
Knokke-Heist	3	5.824	17,20	3.458	20,92	1.728	106	327
Koksijde	3	2.972	13,59	1.694	15,83	808	59	171
Kortrijk	13	14.509	19,26	7.274	22,19	3.749	335	441
Menen	6	5.442	16,59	2.539	18,34	1.077	182	146
Middelkerke	3	3.074	16,48	1.999	21,81	1.183	45	257
Nieuwpoort	2	1.960	17,34	940	17,07	373	49	66
Oostende	21	28.284	40,72	16.111	45,75	8.545	821	1.732
Poperinge	3	3.565	17,83	1.528	19,07	559	83	86
Roeselare	4	4.891	8,46	2.609	10,69	1.344	122	151
Tielt	1	520	2,64	174	2,13	29	18	11
Veurne	1	514	4,39	190	3,98	77	13	17
Waregem	1	1.557	4,28	704	4,73	244	40	57
Wervik	1	1.507	8,30	662	8,94	226	46	26
West-Vlaanderen	93	109.722	9,44	58.195	11,72	28.702	2.760	5.103

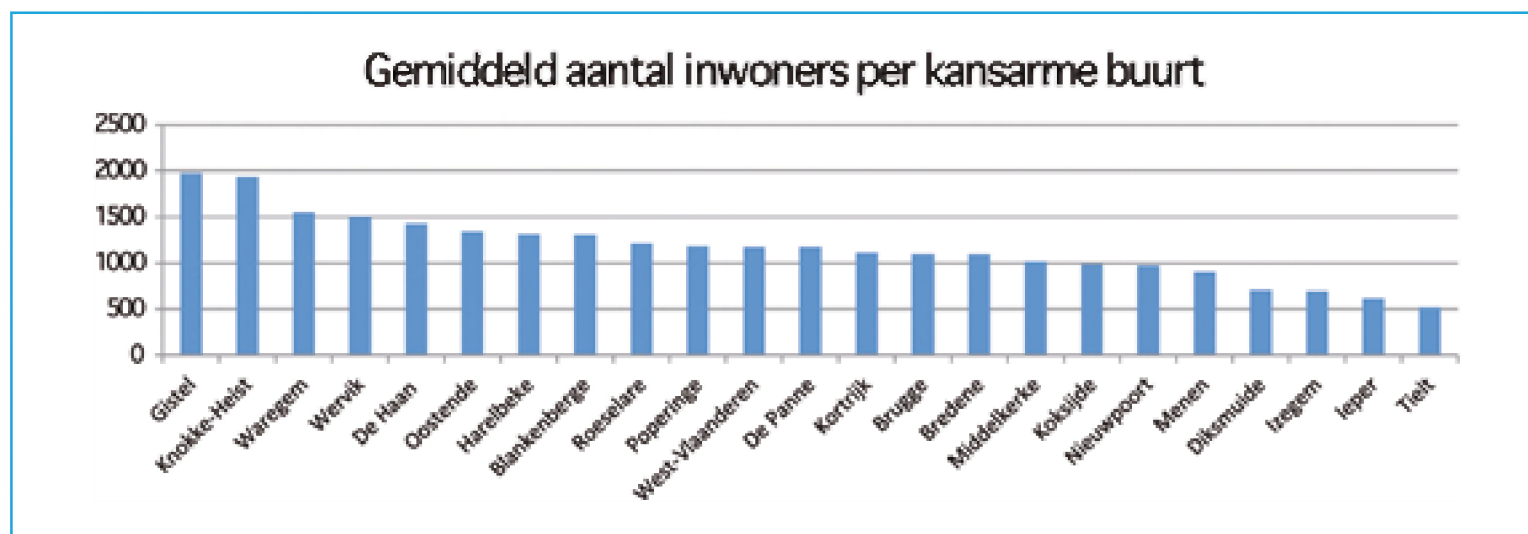

Samengeteld wonen er 109.722 personen (10,16%) verspreid over 93 kansarme buurten.

Aangezien Oostende, Brugge en Kortrijk de meeste kansarme buurten tellen, is het ook niet verwonderlijk dat zij het grootste aandeel inwoners hebben, wonend in een dergelijke buurt. 1 op de 4 personen wonend in een kansarme buurt, is in Oostende gedomicilieerd (25,8%). Voor Kortrijk is dit 13,2% en Brugge 11%.

In de middelste categorie van de verdeling van het aantal inwoners (wonend in een kansarme buurt) vinden we Blankenberge (7,2%), Knokke-Heist (5,3%), Menen (5%) en Roeselare (4,5%).

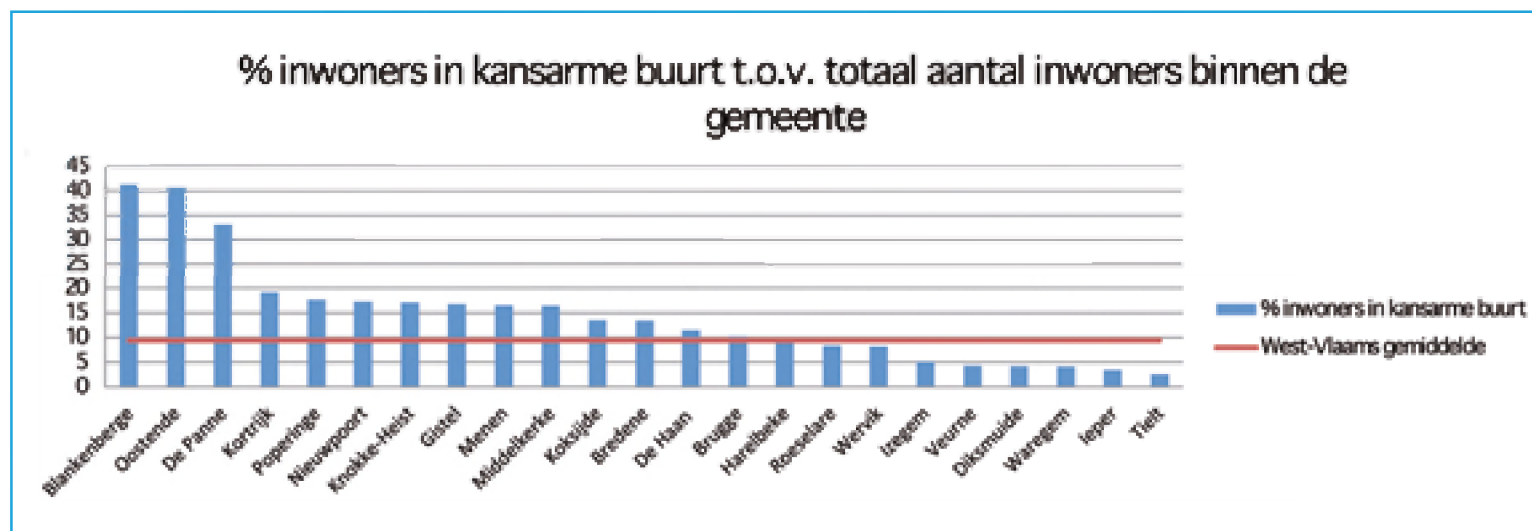
Het kleinste aandeel inwoners (<1%) zien we in Veurne, Tielt, Diksmuide.

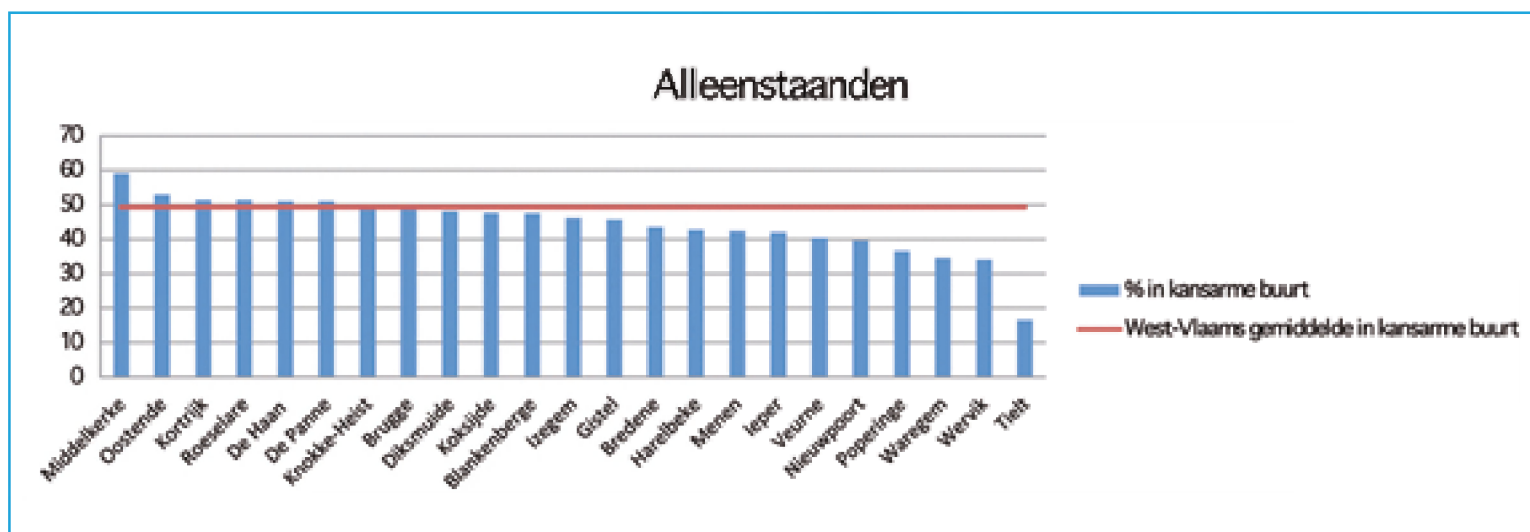
Bekijken we verhoudingsgewijs het gemiddeld aantal inwoners per kansarme buurt dan springen Gistel en Knokke-Heist onmiddellijk in het oog. In deze gemeenten is de concentratie van de inwoners wonend in een kansarme buurt het hoogst. Gistel telt slechts 1 kansarme buurt maar in deze buurt wonen bijna 2.000 inwoners (1,8% van alle West-Vlamingen wonend in een kansarme buurt). Voor Knokke-Heist zijn dit 3 buurten die samen 5.824 inwoners tellen (5,3%).

Ook Waregem en Wervik tellen gemiddeld meer dan 1.550 inwoners per kansarme buurt.

De laagste bevolkingsconcentraties vinden we terug in Menen, Diksmuide, Izegem, Leper en Tielt.

In West-Vlaanderen woont 9,44% van de bevolking in een kansarme buurt. Bovenstaande grafiek laat zien dat de gemeenten hierin sterk van elkaar verschillen. Uitschieters zijn Blankenberge, Oostende en De Panne waar respectievelijk 41,47%, 40,72% en 33,21% van de inwoners in een kansarme buurt woont. Gistel (16,84%) en Knokke-Heist (17,20%), de 2 gemeenten waarvan we daarnet zagen dat zij per kansarme buurt de grootste concentratie inwoners tellen, hebben in verhouding tot hun totale populatie een stuk minder inwoners in de kansarme buurt. Waregem en Wervik, met meer dan 1.550 inwoners per kansarme buurt, hebben in verhouding tot hun totale populatie juist een lager aandeel dan het West-Vlaams gemiddelde.

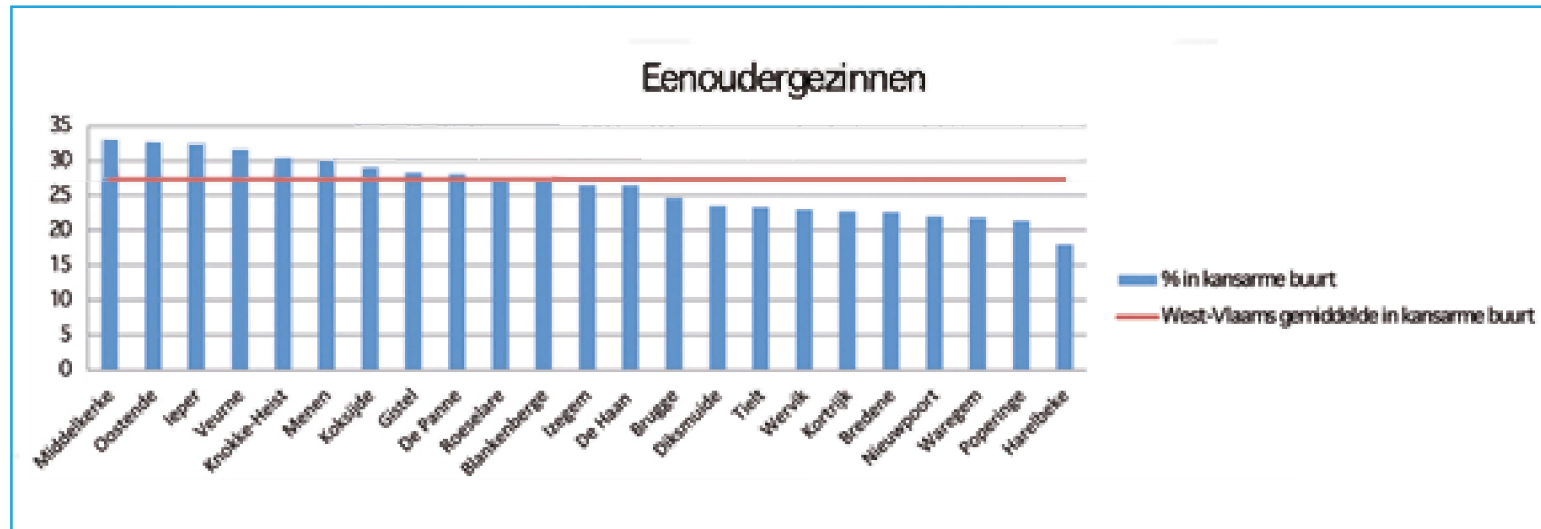

Gemiddeld genomen telt West-Vlaanderen 30,38% alleenstaanden. Voor de kansarme buurten vinden we een gemiddelde van 49,32% alleenstaanden.

In Middelkerke, Oostende, Kortrijk, Roeselare, De Haan en De Panne worden de kansarme buurten gekenmerkt door een hoog aandeel alleenstaanden. Gemiddeld genomen is meer dan 50% van de huishoudens in de betreffende buurten een 1-persoonshuishouden.

Knokke-Heist en Brugge schommelen rond het West-Vlaams gemiddelde. De overige gemeenten hebben een lager aandeel alleenstaanden in de kansarme buurten.

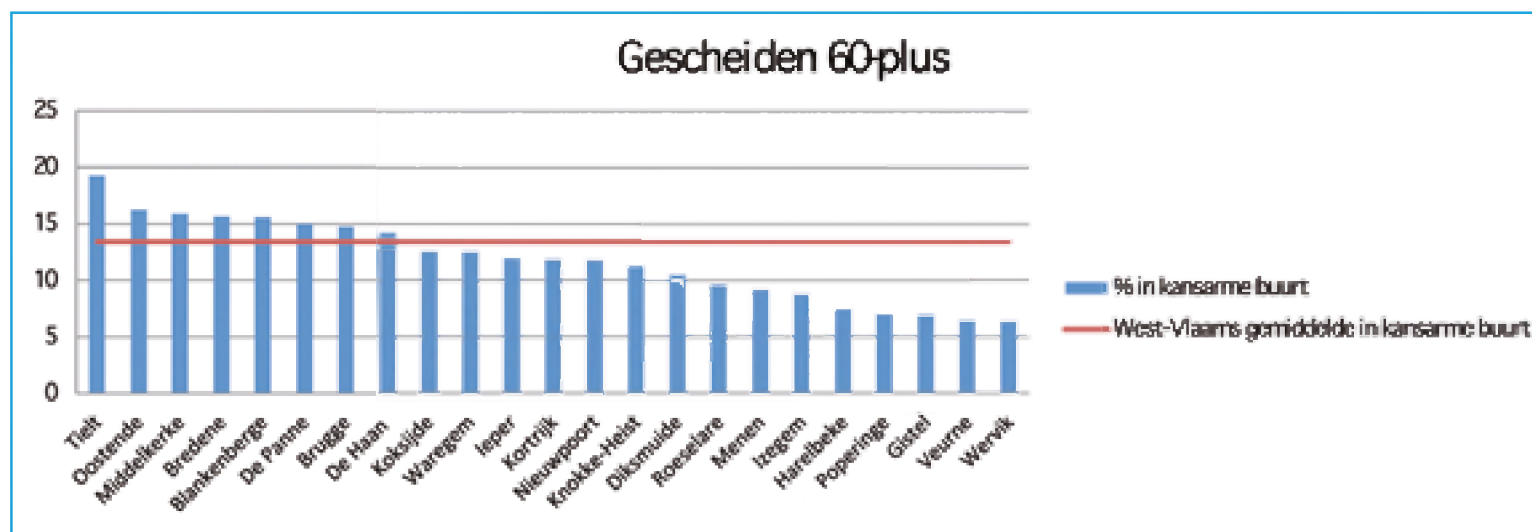
Helemaal rechts op de grafiek vinden we Tielt waar het aandeel alleenstaanden in de kansarme buurt 16,67% van het totaal aantal gezinnen uitmaakt.

13,16% van alle gezinnen met kinderen in West-Vlaanderen is een eenoudergezin. De gemiddelde West-Vlaamse kwetsbare buurt wordt gekenmerkt door 27,28% eenoudergezinnen.

Gemeenten die boven dit gemiddelde voor de kansarme buurten scoren zijn: Middelkerke, Oostende, Ieper, Veurne, Knokke-Heist, Menen, Koksijde, Gistel en De Panne.

Harelbeke is de enige gemeente met minder dan 20% eenoudergezinnen in een kansarme buurt.

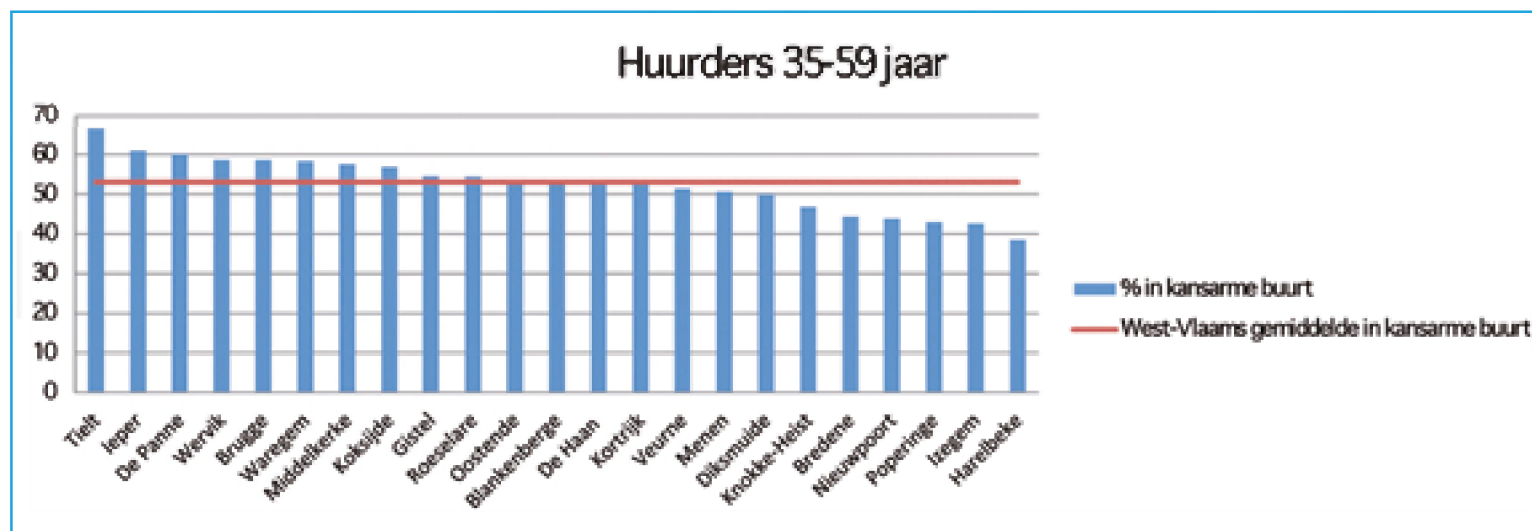
Gemiddeld genomen is 7,11% van alle 60-plussers in West-Vlaanderen gescheiden. In de kansarme buurten bedraagt het aandeel gescheiden 60-plussers 13,42%.

In de kansarme buurt in Tielt is dit bijna 1 op 5. Ook Oostende, Middelkerke, Bredene, Blankenberge, De Panne, Brugge en De Haan hebben in hun kansarme buurten een groter aandeel gescheiden 60-plussers onder hun seniorenpopulatie dan het provinciaal gemiddelde.

Gemeenten met minder dan 10% gescheiden 60-plussers in de kansarme buurten zijn: Roeselare, Menen, Izegem, Harelbeke, Poperinge, Gistel, Veurne en Wervik.

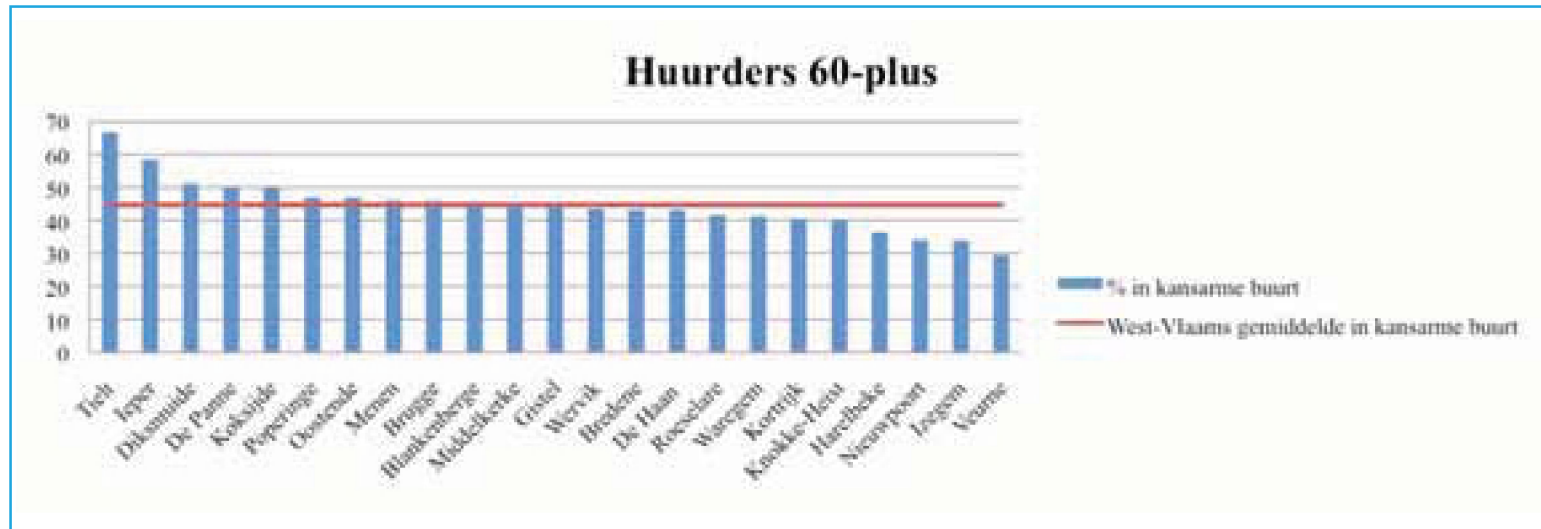
Dimensie huisvesting

Gemeente	Aantal buurten	Aantal gezinnen	% gezinnen in kansarme buurt	Huurders 35-59	Huurders 60-plus	Wooninstabiliteit
Blankenberge	6	4.339	45,54	900	978	614
Bredene	2	1.140	16,40	220	197	215
Brugge	11	6.136	11,81	1.655	1.002	743
De Haan	1	848	14,24	160	196	129
De Panne	3	1.938	37,37	431	501	283
Diksmuide	1	361	5,45	75	74	31
Gistel	1	988	20,77	207	183	162
Harelbeke	2	1.266	11,27	194	189	163
Ieper	2	605	4,09	184	124	75
Izegem	2	692	6,00	130	85	99
Knokke-Heist	3	3.458	20,92	571	799	436
Koksijde	3	1.694	15,83	348	474	221
Kortrijk	13	7.274	22,19	1.655	995	1.109
Menen	6	2.539	18,34	546	483	278
Middelkerke	3	1.999	21,81	393	516	329
Nieuwpoort	2	940	17,07	173	134	111
Oostende	21	16.111	45,75	3.315	3.567	2.053
Poperinge	3	1.528	19,07	272	314	183
Roeselare	4	2.609	10,69	580	422	392
Tielt	1	174	2,13	86	26	10
Veurne	1	190	3,98	34	30	19
Waregem	1	704	4,73	166	126	60
Wervik	1	662	8,94	155	117	41
West-Vlaanderen	93	58.195	11,72	12.450	11.532	7.756

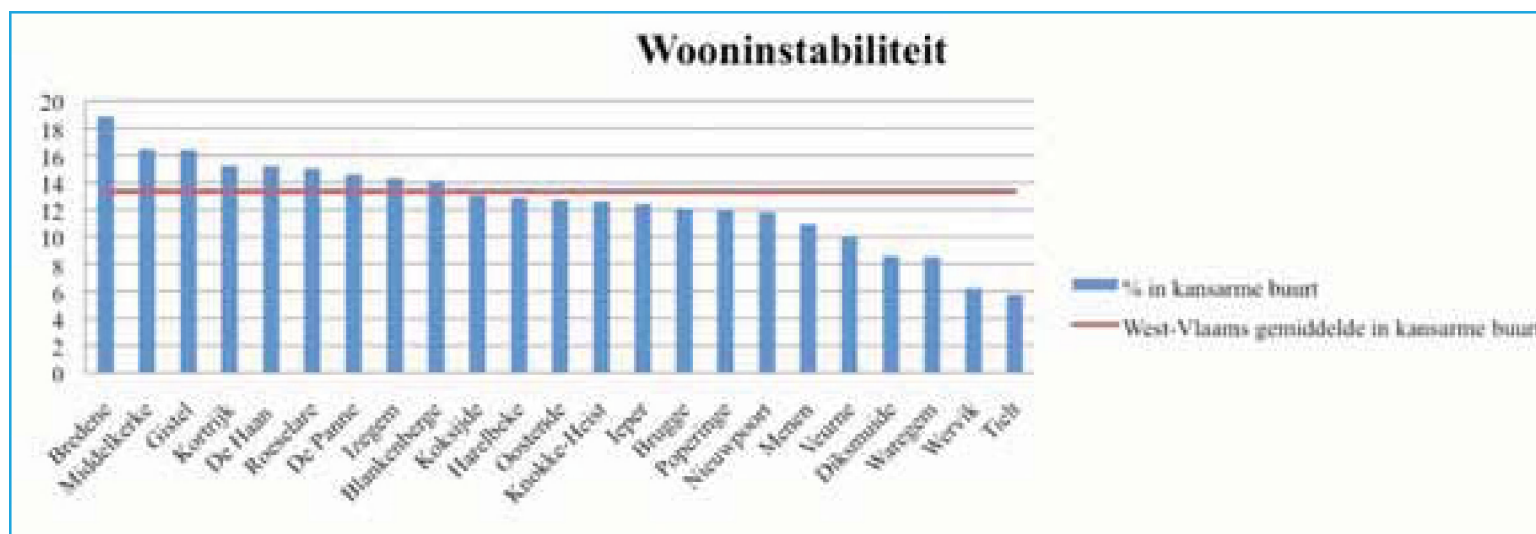
In West-Vlaanderen is gemiddeld genomen 26,41% van de gezinshoofden tussen 35-59 jaar huurder van een woning. De gemiddelde kansarme buurt wordt gekenmerkt door 53,13% huurders tussen 35-59 jaar.

In de gemeenten Tielt, Ieper en De Panne vinden we in de kansarme buurten telkens meer dan 60% huurders binnen deze leeftijdscategorie. Ook Wervik, Brugge, Waregem, Middelkerke, Koksijde, Gistel en Roeselare scoren boven het provinciaal gemiddelde. Oostende en Blankenberge fluctueren rond het West-Vlaams gemiddelde. De overige gemeenten halen een lager percentage huurders tussen 35-59 jaar in de kansarme buurten. Helemaal achteraan de lijst, met het laagste aandeel, vinden we Harelbeke.

Het West-Vlaams gemiddelde voor het aandeel huurders ouder dan 60 jaar ligt op 25,28%. Voor de kansarme buurten bedraagt dit 44,70% van alle gezinshoofden ouder dan 60 jaar. In kansarme buurten vinden we dus vaker een gezinshoofd ouder dan 60 jaar dat zijn/haar woning huurt.

De kansarme buurten in Tielt en Ieper spannen hier de kroon met meer dan 58% huurders binnen deze leeftijdsgroep. Daarnaast hebben eveneens Diksmuide, De Panne, Koksijde, Poperinge, Oostende, Menen, Brugge en Blankenberge een hoger percentage dan het West-Vlaams gemiddelde. Opvallend laag scoort Veurne met minder dan 30% oudere huurders binnen de kansarme buurt.

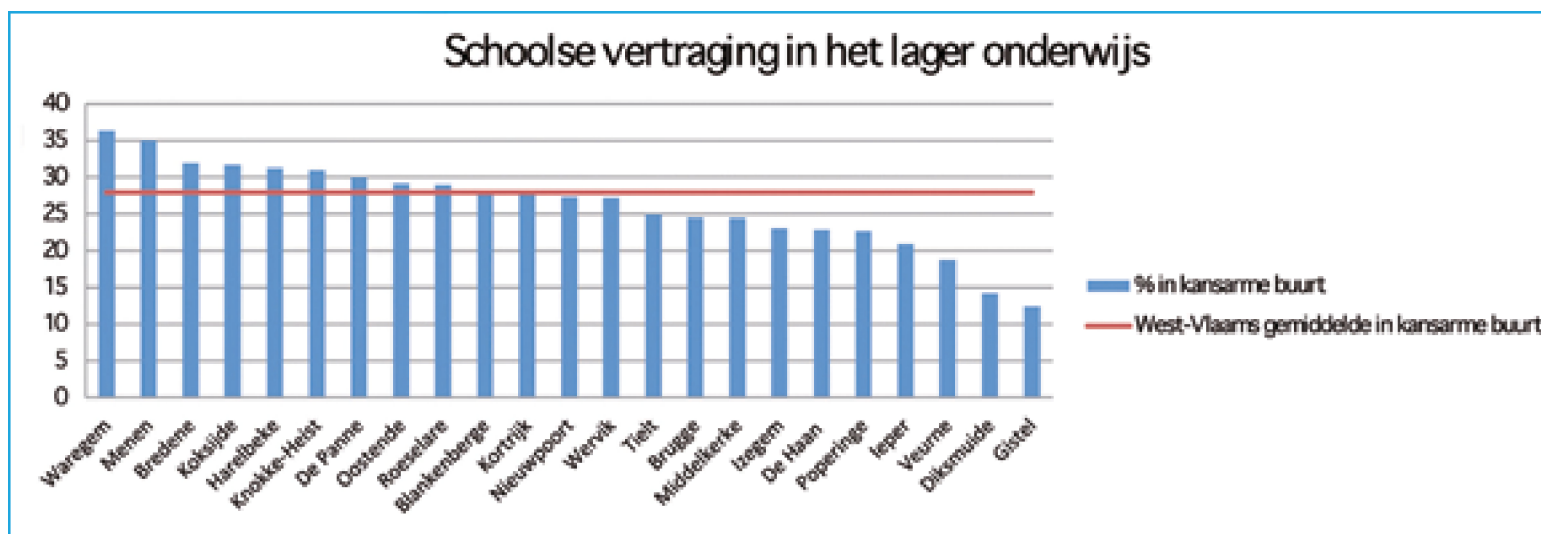

Voor alle West-Vlaamse buurten bedraagt de wooninstabiliteit gemiddeld genomen 7,94%. Binnen de kansarme buurten is 13,33% van de gezinnen verhuisd tussen 2009 en 2010. Kansarme buurten worden dus gekenmerkt door een grotere mobiliteit van de gezinnen. Hier zijn wel alle verhuisbewegingen meegeteld: zowel verhuis binnen de buurt als verhuis naar een andere buurt of gemeente.

De gemeenten met een grotere verhuismobiliteit binnen de kansarme buurten zijn: Bredene, Middelkerke, Gistel, Kortrijk, De Haan, Roeselare, De Panne, Izegem en Blankenberge. In Wervik en Tielt stellen we opvallend minder verhuisbewegingen in de kansarme buurten vast.

Dimensie onderwijs

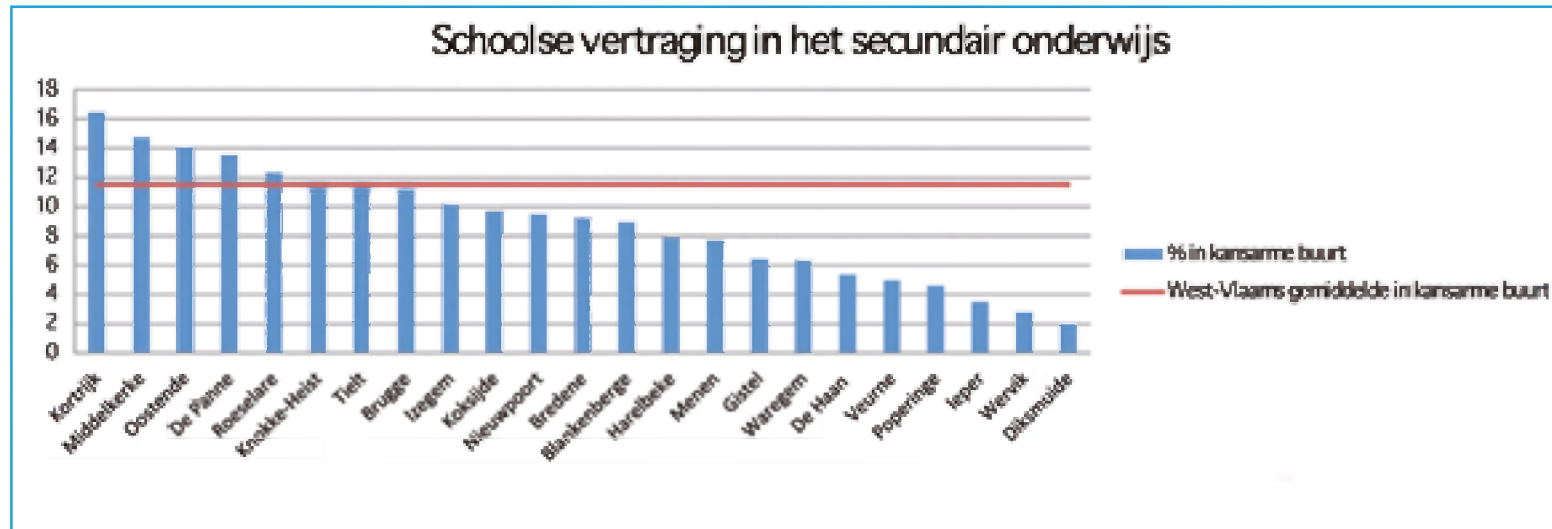
Gemeente	Aantal buurten	Aantal leerlingen	% leerlingen in kansarme buurt	Schoolse vertraging lager	Schoolse vertraging secundair	Leerlingen buitengewoon onderwijs
Blankenberge	6	851	35,31	75	28	74
Bredene	2	263	9,31	30	8	17
Brugge	11	1.492	7,95	123	58	105
De Haan	1	111	6,36	8	<5	11
De Panne	3	371	24,30	36	16	22
Diksmuide	1	118	3,97	6	5	8
Gistel	1	284	12,45	10	7	20
Harelbeke	2	325	7,28	36	8	39
Ieper	2	207	3,43	13	<5	18
Izegem	2	226	5,03	15	9	20
Knokke-Heist	3	312	7,90	32	15	8
Koksijde	3	256	10,47	26	10	22
Kortrijk	13	2.115	16,74	183	116	183
Menen	6	861	15,26	100	19	91
Middelkerke	3	157	6,11	13	9	5
Nieuwpoort	2	313	21,12	26	12	17
Oostende	21	3.316	34,24	308	165	232
Poperinge	3	560	14,85	42	8	48
Roeselare	4	582	5,76	56	25	33
Tielt	1	145	4,61	12	6	19
Veurne	1	49	2,34	<5	<5	<5
Waregem	1	205	3,36	20	5	18
Wervik	1	277	8,94	25	<5	31
West-Vlaanderen	93	13.396	6,91	1.198	533	1.045

Van alle West-Vlaamse leerlingen in het lager onderwijs heeft 14,62% minstens 1 jaar schoolse vertraging. Het gemiddeld aandeel leerlingen met minstens 1 jaar schoolse vertraging in het lager onderwijs wonend in een kansarme buurt bedraagt voor West-Vlaanderen 27,91%.

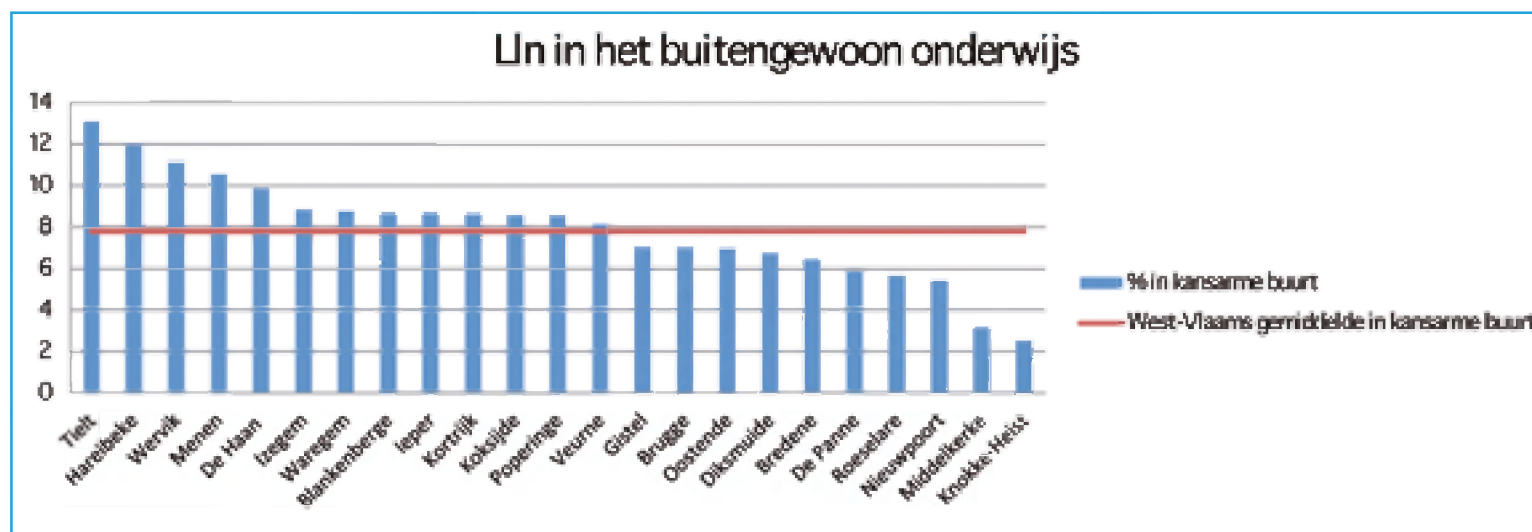
Met meer dan 30% leerlingen met schoolse vertraging in het lager onderwijs scoren volgende gemeenten het hoogst: Waregem (36,36%), Menen (35,09%), Bredene (31,91%), Koksijde (31,71%), Harelbeke (31,30%), Knokke-Heist (31,07%) en De Panne (30,00%). Ook Oostende (29,22%), Roeselare (29,01%), Blankenberge (28,20%) en Kortrijk (28,02%) zitten boven het West-Vlaams gemiddelde (27,91%).

De kansarme buurten in Veurne, Diksmuide en Gistel worden daarentegen gekenmerkt door een lager aandeel leerlingen met schoolse vertraging in het lager onderwijs (<20%).

3,97% van de West-Vlaamse scholieren loopt in het secundair onderwijs 2 of meer jaar achter op leeftijdsgenoten. Voor de leerlingen uit het secundair onderwijs wonend in een kansarme buurt bekomen we een gemiddelde van 11,5%.

Uitschieters voor deze indicator zijn: Kortrijk, Middelkerke, Oostende, De Panne en Roeselare (>12%). Knokke-Heist en Tielt schommelen rond het provinciaal gemiddelde. Poperinge, Ieper, Wervik en Diksmuide vinden we aan het andere eind van de grafiek. Deze gemeenten hebben allen minder dan 5% middelbare scholieren met minstens 2 jaar schoolse vertraging in kansarme buurten.

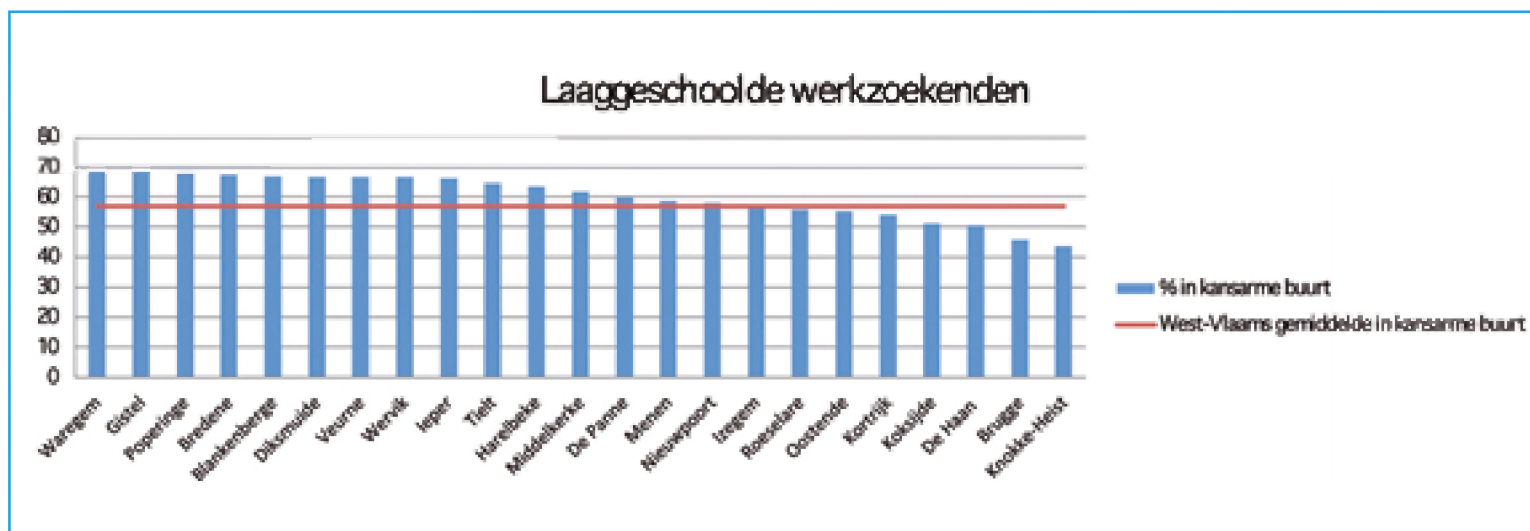

Het West-Vlaams gemiddelde voor leerlingen in het buitengewoon onderwijs bedraagt 4,69%. De West-Vlaamse kansarme buurten tellen gemiddeld 7,8% leerlingen in het buitengewoon onderwijs.

Tielt, Harelbeke, Wervik en Menen hebben met meer dan 10% leerlingen in het buitengewoon onderwijs in kansarme buurten een vrij hoog percentage. Middelkerke en Knokke-Heist vallen daarentegen op door hun relatief laag aandeel leerlingen in het buitengewoon onderwijs per kansarme buurt (<5%).

Dimensie werkloosheid

Gemeente	Aantal buurten	Aantal laaggeschoolde werkzoekenden	Aantal werkzoekenden in kansarme buurt	% werkzoekenden in kansarme buurt
Blankenberge	6	314	469	47,28
Bredene	2	85	126	21,21
Brugge	11	219	477	14,05
De Haan	1	42	83	17,58
De Panne	3	134	224	44,71
Diksmuide	1	18	27	7,01
Gistel	1	62	90	26,71
Harelbeke	2	77	121	14,99
Ieper	2	59	89	7,67
Izegem	2	34	59	7,85
Knokke-Heist	3	84	192	20,06
Koksijde	3	60	117	19,28
Kortrijk	13	551	1.018	35,22
Menen	6	196	333	26,24
Middelkerke	3	92	149	24,75
Nieuwpoort	2	46	79	18,99
Oostende	21	997	1.803	53,25
Poperinge	3	87	128	25,30
Roeselare	4	161	288	17,15
Tielt	1	22	34	7,64
Veurne	1	<5	6	1,94
Waregem	1	71	103	10,28
Wervik	1	62	93	16,06
West-Vlaanderen	93	3.477	6.108	18,10

Gemiddeld genomen telt West-Vlaanderen 50,93% laaggeschoolde werkzoekenden t.o.v. het totaal aantal werkzoekenden. De West-Vlaamse kansarme buurten tellen gemiddeld 56,93% laaggeschoolde werkzoekenden.

De gemeenten Waregem, Gistel, Poperinge, Bredene, Blankenberge, Diksmuide, Veurne, Wervik en Ieper hebben allen meer dan 66% laaggeschoolde werkzoekenden in hun kansarme buurten. Dit is 10 procentpunten meer dan het provinciaal gemiddelde van 56,93% in kansarme buurten.

De kansarme buurten in Brugge en Knokke-Heist worden daarentegen gekenmerkt door minder dan 46% laaggeschoolde werkzoekenden.

3.2 Kansarmoede: doelgroepenanalyse

In wat volgt willen we, na de algemene screening van kansarme buurten, focussen op 2 doelgroepen. Enerzijds zijn dit de jongeren (0-19-jarigen) en anderzijds de ouderen (60-plussers). Vanuit het werkveld krijgen we immers regelmatig de vraag om in het bijzonder deze 2 groepen te bekijken. Komt daarbij dat meerdere kansarmoedestudies aantonen dat zowel de jongeren als de ouderen wel degelijk een verhoogd risico lopen om in een preciaire leefsituatie terecht te komen (en te blijven). Het feit dat beide bevolkingsgroepen volgens de laatste bevolkingsprognoses de komende jaren in aantal zullen toenemen en verhoudingsgewijs een steeds groter aandeel binnen de totale bevolking zullen opeisen, maakt een bijzondere aandacht voor deze groepen uitermate relevant.

Naar analogie met de beschrijving van de algemene screening van de kansarme buurten, geven we eerst een beschrijving van de gebruikte indicatoren. Een aantal indicatoren worden zowel voor de algemene screening als voor de doelgroepenanalyse gebruikt. Vervolgens wordt een overzicht gegeven van de buurten die de specifieke drempelwaarden overschrijden i.e. de drempelwaarde voor kwetsbare jongeren en de drempelwaarde voor kwetsbare ouderen. Tot slot staan we nog even stil bij de buurten die uit de algemene screening als kansarm naar voor komen. Voor deze buurten gaan we na of ze al dan niet veel kwetsbare jongeren en/of ouderen bevatten.

3.2.1 Kwetsbare jongeren

Armoede is kenmerkend voor maatschappelijk kwetsbare jongeren (Hauspie, 2010, p. 27). Vaak blijven zij ook langer in de armoedesituatie en nemen zij deze mee wanneer zij het huis verlaten, wat intergenerationele armoede wordt genoemd.

Uit het Rapport vooronderzoek naar maatschappelijk kwetsbare jongeren (Hauspie, 2010) komen onder andere volgende kenmerken naar voor van kwetsbare jongeren:

Vooreerst is er de gezinssituatie die op meerdere wijzen kan bijdragen tot een kwetsbare positie. Relationele problemen binnen het gezin, ontwrichte gezinnen, alleenstaande ouders, grote gezinnen ... deze gezinnen worden vaak geconfronteerd met moeilijke financiële situaties, werkonzekerheid wat nieuwe vormen van kwetsbaarheid met zich meebrengt. Bovendien zien de kinderen die opgroeien in een kwetsbare gezinssituatie zich vaak minder gesteund door hun ouders o.a. bij het maken van huiswerk, het oplossen van relationele en emotionele problemen ...

Een tweede belangrijke speler op het vlak van socialisatie is het onderwijs. Ook hier loopt het vaak fout. Daar waar de school vaak gezien wordt als een middel om te stijgen op de sociale ladder, is dit voor kansarme kinderen vaak niet het geval. Net zij komen als het ware in een negatieve spiraal terecht,

ook watervalsysteem genoemd, waarbij men hen vaker dan andere leerlingen terug vindt in de lagere opleidingen en in het buitengewoon onderwijs. Ook op het vlak van huisvesting blijkt dat kwetsbare jongeren vaker in slechte omstandigheden wonen: de woning is te klein, biedt weinig of onvoldoende comfort, is gevestigd in een buurt met weinig voorzieningen Wat hun gezondheid betreft, kenmerken kwetsbare jongeren zich vaker door een zwakkere psychische en fysieke gezondheid wat hun kwetsbaarheid op andere domeinen (vb. onderwijs, tewerkstelling) nog verhoogt.

Uit bovenstaande blijkt duidelijk dat kwetsbaarheid (bij jongeren) een complex gegeven is waarbij meerdere factoren meespelen die elkaar kunnen versterken.

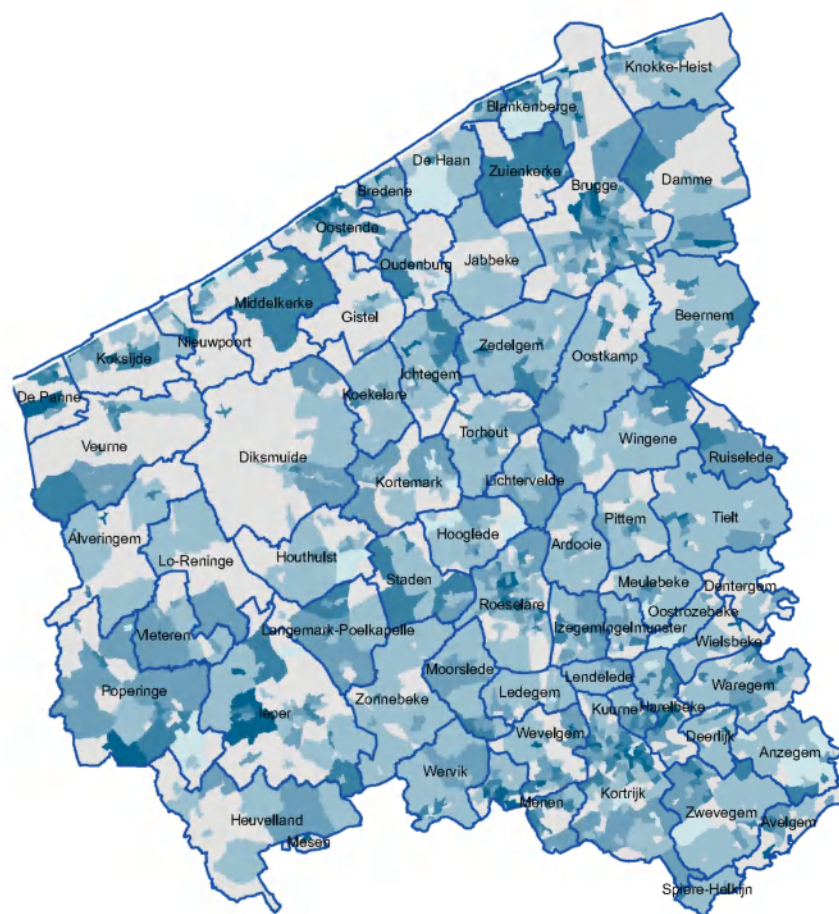
Aandacht voor kwetsbare jongeren is in het bijzonder belangrijk omwille van het feit dat zij moeilijk uit de greep van armoede kunnen ontsnappen. Ze stappen met een achterstand op de arbeidsmarkt door een lagere of onafgewerkte opleiding waardoor ze een verhoogde kans hebben om in de werkloosheid te belanden. Ze ontberen evenzeer vaak noodzakelijke sociale vaardigheden en netwerken om zich een weg te banen in het aanbod van sociale voorzieningen. Ze hebben een geschonden vertrouwen in maatschappelijke instellingen, leven met een gevoel van schaamte en een laag zelfbeeld waardoor ze zich gaan isoleren en terugtrekken uit het maatschappelijke leven en hierdoor worden zij niet altijd opgemerkt

De indicatoren beschreven

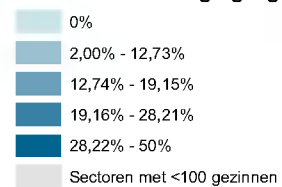
De dimensie om buurten met een verhoogde kans op kwetsbare jongeren te detecteren werd gevormd door volgende 6 indicatoren:

- leerlingen met schoolse vertraging in het lager onderwijs
- leerlingen met schoolse vertraging in het secundair onderwijs
- leerlingen in het buitengewoon onderwijs
- kansarme geboorten
- wooninstabiliteit
- eenoudergezinnen

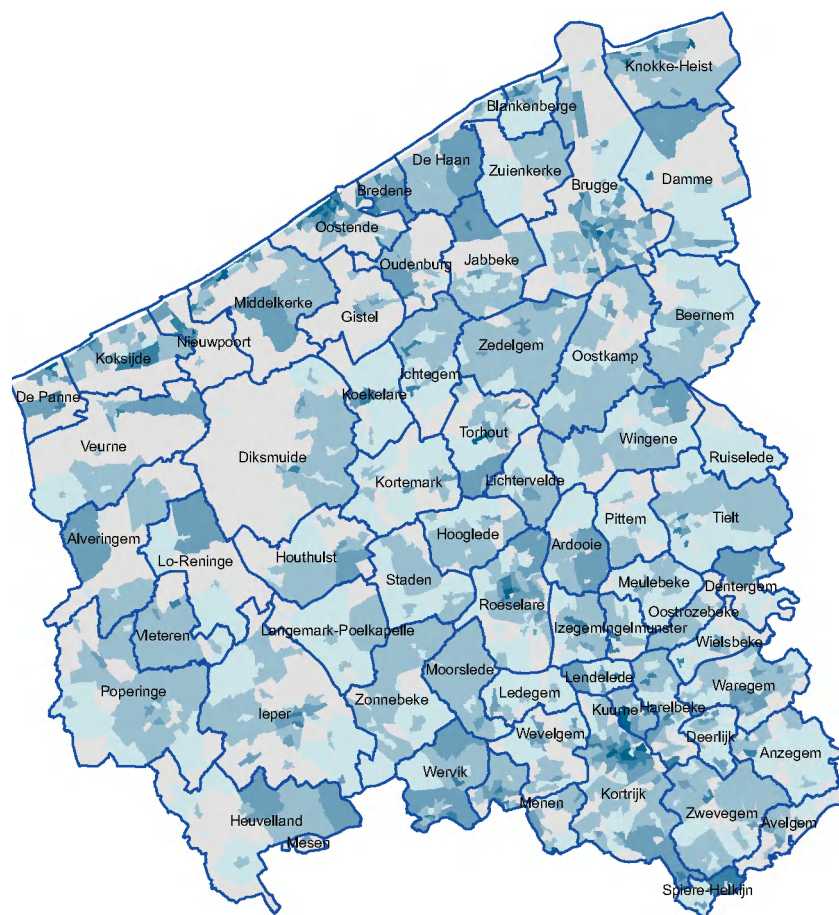
Schoolse vertraging in het lager onderwijs	
Omschrijving	Aantal leerlingen met schoolse vertraging [min. 1 jaar] uit het gewoon lager onderwijs op het totaal aantal leerlingen uit het gewoon lager onderwijs. Schoolse vertraging is de vertraging die een leerling oploopt t.o.v. medeleerlingen met hetzelfde geboortjaar. Deze vertraging is niet noodzakelijk het gevolg van zittenblijven maar kan ook veroorzaakt worden door ziekte, atypische studieovergangen ...
Bron	Departement Onderwijs, schooljaar 2008-2009
Relevantie	Heel wat onderzoeken toonden reeds aan dat er wel degelijk een link bestaat tussen kinderen met schoolse vertraging en armoedesituaties van het gezin. Zo toont het onderzoek van Groenez, Van Den Brande en Nicaise [2003] aan dat achterstand in het lager onderwijs vaker voorkomt bij kinderen van laaggeschoolde ouders, inactieve ouders en ouders met een lage socio-professionele status [p.15-20]. Kinderen die opgroeien in kansarme milieus lopen omwille van diverse factoren een grotere kans op schoolse vertraging dan leeftijdsgenoten die niet in een kwetsbaar gezin opgroeien. De kinderen weten zich soms minder gesteund door hun ouders in hun schoolloopbaan omdat deze zelf een lagere opleiding genoten, omdat ze door zorgen moeilijk tijd vinden om hun kinderen op te volgen ... Ook de woonsituatie kan parten spelen, zoals het gebrek aan ruimte om in stilte huiswerk uit te voeren. Maar ook de niet aanvaarding door leeftijdsgenoten (vb. pesten omdat men tweedehandskledij draagt) draagt bij tot een negatief zelfbeeld en het verlies van vertrouwen in het eigen kunnen. Deze kinderen lopen een grotere kans om gedemotiveerd te worden om hun schoolse loopbaan tot een goed einde te brengen. De kans is daarenboven groot dat kinderen met een problematische schoolloopbaan als volwassenen een maatschappelijk zwakkere positie zullen innemen [Cel Armoedebestrijding, 2009, p. 43].

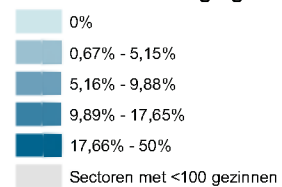
% Schoolse vertraging lager onderwijs

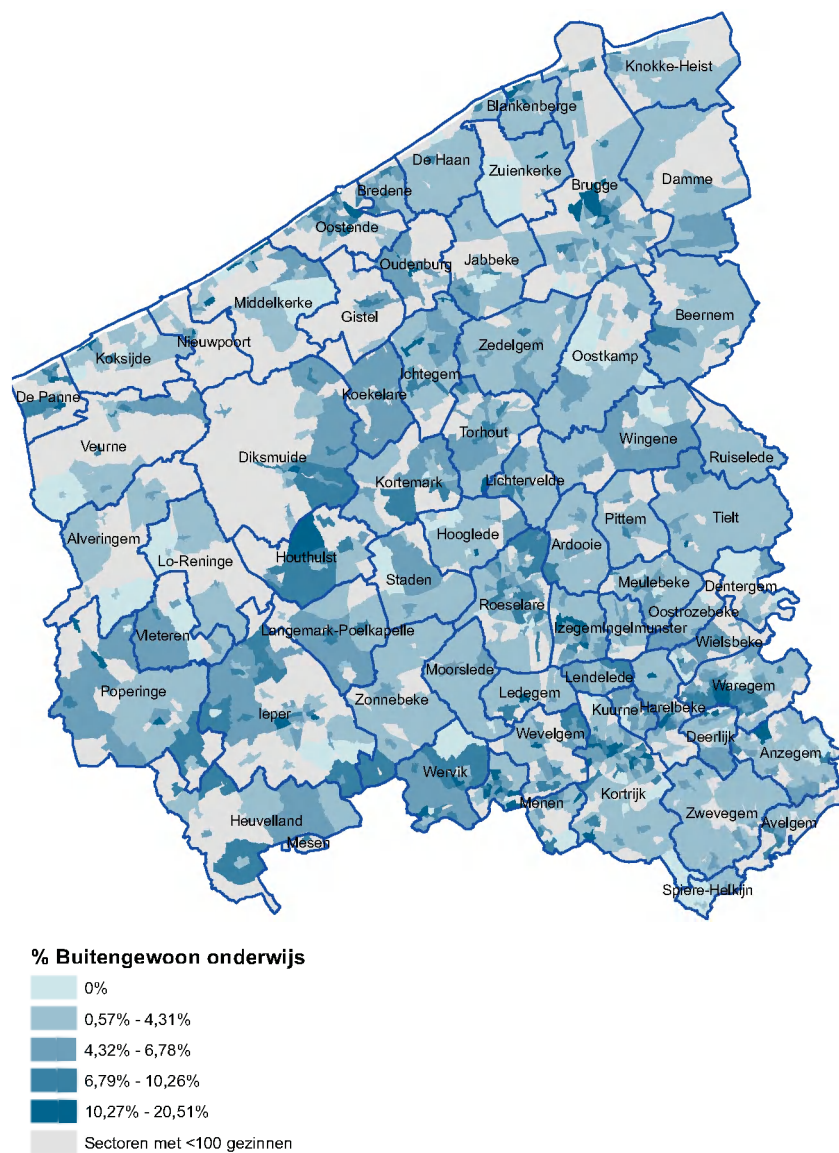
Schoolse vertraging in het secundair onderwijs	
Omschrijving	Aantal leerlingen met schoolse vertraging (min. 2 jaar) in het gewoon secundair onderwijs op het totaal aantal leerlingen uit het gewoon secundair onderwijs (1ste tem 6de middelbaar). Schoolse vertraging is de vertraging die een leerling oploopt t.o.v. medeleerlingen met hetzelfde geboortjaar. Deze vertraging is niet noodzakelijk het gevolg van zittenblijven maar kan ook veroorzaakt worden door ziekte, atypische studieovergangen Omdat ruim 1/5de van de jongeren in het secundair minstens 1 jaar schoolse vertraging heeft opgelopen, wordt de lat hier hoger gelegd dan bij het lager onderwijs en nemen we minstens 2 jaar schoolse vertraging.
Bron	Departement Onderwijs, schooljaar 2008-2009
Relevantie	Uit het onderzoek van Groenez, Van Den Brande en Nicaise (2003) blijkt dat ook in het secundair onderwijs er duidelijke verschillen zijn in schoolachterstand naargelang de sociale afkomst van het kind (p.23-35). Jongeren die opgroeien in kansarme milieus lopen omwille van diverse factoren een grotere kans op schoolse vertraging dan leeftijdsgenoten die niet in een kwetsbaar gezin opgroeien. De jongeren weten zich soms minder gesteund door hun ouders in hun schoolloopbaan omdat deze zelf een lagere opleiding genoten, omdat ze door zorgen moeilijk tijd vinden om hun kinderen op te volgen Ook de woonsituatie kan parten spelen, zoals het gebrek aan ruimte om in stilte huiswerk uit te voeren. Maar ook de niet aanvaarding door leeftijdsgenoten (vb. pesten omdat men tweedehandskledij draagt) draagt bij tot een negatief zelfbeeld en het verlies van vertrouwen in het eigen kunnen. Deze jongeren lopen een grotere kans om gedemotiveerd te worden om hun schoolse loopbaan tot een goed einde te brengen. De kans is daarenboven groot dat jongeren met een problematische schoolloopbaan als volwassenen een maatschappelijk zwakkere positie zullen innemen (Cel Armoedebestrijding, 2009, p. 43).

% Schoolse vertraging secundair onderwijs

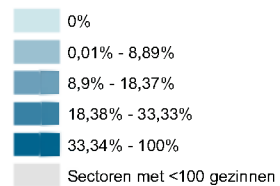
Leerlingen in het buitengewoon onderwijs	
Omschrijving	Aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs (inclusief kleuteronderwijs) t.o.v. het totaal aantal leerlingen
Bron	Departement Onderwijs, schooljaar 2008-2009
Relevantie	Kinderen die opgroeien in een kansarmoedesituatie komen sneller dan hun niet-kansarme leeftijdsgenoten terecht in het buitengewoon onderwijs. En dit gegeven doet zich voor zowel in het kleuter, het lager als in het secundair onderwijs (Groenez, Van Den Brande en Nicaise; 2003). Ook Ruelens et. al (2001) komen tot de vaststelling dat er een oververtegenwoordiging is van kansarme leerlingen in het buitengewoon onderwijs wat zowel vanuit pedagogisch, economisch als ideologisch standpunt als problematisch wordt ervaren. De afgelopen jaren blijft het aantal doorstromers naar het buitengewoon onderwijs stijgen (Vranken, & Goossens; 2007; p.89). Als verklaring voor het sneller doorstromen van kansarme leerlingen naar het buitengewoon onderwijs kunnen meerdere factoren aangehaald worden (Groenez, Van Den Brande en Nicaise; 2003). Een belangrijke factor is de financiële situatie van het gezin en dit uit zich op meerdere manieren: de ouders worden getergd door kopzorgen om de rekeningen te betalen en hebben hierdoor minder tijd om met hun kinderen schooltaken te overlopen; de schoolrekeningen kunnen niet (tijdig) worden betaald waardoor de leerlingen uitgesloten worden van deelname aan bepaalde activiteiten; de relatie tussen de ouders en de school kan door het niet betalen van de rekeningen gaan verzuren. Een bijkomend element is dat leerhulp (vb. logopedie) in het buitengewoon onderwijs gratis is wat een extra aantrekkingskracht is voor dit type onderwijs voor de minder financieel draagkrachtige gezinnen. Een andere factor, van een geheel andere aard, waardoor kansarme leerlingen vaker doorstromen naar het buitengewoon onderwijs situeert zich op het niveau van de communicatie tussen school en ouders in het gewone onderwijs: langs beide kanten kunnen er drempels zijn om de communicatie aan te gaan (o.a. mogelijks een geringer inleefvermogen van leerkrachten in de leefsituatie van kansarme gezinnen, het schaamtegevoel van de ouders over hun leefsituatie, het verschil in taalgebruik ...). Het gebrek aan een goede uitwisseling van informatie tussen school en ouders kan tot gevolg hebben dat kinderen onterecht doorverwezen worden naar het buitengewoon onderwijs.

Geboorten in kansarme gezinnen	
Omschrijving	Aantal kinderen geboren in kansarme gezinnen volgens de criteria van Kind en Gezin op het totaal aantal geboorten. Om de grote jaarlijkse fluctuaties wat af te vlakken wordt telkens het gemiddelde genomen van de afgelopen 3 jaar.
Bron	Kind en Gezin, gemiddelde van 2007, 2008 en 2009
Relevantie	Begin jaren '90 is Kind en Gezin begonnen met de registratie van kansarme geboorten. Aan de hand van 6 variabelen ontwikkelden zij een indicator om de armoedesituatie van een pasgeborene in te schatten. Deze variabelen zijn: 1. Beschikbaar maandinkomen: gemiddeld onregelmatig maandinkomen of het beschikbaar inkomen is lager dan het bedrag van het leefloon; leven van werkloosheidsuitkering en/of leefloon. Er wordt onderscheid gemaakt naar het aantal kinderen ten laste, maar geen rekening gehouden met de kinderbijslag. 2. Opleiding ouders: lager onderwijs, beroepsonderwijs, buitengewoon onderwijs, niet beëindigd lager secundair onderwijs en/of analfabeet. 3. Arbeidssituatie ouders: precare tewerkstelling (bv. tijdelijke contracten), werkloosheid van beide ouders of van de alleenstaande ouder en/of werkzaam in beschutte werkplaats. 4. Laag stimulatie niveau: laag stimulatie niveau van de kinderen, niet of onregelmatig volgen van kleuteronderwijs en/of moeilijkheden met de verzorging van de kinderen. 5. Huisvesting: verkrotte, ongezonde en/of onveilige woning; te klein en/of te weinig nutsvoorzieningen (bv. bad, cv ...). 6. Gezondheid: zwakke gezondheid van de gezinsleden, gebrek aan kennis en deelname aan de gezondheidszorg, chronische ziektes en/of handicaps in het gezin. De regioverpleegkundigen geven een score aan elk gezin dat zij bezoeken, naar aanleiding van een geboorte, op elk van deze 6 variabelen. Een gezin dat op minstens 3 van deze indicatoren zwak scoort wordt als kansarm beschouwd. Voor meer info: http://www.kindengezin.be/toepassingen/gemeentelijke-kindrapporten.jsp (beschrijving van de tabellen)

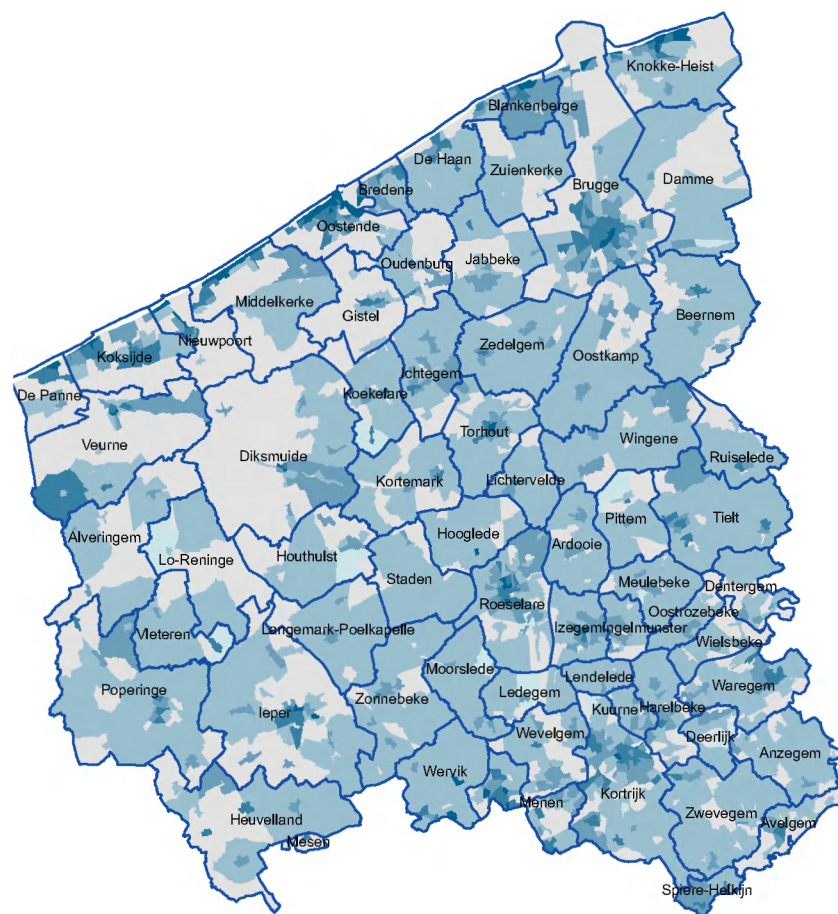

% Geboorten in kansarme gezinnen

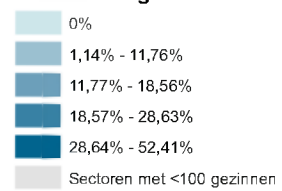

Eenoudergezinnen	
Omschrijving	Aantal eenoudergezinnen op het totaal aantal gezinnen met kinderen (leeftijdsgroep kinderen 0-19 jarigen) Een eenoudergezin is een alleenstaande ouder waar de kinderen gedomicilieerd zijn.
Bron	Rijksregister op 01/01/2010
Relevantie	Volgens de Vlaamse armoedemonitor (2010, p. 22) hebben eenoudergezinnen opmerkelijk vaker een inkomen onder de armoederisicodrempel dan koppels met kinderen. De armoederisicodrempel wordt hier gelegd op 60% van het mediaan⁴ inkomen in het Vlaamse Gewest. 28% van de eenoudergezinnen heeft in Vlaanderen een inkomen dat lager is dan deze drempel. Ter vergelijking wordt meegegeven dat dit voor gezinnen met 1 of 2 kinderen 4% is en voor gezinnen met 3 of meer kinderen 13%. De zwakkere financiële positie van eenoudergezinnen uit zich onder meer op het vlak van huisvesting. Volgens Winters (2011, p.89) blijken de eenoudergezinnen van alle huishoudtypes de meest kwetsbare groep te zijn wat de betaalbaarheid van wonen betreft, voornamelijk op de private huurmarkt en de eigendomssector. We mogen echter niet vergeten dat eenoudergezinnen het niet alleen financieel vaak moeilijker hebben, ook voor andere aspecten zoals de opvoeding van de kinderen, gezondheidsproblemen e.d. staan zij er vaker alleen voor. Ook dit maakt dat zij zich sneller in een kwetsbare positie bevinden. En die kwetsbare positie beperkt zich niet enkel tot de alleenstaande ouder. Ook de kinderen zijn hier bijzonder kwetsbaar. Zo wijst het onderzoek van Groenez, Van Den Brande en Nicaise (2003) bijvoorbeeld uit dat kinderen van alleenstaande moeders vaker dan kinderen met samenwonende moeders schoolse vertraging oplopen of sneller in het buitengewoon onderwijs terecht komen.

⁴ De mediaan is het midden van een verzameling gegevens. De helft van de waarnemingen heeft dus een waarde boven deze grens, de andere helft heeft een waarde onder deze grens.

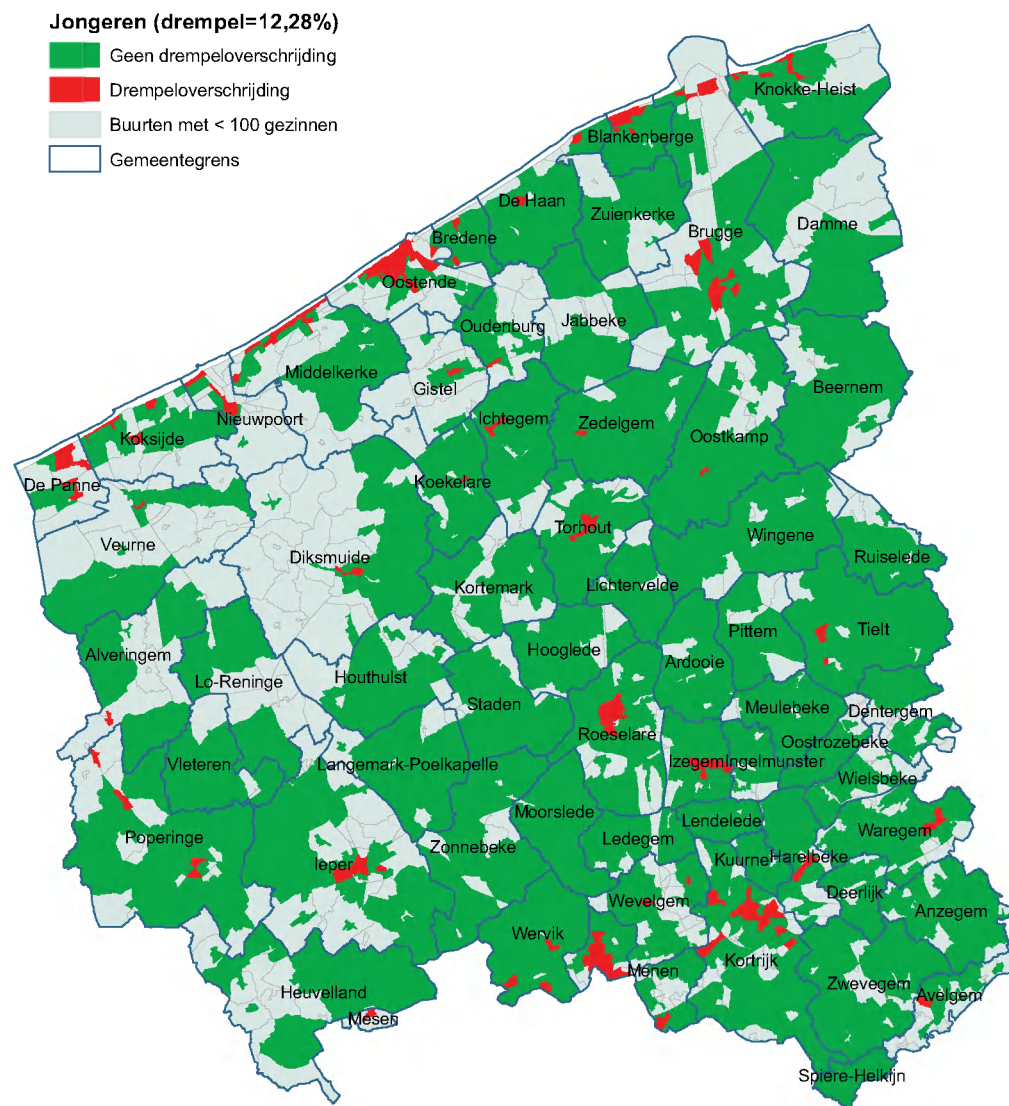

% Eenoudergezinnen

Wooninstabiliteit	
Omschrijving	Aantal gezinnen die op 01/01/2010 op een ander adres woonden dan op 01/01/2009 op het totaal aantal gezinnen
Bron	Rijksregister op 01/01/2010
Relevantie	Een buurt die gekenmerkt wordt door een hoge verhuismobiliteit heeft een grotere kans op kwetsbaarheid. Er wordt weinig of niet geïnvesteerd in de woningen en de buurt. Maar ook de bewoners zelf kunnen geen stabiele leefomgeving uitbouwen, zoals een vaste huisarts, school, netwerk van burens ... (Kesteloot, 2008) Typerend voor gezinnen in kansarmoede is hun grotere verhuismobiliteit in vergelijking met niet-kansarme gezinnen. Merk op dat nieuwbouwwijken een invloed kunnen hebben op de gegevens. Een drempeloverschrijding op deze variabele hoeft dus niet per definitie gelinkt te worden aan een hogere kwetsbaarheid. Aangezien kinderen doorgaans mee verhuizen met hun ouders gaan we er hier van uit dat de algemene verhuisbewegingen van gezinnen ook een geschikte variabele kan zijn om buurten met een verhoogde concentratie aan kwetsbare jongeren op te sporen.

De dimensie om buurten met een verhoogde kans op kwetsbare jongeren te detecteren werd gevormd door volgende 6 indicatoren: leerlingen met schoolse vertraging in het lager onderwijs, leerlingen met schoolse vertraging in het secundair onderwijs, leerlingen in het buitengewoon onderwijs, kansarme geboorten, wooninstabiliteit en eenoudergezinnen.

De drempelwaarde voor deze dimensie bedraagt 12,28%. Dit betekent dat 15% van alle buurten (met meer dan 100 gezinnen) een gemiddeld percentage op deze 6 indicatoren heeft dat hoger is dan 12,28%. 15,48% van alle West-Vlaamse jongeren (0-19 jaar) woont in een buurt waar de drempelwaarde voor kwetsbare jongeren wordt overschreden. Gemiddeld komt dit neer op zo'n 35.199 jongeren verspreid over 33 gemeenten. Het zijn voornamelijk de centra van de grotere steden en de dorpskernen die rood kleuren, eerder dan de meer landelijke gebieden.

Onderstaande tabel beschrijft de verdeling van deze buurten over de provincie.

Gemeente	Aantal buurten	Aantal inwoners	% op totaal aantal inwoners in de gemeente	Aantal gezinnen	% op totaal aantal gezinnen in de gemeente	Aantal 0-19 jarigen	% 0-19 jarigen op totaal gemeente
Alveringem	1	224	4,54	104	5,39	47	3,68
Avelgem	1	681	7,08	301	7,52	142	6,74
Blankenberge	9	11.607	61,31	6.371	66,87	1.694	55,05
Bredene	2	2.924	18,02	1.375	19,78	581	16,44
Brugge	15	18.175	15,51	9.070	17,46	3.047	13,04
De Haan	2	2.085	16,79	1.085	18,22	331	15,69
De Panne	10	8.037	75,50	4.006	77,25	1.390	72,62
Diksmuide	2	1.102	6,76	553	8,35	210	5,55
Gistel	1	1.979	16,84	988	20,77	386	13,66
Harelbeke	3	3.560	13,37	1.706	15,19	634	11,35
Ichtegem	1	746	5,38	316	5,62	169	5,40
Ieper	6	8.341	23,76	4.044	27,32	1.430	18,93
Izegem	5	4.894	18,00	2.355	20,41	1.027	17,79
Knokke-Heist	7	11.201	33,07	6.256	37,86	1.314	24,99
Koekelare	1	659	7,81	298	8,58	97	5,36
Koksijde	4	3.981	18,21	2.273	21,25	455	14,12
Kortrijk	22	21.292	28,26	10.217	31,17	4.476	27,45
Menen	18	15.053	45,90	6.744	48,71	3.418	45,83
Mesen	1	801	84,31	364	87,5	162	77,88
Middelkerke	8	6.540	35,07	3.819	41,66	820	25,91
Nieuwpoort	6	6.048	53,50	3.210	58,28	837	44,62
Oostende	33	43.628	62,81	23.964	68,05	6.780	56,11
Oostkamp	1	586	2,61	228	2,53	93	1,82
Oudenburg	1	292	3,25	130	3,55	54	2,77
Poperinge	4	3.690	18,45	1.574	19,65	775	16,53
Roeselare	12	12.915	22,35	6.409	26,27	2.259	17,52
Tielt	3	2.200	11,16	992	12,12	448	10,71
Torhout	4	3.636	18,26	1.845	22,19	536	13,17
Veurne	1	514	4,39	190	3,98	67	2,62

Gemeente	Aantal buurten	Aantal inwoners	% op totaal aantal inwoners in de gemeente	Aantal gezinnen	% op totaal aantal gezinnen in de gemeente	Aantal 0-19 jarigen	% 0-19 jarigen op totaal gemeente
Waregem	2	2.862	7,78	1.256	8,44	483	6,00
Wervik	3	2.698	14,86	1.179	15,92	647	15,32
Wevelgem	2	1.395	4,50	610	4,86	239	3,39
Zedelgem	1	664	2,99	315	3,62	151	2,92
Eindtotaal	192	205.010	18,98	104.147	22,45	35.199	15,48

In West-Vlaanderen wonen 104.147 gezinnen in een buurt met meer kwetsbare jongeren. Dit is 22,45% van de gezinnen. Uitgedrukt in aantal inwoners gaat het om 205.010 personen of 18,98% van de bevolking.

Gemiddeld genomen wonen 35.199 jongeren in een buurt waar de kans op kwetsbare jongeren verhoogd is. Dit komt neer op 15,48% van alle West-Vlaamse jongeren. In volgende gemeenten is de concentratie van kwetsbare jongeren hoger dan dit West-Vlaams gemiddelde: Mesen (77,88%), De Panne (72,62%), Oostende (56,11%), Blankenberge (55,05%), Menen (45,83%), Nieuwpoort (44,62%), Kortrijk (27,45%), Middelkerke (25,91%), Knokke-Heist (24,99%), Ieper (18,93%), Izegem (17,79%), Roeselare (17,52%), Poperinge (16,53%), Bredene (16,44%) en De Haan (15,69%).

Onderstaande tabel geeft per indicator van de dimensie kwetsbare jongeren de absolute aantallen weer binnen de kwetsbare buurten.

Gemeente	Totaal leerlingen	SV Lager	SV Secundair	lIn BU	Eenouder-gezinnen	Wooninstabiliteit	Geboorten in kansarme gezinnen
Alveringem	41	5	0	<5	<5	11	<5
Avelgem	110	7	<5	10	13	19	<5
Blankenberge	1.330	112	34	124	274	928	20
Bredene	441	46	15	34	57	213	<5
Brugge	2.430	204	77	196	425	1.028	16
De Haan	284	18	5	23	50	134	<5
De Panne	1.105	90	37	99	186	466	12
Diksmuide	160	7	<5	17	32	77	<5
Gistel	284	10	7	20	66	162	<5

Gemeente	Totaal leerlingen	SV Lager	SV Secundair	lIn BU	Eenouder- gezinnen	Wooninstabiliteit	Geboorten in kansarme gezinnen
Harelbeke	463	49	10	47	65	194	6
Ichtegem	127	14	<5	17	10	24	<5
Ieper	1.061	47	29	85	211	549	15
Izegem	751	43	18	62	154	312	5
Knokke-Heist	918	71	35	30	207	761	9
Koekelare	65	<5	<5	<5	24	56	0
Koksijde	308	28	11	24	69	286	<5
Kortrijk	3.382	290	161	307	521	1.359	35
Menen	2.510	227	54	246	418	635	67
Mesen	111	10	<5	9	22	33	<5
Middelkerke	665	49	30	36	135	529	<5
Nieuwpoort	651	50	29	40	112	417	7
Oostende	5.392	462	237	345	1.196	2.956	53
Oostkamp	77	<5	<5	<5	8	30	<5
Oudenburg	52	7	<5	<5	7	7	0
Poperinge	624	46	12	70	88	142	6
Roeselare	1.679	144	59	106	322	814	23
Tielt	334	30	11	24	54	131	<5
Torhout	411	19	11	36	88	277	6
Veurne	49	<5	<5	<5	13	19	<5
Waregem	299	25	6	22	60	126	5
Wervik	460	34	11	51	92	81	12
Wevelgem	199	22	<5	18	24	11	<5
Zedelgem	108	9	<5	<5	23	39	<5
Eindtotaal	26.881	2.183	924	2.113	5.030	12.826	324

Voor de indicator schoolse vertraging in het lager onderwijs tellen we in totaal 2.183 leerlingen met minstens 1 jaar schoolse vertraging in het lager onderwijs die wonen in een kwetsbare buurt. Dit is 24,24% van alle leerlingen met schoolse achterstand in het lager onderwijs. Bijna 1 op 4 leerlingen met schoolse vertraging in het lager onderwijs woont dus in een buurt waar de kans op kwetsbare jongeren hoger is.

Voor de leerlingen met schoolse vertraging in het secundair onderwijs vinden we in totaal 924 leerlingen of 32,84% van alle leerlingen met schoolse achterstand in het secundair onderwijs. Bijna 1 op 3 jongeren met 2 jaar schoolse achterstand in het secundair onderwijs woont dus in een kwetsbare buurt voor jongeren.

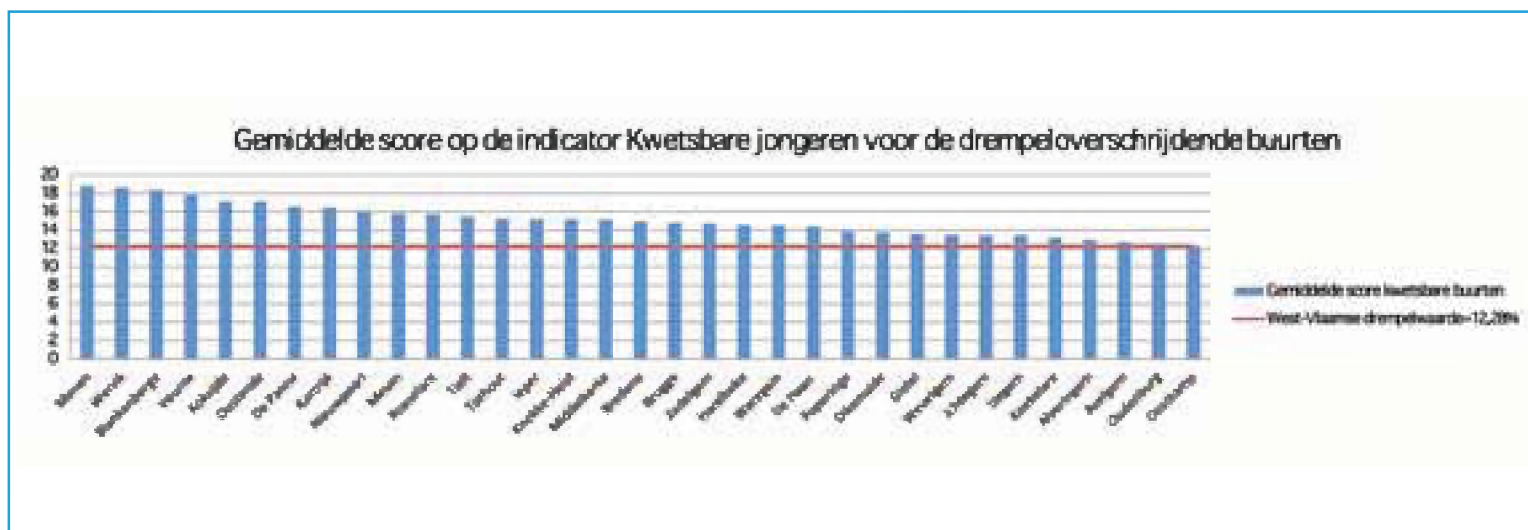
Een volgende indicator is het aantal leerlingen dat buitengewoon onderwijs volgt. We tellen in totaal 2.113 leerlingen wat neerkomt op 24,84% van alle leerlingen in het buitengewoon onderwijs. Ook hier stellen we vast dat bijna 1 op de 4 leerlingen in het buitengewoon onderwijs in een kwetsbare buurt voor jongeren woont.

5.030 eenoudergezinnen wonen in een kwetsbare buurt voor jongeren. Op het totaal aantal eenoudergezinnen komt dit neer op 29%.

Kijken we naar het aantal gezinnen dat het afgelopen jaar is verhuisd, dan zien we dat 12.826 gezinnen wonen in een kwetsbare buurt voor jongeren. Dit maakt 36,34% van alle verhuisbewegingen uit. Meer dan 1 op de 3 verhuisbewegingen gebeurt dus door een gezin wonend in een kwetsbare buurt voor jongeren.

De laatste indicator voor de dimensie kwetsbare jongeren is het aantal kansarme geboorten. Binnen de kwetsbare buurten voor jongeren tellen we in totaal 384 kansarme geboorten. Dit is meer dan 60% van alle kansarme geboorten in West-Vlaanderen.

Onderstaande grafiek geeft per gemeente de gemiddelde score weer op de dimensie kwetsbare jongeren en dit van alle buurten die de drempelwaarde voor deze dimensie overstegen binnen deze gemeente. De grafiek kan als volgt geïnterpreteerd worden: hoe hoger de score, hoe slechter de situatie gemiddeld genomen is binnen de betreffende buurten.

Van de 33 gemeenten die minstens 1 buurt hebben waar de drempelwaarde voor de dimensie kwetsbare jongeren (12,28%) wordt overstegen, zien we de volgende top 5: Menen (18,83%), Wervik (18,68%), Blankenberge (18,38%), Veurne (17,83%) en Koksijde (17,17%). Deze gemeenten hebben m.a.w. de meest kwetsbare buurten wat de indicator kwetsbare jongeren betreft.

3.2.2 Kwetsbare ouderen

Meerdere onderzoeken wezen reeds uit dat ouderen een grotere kans lopen om in armoede te moeten leven. Meerdere factoren spelen hierbij een rol:

Het beperkter inkomen is de meest voor de hand liggende factor. Het wettelijk voorzien pensioen is niet altijd toereikend om in het levensonderhoud te voorzien. Zo wijst het onderzoek van Verté (2007, p.30-31) uit dat ruim 4 op 10 West-Vlaamse ouderen aangeeft moeilijk tot zeer moeilijk rond te komen met het inkomen. Opmerkelijk is de vaststelling van Verté dat West-Vlaamse ouderen vaker dan de gemiddelde Vlaamse ouderen (39,4%) aangeven moeilijk rond te komen.

Een tweede factor is de gezinssamenstelling. Door hun hogere leeftijd hebben ouderen een grotere kans om alleen komen te staan. Vooral alleenstaande vrouwen zijn een bijzonder kwetsbare groep. Zo hebben zij bijvoorbeeld gemiddeld genomen een lager pensioen dan mannen onder andere doordat zij huisvrouw waren of vaker deeltijds werkten.

Een derde factor die ouderen vaker in de armoede doet belanden, is gezondheid. De uitgaven voor gezondheid stijgen aanzienlijk vanaf 65 jaar. De gezondheidsenquête van 2008 (waarbij 11.250 personen verspreid over 159 Belgische gemeenten geïnterviewd werden omtrent hun gezondheid) toont aan dat 41% van de 65-plussers aangeeft dat zij de kosten voor gezondheidszorgen maar moeilijk kunnen betalen (Van der Heyden J. et.al, 2010). Komt daarbij dat ouderen vaak niet weten waar zij recht op hebben of waar ze terecht kunnen voor zorgverlening en informatie.

Bovenstaande opsomming is niet limitatief maar ze toont reeds aan dat ouderen een bijzondere kwetsbare groep kunnen zijn.

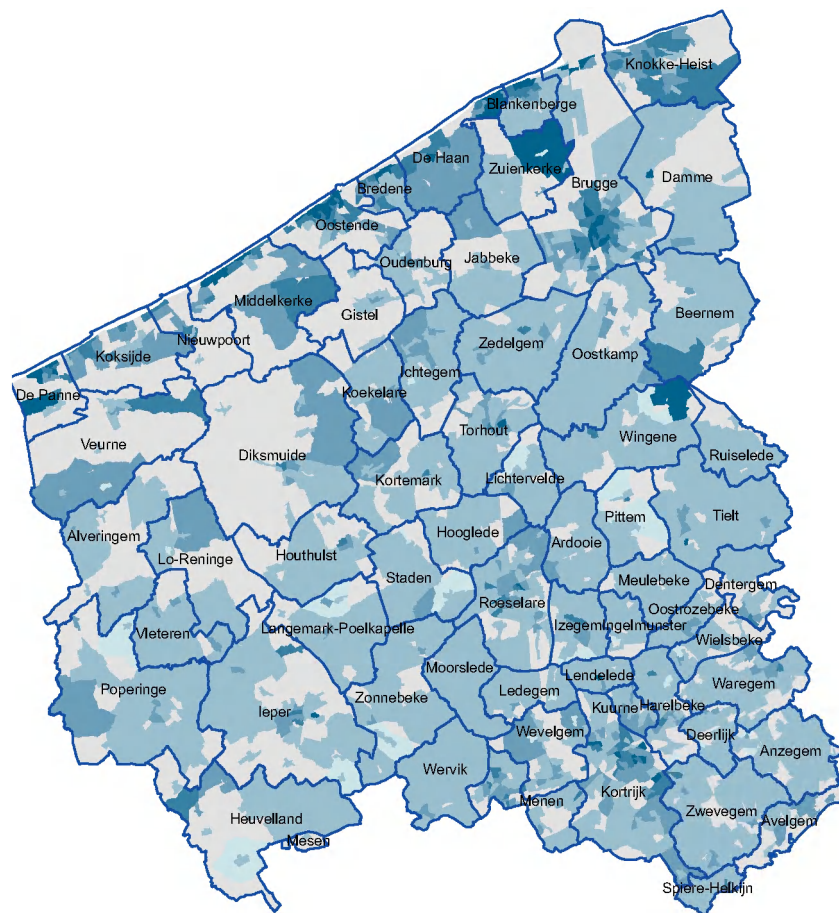
De indicatoren beschreven

De dimensie kwetsbare ouderen bestaat uit volgende 3 indicatoren:

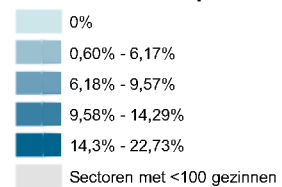
- wooninstabiliteit 60-plussers
- huurders appartementen 60-plussers
- gescheiden 60-plussers

Gescheiden 60-plussers	
Omschrijving	Aantal gescheiden 60-plussers ⁵ op het totaal aantal 60-plussers
Bron	Rijksregister op 01/01/2010
Relevantie	Volgens Verté (2007) hebben senioren die uit de echt gescheiden zijn een grotere kans op kwetsbaarheid, zelfs in vergelijking met senioren wiens partner is komen te overlijden. Deze laatsten komen eveneens alleen te staan maar kunnen waarschijnlijk op meer mededogen rekenen. Wat de sociale contacten betreft, hebben uit de echt gescheiden ouderen het minst uitgebreide netwerk, hebben zij minder vaak contacten met hun familieleden en burens maar zijn zij ook het minst tevreden over die contacten. Verweduwd senioren verschillen wat sociale contacten betreft amper van leeftijdsgenoten met een partner. Uit de echt gescheiden senioren participeren ook minder vaak aan het verenigingsleven en doen minder vaak vrijwilligerswerk. Wel zouden zij vaker deelnemen aan culturele activiteiten. (Verté, 2011, p. 158-166) Een belangrijk gegeven met betrekking tot de geringere sociale contacten van gescheiden ouderen is dat ouderen die geen of weinig sociale contacten hebben vaak ook kwetsbaar blijken te zijn op andere vlakken. Volgens Machiels (2006 in Verté, 2011, p. 156) hebben sociaal geïsoleerde ouderen onder andere lagere gevoelens van welbevinden, vaker depressieve gevoelens en een slechtere gezondheidstoestand. Komt daarbij dat zij ook vaak sociaal uitgesloten worden in de zin van gebrekkige mogelijkheden om te participeren aan de samenleving, geen toegang te hebben tot sociale netwerken waarin men kan opkomen voor de eigen noden en behoeften of belangrijke sociale rollen op zich te nemen. Aangezien het aandeel uit de echte gescheiden 60-plussers jaarlijks toeneemt (zie 5. Evolutie in de tijd), en ook verwacht kan worden dat dit aandeel nog zal blijven stijgen, blijft deze variabele ook in de toekomst zinvol in het kader van een kansarmoedeanalyse.

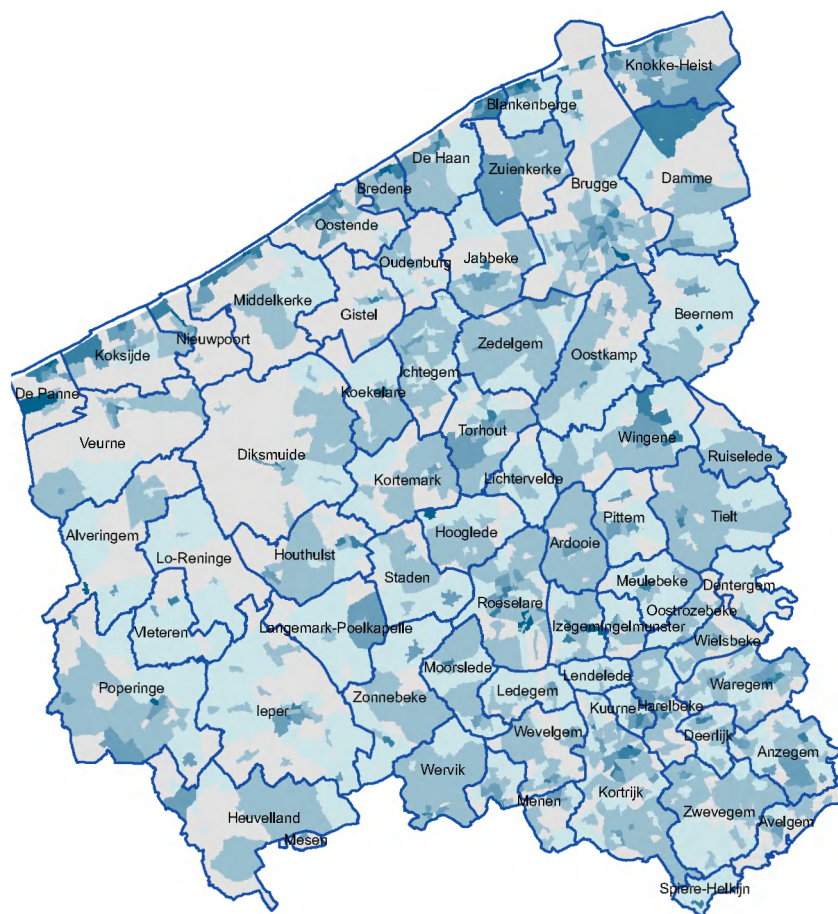
⁵ Gescheiden= uit de echt gescheiden + ontbinding van het huwelijk op een bijzondere wijze + scheiding van tafel en bed en van goederen

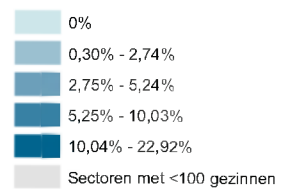
% Gescheiden 60-plussers

Wooninstabiliteit 60-plussers	
Omschrijving	Aantal gezinshoofden ouder dan 60 jaar die op 01/01/2010 op een ander adres woonden dan op 01/01/2009 t.o.v. het totaal aantal 60-jarige gezinshoofden.
Bron	Rijksregister op 01/01/2010
Relevantie	Een buurt die gekenmerkt wordt door een hoge verhuismobiliteit heeft een grotere kans op kwetsbaarheid. Er wordt weinig of niet geïnvesteerd in de woningen en de buurt. Maar ook de bewoners zelf kunnen geen stabiele leefomgeving uitbouwen, zoals een vaste huisarts, school, netwerk van burens ... Merken we wel op dat nieuwbouwwijken een invloed kunnen hebben op de gegevens. Een drempeloverschrijding op deze variabele hoeft dus niet per definitie gelinkt te worden aan een hogere kwetsbaarheid. Aangezien we hier in het bijzonder willen nagaan of de kansarme buurt gekenmerkt wordt door kwetsbare 60-plussers werd de algemene variabele wooninstabiliteit hier verengd tot de doelgroep 60-plussers.

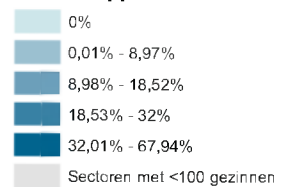
% Wooninstabiliteit 60+

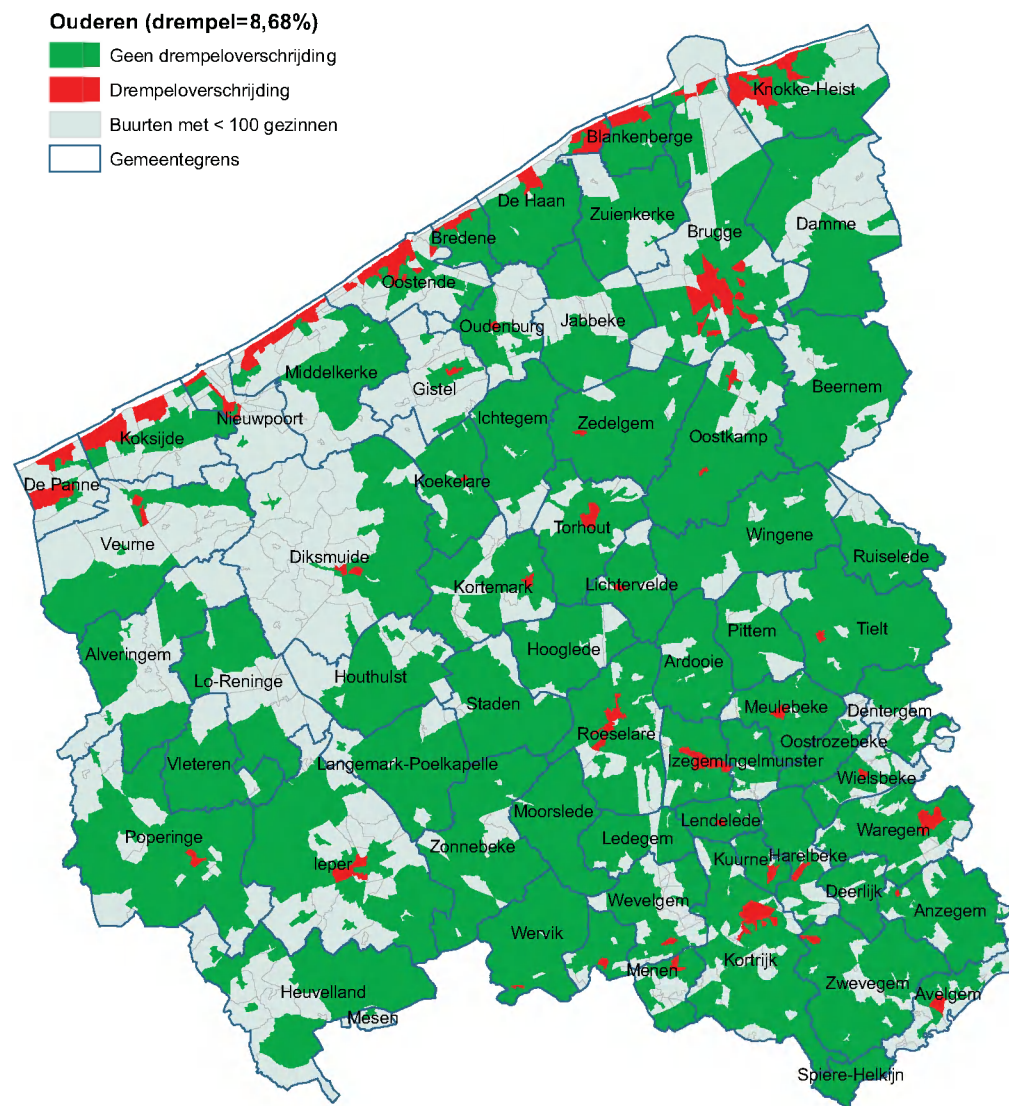

Huurlers appartement 60-plussers	
Omschrijving	Aantal huurlers van een appartement ouder dan 60 jaar (gezinshoofd) op het totaal aantal gezinshoofden ouder dan 60 jaar.
Bron	Rijksregister en kadaster op 01/01/2010
Relevantie	Zowel het onderzoek "Wonen in West-Vlaanderen" (2004) als het onderzoek van Winters (2011) laten zien dat de betaalbaarheidsproblematiek wat de leeftijd van de referentiepersoon betreft sterk verschilt naargelang het eigendomsstatuut. In beide onderzoeken komen de oudere private huurlers als meest kwetsbare groep naar voor. Bij aanvang van de studie werd voor het zoeken naar een goede schaal om een indicator voor kwetsbare ouderen te maken ook de variabele huurlers 60-plus mee opgenomen (zie deel 1: de oorspronkelijke variabelen). Uit de statistische analyses, uitgevoerd op de datasets voor 2006, 2008 en 2010, bleek de variabele huurlers van appartementen ouder dan 60 jaar echter meer geschikt om een schaal te vormen samen met de overige variabelen.

% Huur appartementen 60+

De dimensie kwetsbare ouderen bestaat uit volgende 3 indicatoren: wooninstabiliteit 60-plussers, huurders appartementen 60-plussers en gescheiden 60-plussers.

De drempelwaarde voor deze dimensie bedraagt 8,68%. Dit betekent dat 15% van alle buurten (met meer dan 100 gezinnen) een gemiddeld percentage op deze 3 indicatoren heeft dat hoger is dan 8,68%. 27,69% van alle 60-plussers woont in een buurt waar de drempelwaarde voor kwetsbare ouderen wordt overschreden. Gemiddeld komt dit neer op zo'n 81.120 60-plussers verspreid over 38 gemeenten. De kaart laat zien dat de kwetsbare ouderen voornamelijk aan de kust wonen en in de centra van de grotere steden en de dorpskernen.

Onderstaande tabel beschrijft de verdeling van deze buurten over de provincie.

Gemeente	Aantal buurten	60-plussers	% op totaal aantal 60-plussers in de gemeente	Gescheiden 60-plus	Huur app 60-plus	Wooninstabiliteit 60-plus
Anzegem	1	125	3,61	8	19	<5
Avelgem	1	626	26,87	39	83	18
Blankenberge	9	4.825	72,63	734	1.246	255
Bredene	4	1.358	33,71	183	197	62
Brugge	27	10.762	33,12	1.392	1.699	282
De Haan	7	2.151	48,56	288	340	99
De Panne	7	2.469	64,55	356	441	147
Diksmuide	3	555	13,43	59	103	21
Gistel	1	618	22,53	43	127	32
Harelbeke	2	848	12,84	64	100	27
Ieper	5	2.205	23,56	217	314	56
Izegem	4	808	11,16	68	128	27
Knokke-Heist	16	8.309	62,99	921	1.677	352
Koekelare	1	287	13,81	16	31	27
Koksijde	8	5.866	65,17	560	1.064	249
Kortemark	1	270	8,59	12	33	<5
Kortrijk	14	5.012	25,31	583	774	174
Kuurne	1	610	17,83	28	61	30
Lendelede	1	66	4,35	15	<5	<5
Lichtervelde	1	257	12,55	12	32	5
Menen	2	1.195	14,12	88	148	32
Meulebeke	1	611	22,50	31	51	22
Middelkerke	11	4.160	60,05	546	670	215
Nieuwpoort	5	2.523	60,93	289	390	122
Oostende	31	15.187	64,97	2.377	3.040	519
Oostkamp	2	811	14,34	56	90	21

Gemeente	Aantal buurten	60-plussers	% op totaal aantal 60-plussers in de gemeente	Gescheiden 60-plus	Huur app 60-plus	Wooninstabiliteit 60-plus
Oudenburg	1	195	8,20	20	18	<5
Poperinge	2	963	18,57	65	79	42
Roeselare	8	2.106	14,65	209	334	64
Tielt	1	358	6,91	23	54	19
Torhout	4	1.223	24,09	97	194	32
Veurne	2	678	21,17	37	95	13
Waregem	3	1.933	21,66	164	350	50
Wervik	1	181	3,87	12	23	7
Wevelgem	1	337	4,48	24	44	8
Wielsbeke	1	151	7,60	6	24	<5
Zedelgem	1	185	3,50	7	40	<5
Zwevegem	1	296	5,06	30	48	<5
West-Vlaanderen	192	81.120	27,69	9.679	14.162	3.046

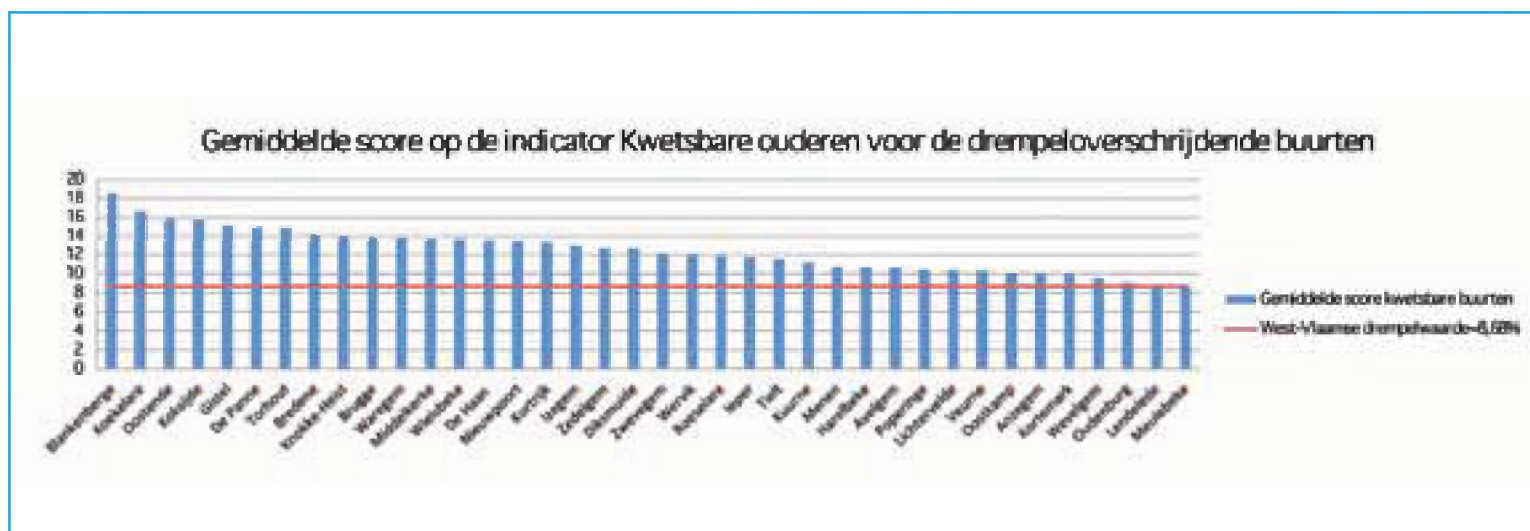
Voor de 3 indicatoren op deze dimensie bekomen we op West-Vlaams niveau volgende resultaten.

45,93% van alle gescheiden 60-plussers woont in een buurt met een verhoogde kans op kwetsbaarheid voor ouderen. In absolute aantallen betreft het 9.679 60-plussers.

Voor de variabele 'huurders ouder dan 60 jaar wonend in een appartement' stellen we vast dat meer dan 3 op 4 van hen in een kwetsbare buurt voor ouderen woont. 14.162 gezinshoofden ouder dan 60 jaar die een appartement huren, wonen in een dergelijke buurt. Uitgedrukt in percentages is dit 78,55% van alle appartementenhuurders ouder dan 60 jaar.

De derde en laatste variabele voor de indicator kwetsbare ouderen is de wooninstabiliteit voor 60-plussers. In deze kwetsbare buurten zijn 3.046 gezinshoofden ouder dan 60 jaar verhuisd tussen 01/01/2009 en 01/01/2010. Dit is 60,92% van alle verhuisde 60-plussers (gezinshoofden) of meer dan de helft dus.

Onderstaande grafiek geeft per gemeente de gemiddelde score weer op de dimensie kwetsbare ouderen en dit van alle buurten die de drempelwaarde voor deze dimensie overstijgen binnen deze gemeente. De grafiek kan als volgt geïnterpreteerd worden: hoe hoger de score, hoe slechter de situatie gemiddeld genomen is binnen de betreffende buurten.

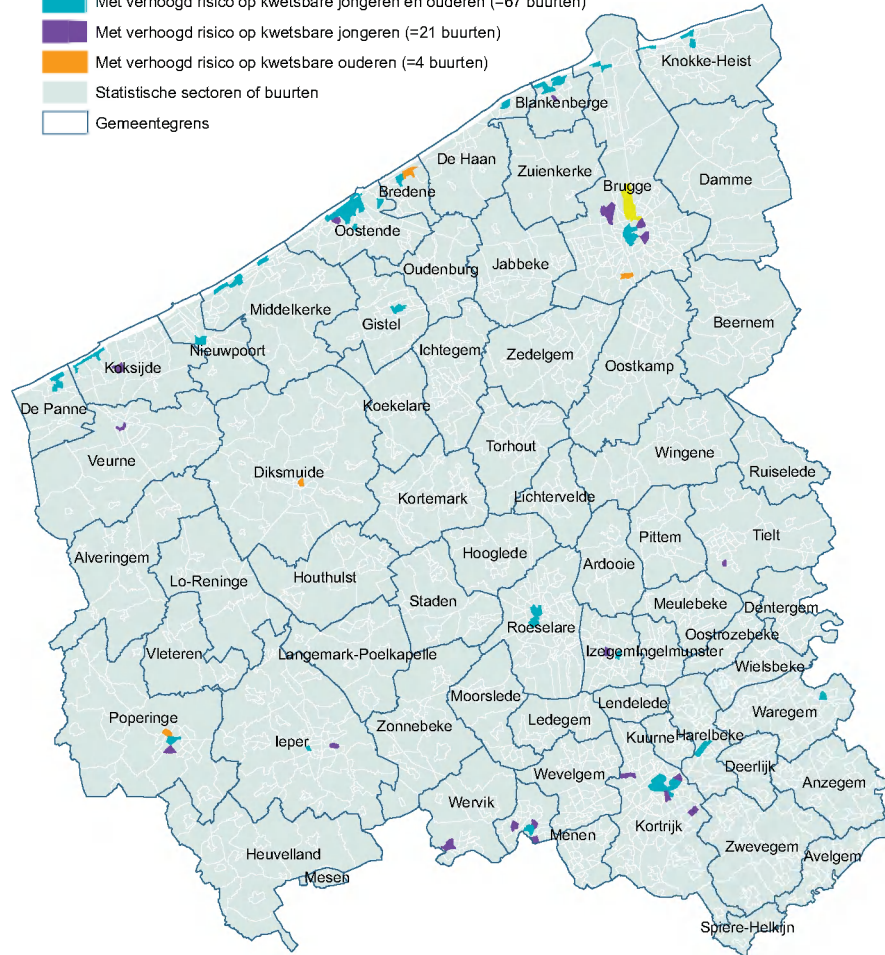
Van de 38 gemeenten die minstens 1 buurt hebben waar de drempelwaarde voor de dimensie ouderen (8,68%) wordt overstege, zien we de volgende top 5 in de scores op de dimensie ouderen: Blankenberge (18,60%), Koekelare (16,73%), Oostende (15,90%), Koksijde (15,81%) en Gistel (15,18%). Deze gemeenten hebben m.a.w. de meest kwetsbare buurten wat de dimensie kwetsbare ouderen betreft.

3.2.3 Kwetsbare jongeren / ouderen in kansarme buurten

Tot slot van de doelgroepenanalyse focussen we nog eens op de 93 kansarme buurten. Concreet gaan we na welke van deze buurten, naast hun algemene kansarmoedesituatie, ook nog eens een verhoogde kwetsbaarheid inhouden voor jongeren en/of ouderen.

Kansarme buurten 2010 (=93 buurten)

- Zonder verhoogd risico op kwetsbare jongeren of ouderen (=1 buurt)
- Met verhoogd risico op kwetsbare jongeren en ouderen (=67 buurten)
- Met verhoogd risico op kwetsbare jongeren (=21 buurten)
- Met verhoogd risico op kwetsbare ouderen (=4 buurten)
- Statistische sectoren of buurten
- Gemeentegrens

Van de 93 kansarme buurten is er slechts 1 buurt waar er geen verhoogde kans op kwetsbaarheid voor ouderen of jongeren wordt vastgesteld. Dit is de buurt Dokken in Brugge.

Het merendeel van de kansarme buurten heeft echter wel een verhoogde kans op kwetsbare jongeren én ouderen. We tellen 67 kansarme buurten of 72% van alle kansarme buurten met een verhoogde kwetsbaarheid voor beide leeftijdsgroepen. Bijna 3 op 4 kansarme buurten herbergen dus potentieel kwetsbare ouderen en jongeren.

Opmerkelijk is dat de kustgemeenten, die toch gekenmerkt worden door een oudere populatie, eveneens heel wat buurten tellen met een verhoogde kans op kwetsbare jongeren. In de algemene analyse stelden we reeds vast dat veel van deze kustgemeenten ook de drempelwaarde voor onderwijs overstegen (zie 3.1.2 Kansarmoede gemeten aan de hand van 4 dimensies). Hieruit kunnen we concluderen dat de kustgemeenten niet enkel mogen focussen op hun seniorenpopulatie. Aandacht voor jongeren en in het bijzonder kwetsbare jongeren is dus zeker ook voor de kustgemeenten van belang.

21 kansarme buurten hebben een verhoogd risico op kwetsbare jongeren maar niet op kwetsbare ouderen. Deze buurten zijn voornamelijk terug te vinden in Brugge en in de gemeenten uit het arrondissement Kortrijk.

4 kansarme buurten zijn risicovol voor kwetsbare ouderen maar niet voor jongeren. Deze buurten bevinden zich in Bredene, Diksmuide, Poperinge en Brugge.

In bijlage van deze publicatie is een tabel terug te vinden met een overzicht per kansarme buurt of deze al dan niet de drempel voor de dimensie kwetsbare ouderen en jongeren overschrijdt en hoeveel gezinnen, inwoners, 60-plussers en jongeren de betreffende buurten tellen.

3.3 Evolutie in de tijd

Om de evolutie in de tijd te meten werd voor elke dimensie de drempelwaarde berekend op 3 verschillende meetmomenten. Hiervoor werd steeds dezelfde methodologie gebruikt (zie: Methodologische beschouwingen). De drempelwaarde geeft dus telkens de grenswaarde weer waarbij 15% van buurten boven deze waarde scoren.

Eerst bekijken we de globale evolutie van de dimensies (demografie, huisvesting, onderwijs, werkloosheid, kwetsbare jongeren en kwetsbare ouderen) aan de hand van deze drempelwaarden tussen 2006 en 2010. Om deze evoluties meer te kunnen duiden bekijken we eveneens de evolutie van de indicatoren waaruit de verschillende dimensies zijn opgebouwd.

In tweede instantie bekijken we de evolutie binnen de kansarme buurten. We bekijken enerzijds of het *aantal drempeloverstijgingen* is toe- of afgenomen tussen 2006 en 2010. Anderzijds gaan we voor elke kansarme buurt na hoe deze evolueerde op elk van de dimensies: is de waarde op de dimensie in 2010 gestegen of gedaald t.o.v. 2006? Indien deze waarde in 2010 is toegenomen dan kan dit wijzen op een achteruitgang binnen de buurt op deze dimensie. Een gedaalde waarde wijst omgekeerd op een verbeterde situatie.

3.3.1 Evolutie van de drempelwaarden en de indicatoren

Voor de dimensies demografie, huisvesting en kwetsbare jongeren zien we dat de drempelwaarde omhoog werd getrokken om telkens 15% van de buurten te kunnen vatten.

1. Demografie

Evolutie van de drempelwaarden

	Drempelwaarde 2006	Drempelwaarde 2008	Drempelwaarde 2010
Dimensie Demografie	21,07	21,68	22,44

Evolutie van de indicatoren

	Gemiddelde 2006	Gemiddelde 2008	Gemiddelde 2010
Eenoudergezin	12,54	12,51	12,83
Alleenstaanden	26,03	26,56	27,54
Gescheiden 60-plus	4,66	5,30	6,07

Bekijken we de evolutie van de indicatoren die deel uitmaken van de dimensie demografie afzonderlijk, dan zien we dat de verhoging van de drempelwaarde tussen 2006 en 2008 te wijten is aan het groeiend aandeel alleenstaanden en gescheiden 60-plussers voor West-Vlaanderen. Het aandeel eenoudergezinnen bleef in deze periode nagenoeg stabiel. Tussen 2008 en 2010 nam voor elke indicator het aandeel toe.

2. Huisvesting**Evolutie van de drempelwaarden**

	Drempelwaarde 2006	Drempelwaarde 2008	Drempelwaarde 2010
Dimensie Huisvesting	27,06	27,51	28,26

Evolutie van de indicatoren

	Gemiddelde 2006	Gemiddelde 2008	Gemiddelde 2010
Huurders 35-59 jaar	22,50	23,90	24,44
Huurders 60-plus	19,94	21,64	21,69
Wooninstabiliteit	7,01	7,07	6,59

Voor de dimensie huisvesting zien we dat de verhoging van de drempelwaarde toegeschreven kan worden aan het groeiend aandeel huurders tussen 35-59 jaar en huurders ouder dan 60 jaar. De gezinsverdunding (i.e. het dalend aantal personen per gezin) kan hier als verklarende factor naar voor geschoven worden. Puttend uit de databank van het Steunpunt Sociale Planning weten we dat zowel het aantal alleenstaande 60-plussers (+9,9%) als het aantal alleenstaande 35-59 jarigen (+7%) fors toenam tussen 2006 en 2010. De derde indicator voor de dimensie huisvesting, de wooninstabiliteit, vertoont in 2010 t.o.v. 2006 en 2008 een daling. Dit wijst erop dat er minder verhuisbewegingen plaatsvonden in 2010 t.o.v. 2008 en 2006.

3. Onderwijs

Evolutie van de drempelwaarden

	Drempelwaarde 2006	Drempelwaarde 2008	Drempelwaarde 2010
Dimensie Onderwijs	12,01	12,03	11,90

Evolutie van de indicatoren

	Gemiddelde 2006	Gemiddelde 2008	Gemiddelde 2010
Schoolse vertraging lager	14,69	14,50	14,53
Schoolse vertraging secundair	3,96	4,07	4,10
Leerlingen buitengewoon onderwijs	4,51	4,55	4,58

Voor de dimensie onderwijs zien we een daling van de drempelwaarde tussen 2006 en 2010. Op het niveau van de individuele indicatoren zien we een daling van het aandeel leerlingen met schoolse vertraging in het lager onderwijs. Het aandeel leerlingen in het buitengewoon onderwijs en het aandeel leerlingen met schoolse vertraging in het secundair onderwijs nam daarentegen toe. Op basis van deze vaststelling zou je kunnen verwachten dat de drempelwaarde zou moeten stijgen. Dit is echter niet het geval. De reden hiervoor is dat de spreiding tussen de hoogste en de laagste waarde in 2010 een stuk geringer is dan in 2006. In 2010 lopen de waarden voor de dimensie onderwijs van 0% tot en met 27,62%. In 2006 gaat dit van 0% tot en met 40%. De kleinere spreiding tussen de hoogste en de laagste waarde resulteert dus in een lagere drempelwaarde.

4. Werkloosheid

Evolutie van de drempelwaarden

	Drempelwaarde 2006	Drempelwaarde 2008	Drempelwaarde 2010
Dimentie Werkloosheid	65,55	68,42	64,71

Evolutie van de indicatoren

	Gemiddelde 2006	Gemiddelde 2008	Gemiddelde 2010
Laaggeschoolde werkzoekenden	49,37	50,74	47,97

Voor de laaggeschoolde werkzoekenden zien we een duidelijke daling van de drempelwaarde tussen 2006 en 2010, maar in 2008 zien we een forse verhoging van de drempelwaarde. Ook in de gemiddelde cijfers vinden we dezelfde trend terug.

5. Kwetsbare jongeren

Evolutie van de drempelwaarden

	Drempelwaarde 2006	Drempelwaarde 2008	Drempelwaarde 2010
Dimensie Kwetsbare jongeren	11,73	12,10	12,28

Evolutie van de indicatoren

	Gemiddelde 2006	Gemiddelde 2008	Gemiddelde 2010
Eenoudergezin	12,54	12,51	12,83
Wooninstabiliteit	7,01	7,07	6,59
Schoolse vertraging lager	14,69	14,50	14,53
Schoolse vertraging secundair	3,96	4,07	4,10
Leerlingen buitengewoon onderwijs	4,51	4,55	4,58
Geboorten in kansarme gezinnen	3,99	4,91	5,47

De volgende dimensie waarvoor we een stijging vaststellen van de drempelwaarde is de dimensie voor kwetsbare jongeren. Van de zes indicatoren die samen deze dimensie vormen is het voornamelijk de toename van het aandeel geboorten in kansarme gezinnen dat opvalt (van gemiddeld 3,99% in 2006 naar 5,47% in 2010). Ook het aandeel eenoudergezinnen, het aandeel leerlingen met schoolse vertraging in het secundair onderwijs en het aandeel leerlingen in het buitengewoon onderwijs namen tussen 2006 en 2010 toe, maar in mindere mate dan de toename van het aandeel geboorten in kansarme gezinnen. Merken we wel op dat de indicator geboorten in kansarme gezinnen omwille van de lagere absolute aantallen gevoeliger is voor procentuele verschuivingen.

6. Kwetsbare ouderen

Evolutie van de drempelwaarden

	Drempelwaarde 2006	Drempelwaarde 2008	Drempelwaarde 2010
Dimensie Kwetsbare ouderen	7,98	7,83	8,68

Evolutie van de indicatoren

	Gemiddelde 2006	Gemiddelde 2008	Gemiddelde 2010
Gescheiden 60-plus	4,66	5,30	6,07
Huurders appartement 60-plus	5,28	4,73	5,29
Wooninstabiliteit 60-plus	2,07	2,14	1,95

Tot slot kent ook de dimensie kwetsbare ouderen een verhoging van de drempelwaarde tussen 2006 en 2010, maar in 2008 nam deze wel iets af. Voor de dimensie kwetsbare ouderen is de stijgende drempelwaarde hoofdzakelijk toe te schrijven aan de toename van het aandeel uit de echt gescheiden 60-plussers.

3.3.2 Evolutie van de kansarme buurten

Evolutie kansarme buurten 2006-2010

- Kansarme buurt in 2006 en 2010 (=62 buurten)
- Kansarme buurt enkel in 2006 (=34 buurten)
- Kansarme buurt enkel in 2010 (=31 buurten)
- Geen kansarme buurt in 2010 en 2006 (=1.147 buurten)
- Buurten met < 100 gezinnen
- gemeentegrens

Van de 93 kansarme buurten in 2010 zijn er 62 buurten die reeds in 2006 een kansarme buurt waren (en dit in 2010 nog steeds zijn). In 2010 zijn er 31 buurten bijgekomen als zijnde kansarm. 34 buurten die in 2006 als kansarm uit de analyse komen, zijn erop vooruitgegaan en uit de kwetsbaarheid geraakt. In absolute aantallen is het aantal kansarme buurten tussen 2006 en 2010 dus nagenoeg constant gebleven. Wel is er een geografische verschuiving vast te stellen: ongeveer 2/3 van de kansarme buurten is kansarm gebleven, maar 1/3 van de kansarme buurten in 2010 zijn nieuwe buurten t.o.v. 2006.

Wat de spreiding van deze buurten betreft, kunnen we op de kaart zien dat buurten waar de situatie hetzij verbeterd, verslechterd of constant gebleven is, overal in West-Vlaanderen voorkomen. Zowel langs de kuststrook als in de grotere steden of de kleinere gemeenten, het komen en gaan van kansarme buurten vinden we overal terug.

Aantal buurten naar aantal overschreden drempelwaarden op de 4 dimensies in 2006 en 2010

2010

2006

	0	1	2	3	4	Totaal
0	685	119	8			812
1	115	84	29	6	1	235
2	15	29	48	25	2	119
3	3	3	22	49	9	86
4			3	4		7
Totaal	818	235	110	84	12	1.259

Legende:

Diagonale lijn=buurten die in dezelfde categorie gebleven zijn

 = buurten die een toename kenden van het aantal drempeloverschrijdingen (=achteruitgang)

 = buurten die een afname kenden van het aantal drempeloverschrijdingen (=verbetering)

Het totaal aantal beschouwde buurten bedraagt hier 1.259 buurten. Dit aantal ligt iets lager dan de 1.274 buurten uit de dataset voor 2010. Dit komt omdat een aantal buurten ofwel in 2006 ofwel in 2010 niet (meer) aan het criterium van minstens 100 gezinnen per buurt voldeden (door nieuwe kavels, verhuisbewegingen). Voor deze buurten kon dus ofwel voor het jaar 2006 ofwel voor het jaar 2010 geen drempelwaarden berekend worden.

De tabel toont ons dat van de 1.259 buurten er in totaal 866 buurten (in tabel in het oranje) (=68,8%) in dezelfde categorie gebleven zijn. 194 buurten kenden een toename van het aantal drempeloverschrijdingen (=15,4%; rood omlijnd in tabel) en 199 buurten kenden een afname (=15,8%; blauw omlijnd in tabel).

Van de 194 buurten die een toename kenden van het aantal drempeloverschrijdingen zijn er 31 nieuwe kansarme buurten (dus buurten die in 2006 <3 drempels overschreden en in 2010 3 of 4 drempels overschreden) (in tabel in het blauw). 2 buurten vallen hier in het bijzonder op: Poperinge Centrum (632 huishoudens) en de buurt Oude Kliniek (485 huishoudens) eveneens in Poperinge. Deze 2 buurten haalden in 2006 een score 0, wat betekent dat zij op geen enkele dimensie de drempelwaarden hebben overschreden. In 2010 overschrijden zij echter 3 drempelwaarden.

Enige duiding is hier wel op zijn plaats. Voor de buurt Oude Kliniek in Poperinge vinden we mogelijks volgende verklaring: in deze buurt was voorheen een woonzorgcentrum dat nu is omgeturnd tot appartementen voor sociale huisvesting. In dezelfde buurt is nu ook een nieuw woonzorgcentrum en verder telt deze buurt veel kleinere bejaardenwoningen.

De tweede buurt, Poperinge Centrum is een vrij commerciële buurt, in die zin dat zij de grotere winkelstraten van Poperinge omvat. Deze buurt wordt dan ook eerder gekenmerkt door de aanwezigheid van appartementen en studio's eerder dan gezinswoningen. Tussen 2006 en 2010 nam het aantal appartementen en studio's ook toe, wat een aantrekkingsfactor is voor de kleinere en eventueel ook financieel minder sterke huishoudens, zoals alleenstaanden, oudere huurders, laaggeschoolde werkzoekenden, huurders tussen 35-59 jaar Op deze indicatoren zien we effectief een toename voor deze buurt tussen 2006 en 2010.

We willen nog eens extra benadrukken dat wij hier geen uitspraken doen wat de leefbaarheid van de buurten betreft! Een kansarme buurt wijst in deze publicatie op het voorkomen van een combinatie van meerdere indicatoren voor kansarmoede in één en dezelfde buurt en dit verhoogt de kans op een concentratie van kwetsbare gezinnen binnen deze buurt.

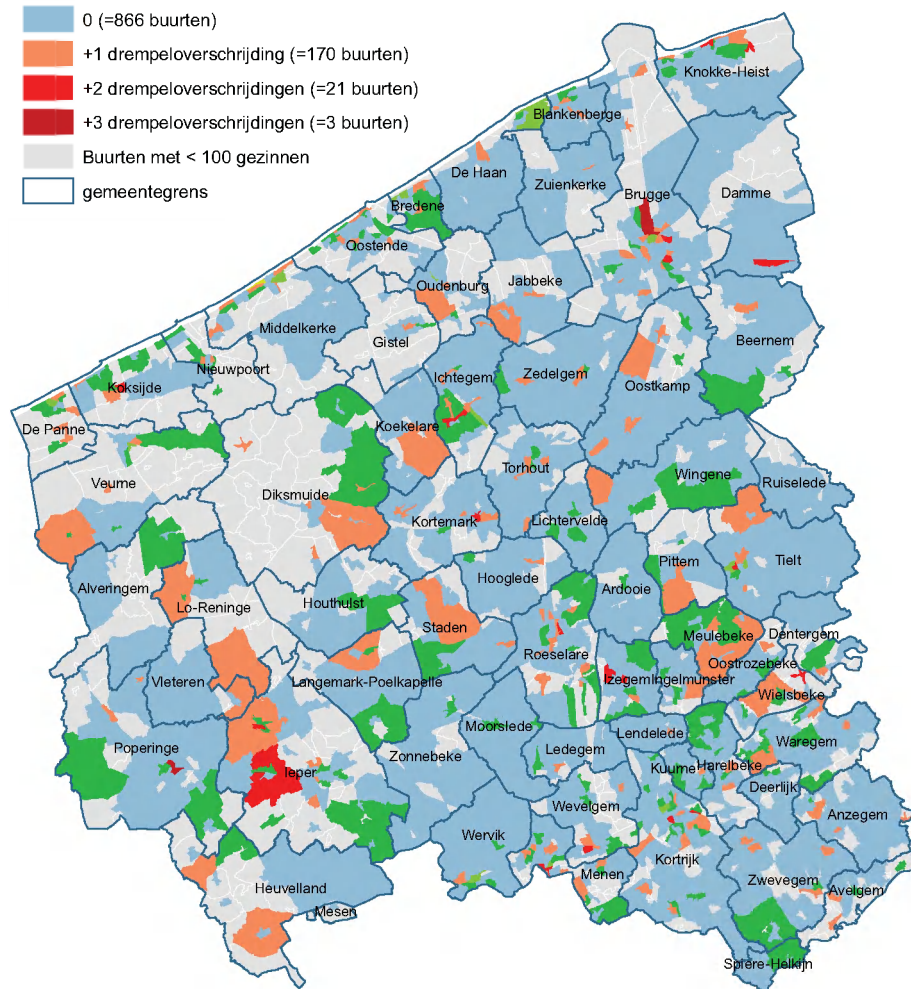
Van de 199 buurten die een afname kenden zijn er 34 buurten (in tabel in het rood) uit de kwetsbaarheid geraakt (buurten die in 2006 dus 3 of 4 drempels overschreden en in 2010 <3 drempels overschreden).

Het totaal aantal buurten in de hoogste categorie van kwetsbaarheid is gedaald van 12 buurten in 2006 naar 7 buurten in 2010. Opvallend is dat de 12 buurten met de sterkste achterstelling in 2006 (4 drempeloverschrijdingen) allen een verbetering van de situatie kenden. 3 van deze buurten zijn zelfs uit de kwetsbare positie geraakt. Dit zijn: de wijk Bad-West in Middelkerke (500 huishoudens), die de grootste verbetering kende (van 4 drempeloverschrijdingen naar 1), de Sluiswijk in Middelkerke (329 huishoudens) en de Zeedijk in De Haan (239 huishoudens).⁶

⁶ Ook voor deze buurten die erop vooruit gingen, hebben we een verklaring trachten te vinden maar deze konden niet meer tijdig geïntegreerd worden in deze publicatie. Ze zullen toegevoegd worden aan de betreffende gemeentelijke steekkaarten.

Toe- of afname van overschreden drempelwaarden

Situatie 2010 t.o.v. 2006

Bovenstaande kaart geeft de spreiding weer van de buurten naar het aantal drempeloverschrijdingen dat zij meer of minder maakten in 2010 t.o.v. 2006.

We zien hier globaal genomen 2 evoluties. De kustlijn kleurt vrij groen wat wijst op een verbetering van de situatie. Een tweede vaststelling is de achteruitgang van de meer landelijke gebieden. Voor heel wat deelgemeenten zien we een verbetering in de kern maar een verslechtering in het omringende landelijk gebied. Ook de atlas Kesteloot, die plattelandsachterstelling wou detecteren aan de hand van cijfermateriaal uit 1991 en 2001, komt tot gelijkaardige conclusies: "In de meeste gevallen vertonen de dorpskernen gunstigere scores dan de omliggende buurten met verspreide bewoning. Dit zou kunnen wijzen op dorpskernen die dankzij het aantrekken van stedelingen (of het behoud van een actieve bevolking die nu op de stad betrokken is) een relatief gunstige situatie vertonen, tegenover het omliggend gebied waar een agrarische bevolking verspreid woont in losstaande hoeven. Dit patroon is zeer goed herkenbaar in de Westhoek en het Meetjesland." (p.129) Een andere kaart uit de Atlas Kesteloot (p. 104) toont verder nog dat de landelijke gebieden in de Westhoek inderdaad nog door heel wat landbouwers bewoond worden. Dit bijvoorbeeld in tegenstelling tot Zuid-Limburg waar een suburbane groei gezien wordt in lintbebouwing of op verkavelingen buiten de dorpskern.

Evolutie van de dimensies voor de kansarme buurten

Met de kaarten die volgen willen we voor de kansarme buurten nagaan welke evolutie zij doormaakten per dimensie (demografie, huisvesting, onderwijs, werkloosheid, kwetsbare jongeren en kwetsbare ouderen). Hiervoor berekenden we voor elke buurt telkens de index⁷ op de betreffende dimensie. De waarde voor 2010 dient als referentiejaar waarbij een index boven de 100 wijst op een toegenomen waarde op die dimensie, dus op een achteruitgang van de situatie. Omgekeerd zal een index lager dan 100 op een verbeterde situatie duiden. Op de kaarten worden de buurten die een afname kenden van de waarde tussen 2006 en 2010 op de betreffende dimensie groen gekleurd (=verbetering). De rood gekleurde buurten kenden een toename van de waarde op die dimensie tussen 2006 en 2010 (=verslechtering).

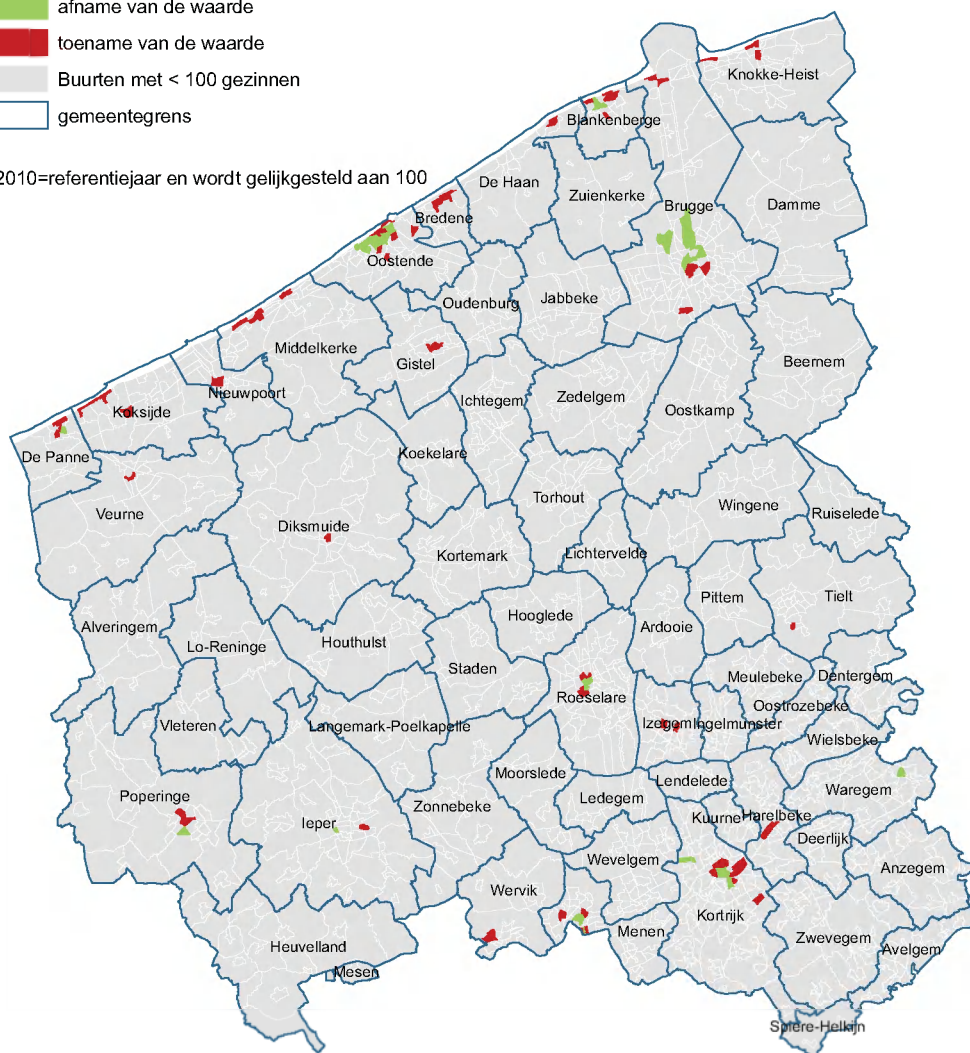
⁷ Index= (schaalscore op de dimensie 2006/schaalscore op de dimensie 2010)*100. Voor de berekening van de schaalscores zie 2. Methodologische beschouwingen).

Evolutie in 2010 t.o.v. 2006

Demografie

- afname van de waarde
- toename van de waarde
- Buurten met < 100 gezinnen
- gemeentegrens

2010=referentiejaar en wordt gelijkgesteld aan 100

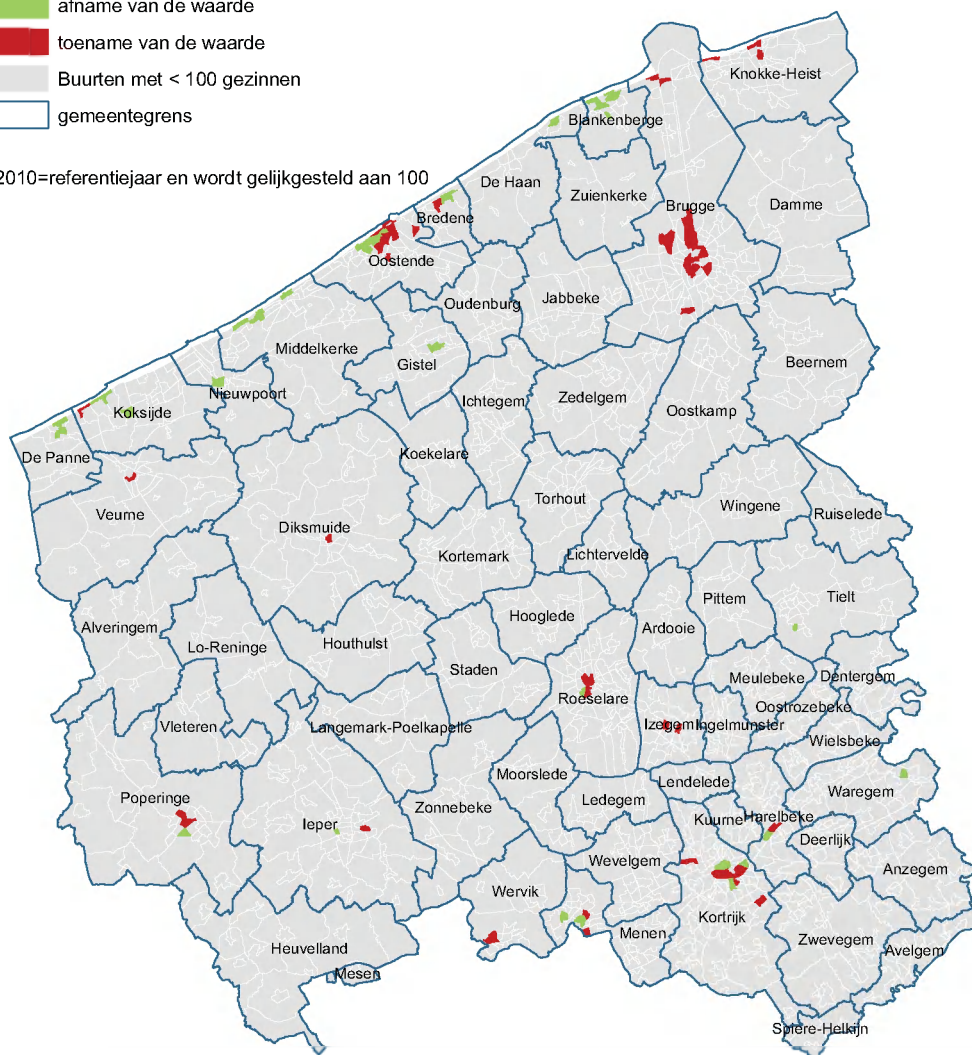
Met de indicatoren eenoudergezinnen, alleenstaanden en gescheiden 60-plussers werd een dimensie demografie gemaakt. Voor deze dimensie stellen we een verslechtering vast in 62 kansarme buurten (66,7%) en een verbetering in 31 kansarme buurten (33,3%).

In elke kustgemeente vinden we buurten die hoger scoorden op de dimensie demografie in 2010 dan in 2006: overal vinden we minstens 1 buurt waar de schaalscore is toegenomen (= rood gekleurde buurt). Opvallend is dat Oostende en Blankenberge hier duidelijk beter scoren dan de overige kustgemeenten terwijl deze 2 gemeenten op vlak van huisvesting net beduidend slechtere resultaten halen (zie volgende kaart). Ook Brugge komt er op vlak van demografie beter uit dan op de dimensie huisvesting. Voor de steden Roeselare en Kortrijk zien we net zoals bij de dimensie huisvesting zowel verbeterde als verslechterde buurten op de dimensie demografie.

Evolutie in 2010 t.o.v. 2006**Huisvesting**

- afname van de waarde
- toename van de waarde
- Buurten met < 100 gezinnen
- gemeentegrens

2010=referentiejaar en wordt gelijkgesteld aan 100

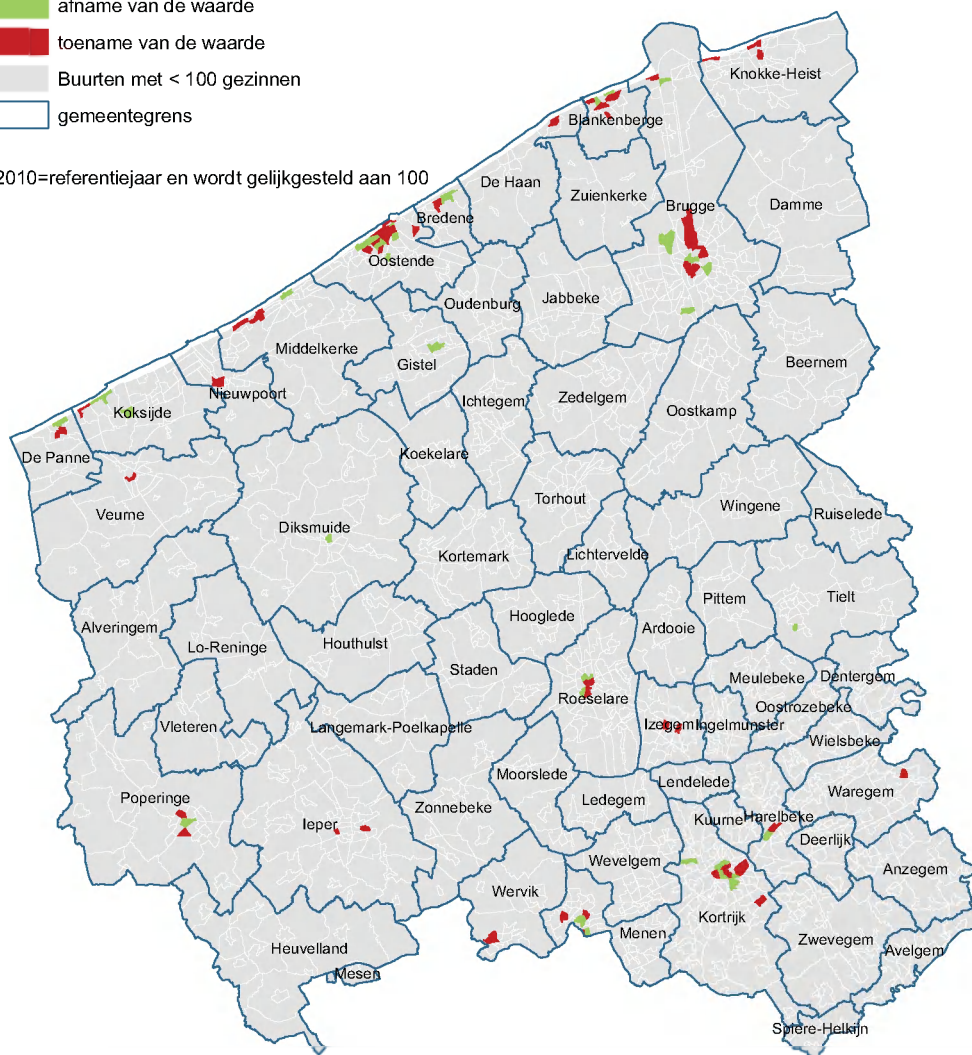
De dimensie huisvesting omvat volgende 3 indicatoren: huurders 35-59 jaar, huurders 60-plus en wooninstabiliteit. 55 van de 93 kansarme buurten (59%) kenden een achteruitgang op de dimensie huisvesting en 38 buurten (41%) gingen erop vooruit. Wat de evolutie van deze dimensie betreft, zien we voornamelijk een verbetering langsheen de kust met uitzondering van Oostende, Bredene, Koksijde en Knokke-Heist. Brugge wordt duidelijk gekenmerkt door een achteruitgang: alle kansarme buurten scoren er in 2010 hoger op de schaal huisvesting dan in 2006. In Kortrijk en Roeselare vinden we zowel buurten terug die erop vooruitgingen als buurten die een achteruitgang kenden.

Evolutie in 2010 t.o.v. 2006

Onderwijs

- afname van de waarde
- toename van de waarde
- Buurten met < 100 gezinnen
- gemeentegrens

2010=referentiejaar en wordt gelijkgesteld aan 100

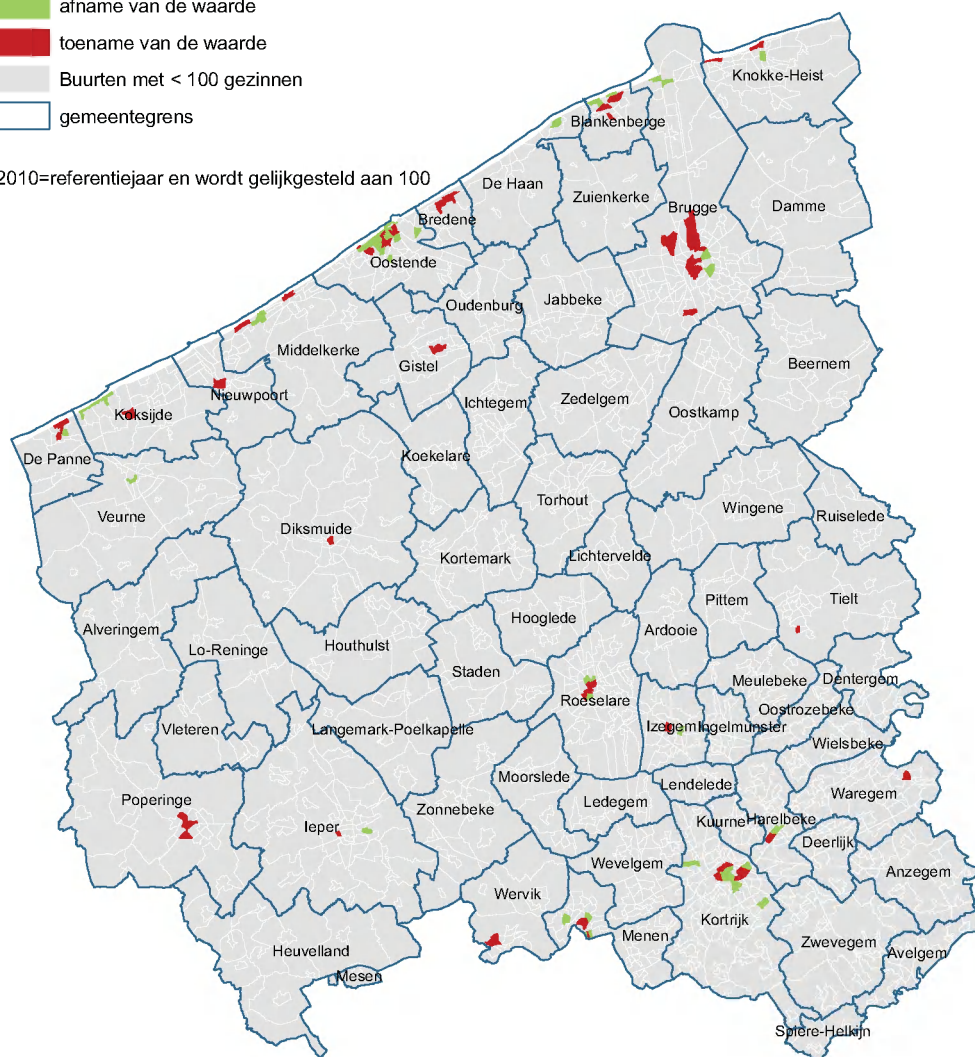
Voor het creëren van de dimensie onderwijs worden volgende 3 indicatoren gebruikt: het percentage leerlingen met schoolse vertraging zowel in het lager als het secundair onderwijs en het percentage leerlingen dat buitengewoon onderwijs volgt. Voor de dimensie onderwijs vinden we 57 buurten (61,3%) waar de situatie erop achteruit is gegaan tegenover 36 (38,7%) buurten die verbeterden op de dimensie onderwijs. De kaart toont ons dat de spreiding van de buurten geen specifiek patroon volgt: zowel de kansarme buurten die beter scoren in 2010 als de buurten die slechter scoren op het vlak van onderwijs vinden we overal terug: in de kuststeden, de grotere steden en de meer landelijke gemeenten.

Evolutie in 2010 t.o.v. 2006

Werkloosheid

- afname van de waarde
- toename van de waarde
- Buurten met < 100 gezinnen
- gemeentegrens

2010=referentiejaar en wordt gelijkgesteld aan 100

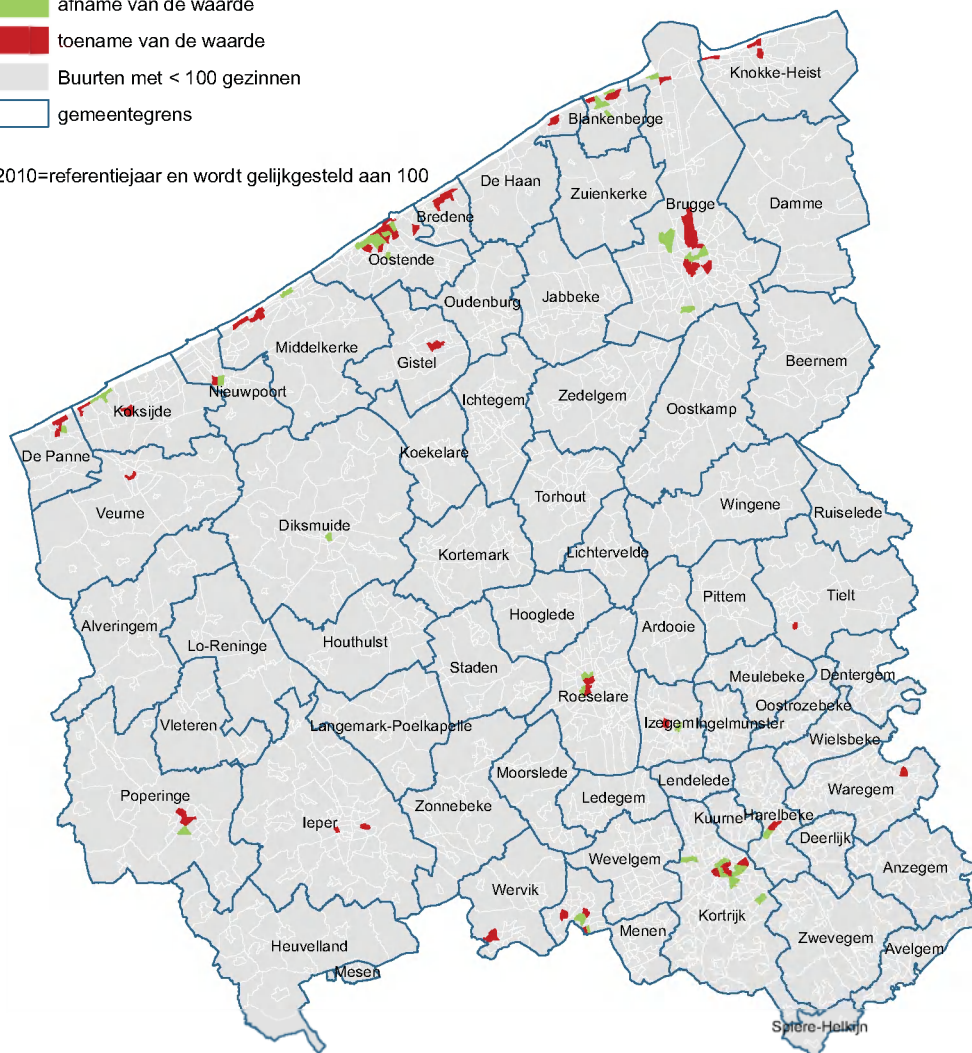
Voor de dimensie werkloosheid kon geen schaal worden gevormd. Deze dimensie wordt gemeten aan de hand van de variabele laaggeschoolde werkzoekenden. 49 buurten (52,7%) kenden een toename van het aandeel laaggeschoolde werkzoekenden terwijl 44 buurten een afname optekenden (47,3%). In grote lijnen stellen we vast dat in die gemeenten met een beperkt aantal kansarme buurten (tot 3 buurten) al deze buurten een toename kenden van het aandeel laaggeschoolde werkzoekenden (vb. Poperinge, Diksmuide, Waregem). Voor de gemeenten met een groter aantal kansarme buurten (vb. Oostende, Brugge, Kortrijk) zien we zowel buurten met een toename als buurten met een afname van het aandeel laaggeschoolde werkzoekenden.

Evolutie in 2010 t.o.v. 2006

Kwetsbare jongeren

- afname van de waarde
- toename van de waarde
- Buurten met < 100 gezinnen
- gemeentegrens

2010=referentiejaar en wordt gelijkgesteld aan 100

De schaal om buurten met een verhoogde kans op kwetsbare jongeren te detecteren werd gevormd door volgende 6 indicatoren: leerlingen met schoolse vertraging in het lager onderwijs, leerlingen met schoolse vertraging in het secundair onderwijs, leerlingen in het buitengewoon onderwijs, kansarme geboorten, wooninstabiliteit en eenoudergezinnen. Van de 93 kansarme buurten zijn er 54 buurten (58,1%) die een hogere waarde kenden op deze dimensie in 2010 dan in 2006. In deze buurten is de kans op kwetsbare jongeren dus toegenomen. De overige 39 kansarme buurten (41,9%) kenden een verbetering op deze dimensie.

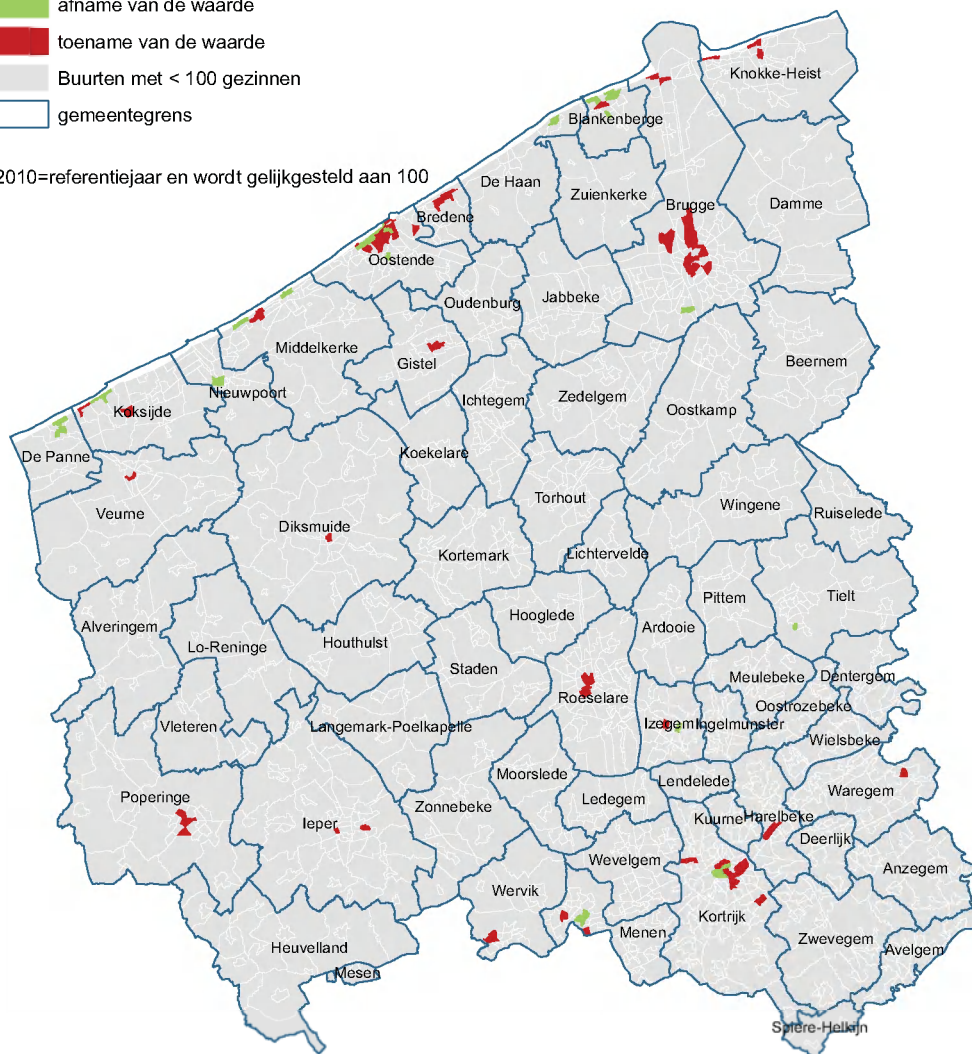
Opvallend is dat de kust, die toch gekenmerkt wordt door een oudere populatie, evenzeer heel wat buurten telt waar de drempelwaarde voor de dimensie kwetsbare jongeren is toegenomen.

Oostende en Blankenberge, 2 gemeenten die ook op de dimensie demografie een verbetering kenden (zie voorgaande), springen er in positieve zin uit.

Evolutie in 2010 t.o.v. 2006**Kwetsbare ouderen**

- afname van de waarde
- toename van de waarde
- Buurten met < 100 gezinnen
- gemeentegrens

2010=referentiejaar en wordt gelijkgesteld aan 100

De dimensie kwetsbare ouderen bestaat uit volgende 3 indicatoren: wooninstabiliteit 60-plussers, huurders appartementen 60-plussers en gescheiden 60-plussers. 66 buurten (71%) gingen erop achteruit. 27 buurten (29%) kleuren groen en hebben dus een lagere score op deze dimensie in 2010 dan in 2006. Opmerkelijk is hier, in tegenstelling tot de voorgaande kaart, dat de kust die toch een grotere seniorenpopulatie telt (en die jaarlijks toeneemt) vrij veel buurten heeft waar de kans op kwetsbare ouderen is afgenomen. De steden Brugge, Roeselare en Kortrijk worden daarentegen net gekenmerkt door een toenemende kans op kwetsbare ouderen.

4 Conclusies en samenvatting

Met de West-Vlaamse kansarmoedeatlas hebben we een antwoord willen bieden op volgende vragen:

- Welke zijn de kansarme buurten in West-Vlaanderen?
- Wat zijn de kenmerken van de buurtbewoners binnen deze buurten?
- Hoe evolueren deze buurten doorheen de tijd?

Hiertoe ontwikkelden we een methodiek die systematisch is (alle gegevens omtrent de huishoudens binnen West-Vlaanderen), die gebaseerd is op reële geregistreerde gegevens (Rijksregister, VDAB, Kind & Gezin en Departement Onderwijs) en die herhaalbaar is. Uniek aan deze atlas is het feit dat de buurten binnen een West-Vlaamse context werden geanalyseerd. Ten eerste betekent dit dat in tegenstelling tot andere kansarmoedebarmeters, de uitkomst voor West-Vlaanderen, met doorgaans kleinere gemeenten, niet wordt beïnvloed (lees: gecamoufleerd) door de waarden uit grotere steden zoals Gent en Antwerpen. Indien we op Vlaams niveau 15% van de meest kansarme buurten selecteren dan is, door de aanwezigheid van de grote steden, de kans klein dat hiermee ook in West-Vlaanderen 15% van de meest kwetsbare buurten worden opgespoord. Ten tweede hebben we, door gebruik te maken van een zuiver West-Vlaamse dataset, die indicatoren kunnen selecteren die het best kansarmoede in West-Vlaanderen omschrijven. Meerdere studies, waaronder de Atlassen van Kesteloot, hebben aangetoond dat kansarmoede afhankelijk van de maatschappelijke en historische context, een ander gezicht heeft. Zo zal een kansarme buurt in Gent bijvoorbeeld andere kenmerken vertonen dan een kansarme buurt in Menen of Blankenberge waardoor andere indicatoren dus nodig zijn om deze kansarme buurten op te sporen. En tot slot heeft het gebruik van onze eigen West-Vlaamse dataset het voordeel dat we met het meest recente cijfermateriaal kunnen werken. Heel wat van de gebruikte indicatoren zijn immers op Vlaams niveau niet zo recent en fijnmazig beschikbaar.

Als antwoord op de eerste vraag, welke de kansarme buurten zijn in West-Vlaanderen, leverde deze studie 93 buurten op verspreid over 23 West-Vlaamse gemeenten. In 1 op de 3 gemeenten in West-Vlaanderen vinden we dus minstens 1 kansarme buurt terug. De kustgemeenten vallen hierbij op: geen enkele kustgemeente komt onbevlekt uit de studie. Ook de grotere steden binnen West-Vlaanderen, enkele gemeenten in de Westhoek en het zuiden van de provincie komen naar voor.

In totaal wonen er 58.195 gezinnen of 109.722 inwoners binnen deze kansarme buurten. Uitgedrukt in percentages is dit 12,54% van de West-Vlaamse gezinnen of 10,16% van de West-Vlamingen.

Een kansarme buurt wordt hier gedefinieerd als een buurt waar een cumulatie van kansarmoede-indicatoren voorkomt. In totaal betreft het 10 indicatoren opgedeeld in 4 dimensies. Scoort een buurt slecht op minstens 3 van deze dimensies dan wordt deze hier als kansarm benoemd.

- Demografie: - Eenoudergezinnen
- Alleenstaanden
- Gescheiden 60-plussers
- Huisvesting: - Wooninstabiliteit (verhuisbewegingen)
- Huurders 35-59 jaar
- Huurders 60-plus
- Onderwijs: - Leerlingen met schoolse vertraging in het lager onderwijs
- Leerlingen met schoolse vertraging in het secundair onderwijs
- Leerlingen in het buitengewoon onderwijs
- Werkloosheid: - Laaggeschoolde werkzoekenden

Deze definiëring van kansarmoede heeft enkele gevolgen voor de interpretatie van de resultaten.

Ten eerste betekent dit dat de kansarme buurten niet noodzakelijk op elkaar lijken. Zowel wat betreft het aantal problemen (3 of 4 drempeloverschrijdingen) als de diepte van de problematiek (wordt de drempelwaarde net overschreden of bevindt de buurt zich bovenaan de lijst?), kunnen de buurten van elkaar verschillen. Maar ook historische en maatschappelijke evoluties kunnen kansarmoede lokaal een ander gezicht geven evenals specifieke beleidsbeslissingen en –maatregelen.

Een tweede belangrijke bemerking is het feit dat met de term kansarme buurt hier niet geïmpliceerd wordt dat alle bewoners van deze buurt per definitie kansarm zouden zijn. Het gaat hier louter om een buurt waar meerdere *risicofactoren* op kansarmoede gebundeld aanwezig zijn. In dezelfde lijn is het belangrijk hier te benadrukken dat we met deze analyse geen uitspraken doen over de leefbaarheid binnen de betreffende buurten. Een leefbaarheidsonderzoek is van een geheel andere aard dan een kansarmoedemonitor en vraagt een eigen methodiek en andere indicatoren.

Ten derde moet uit het methodologisch luik duidelijk blijken dat de creatie van een kansarmoede-indicator in grote mate afhankelijk is van de beschikbaarheid van betrouwbare indicatoren op het gewenste niveau. Komt daarbij dat kansarmoede zoveel ruimer is dan een louter financieel en materieel gebrek. Kansarmoede omvat evenzeer een psychologische en een emotionele dimensie, die uiteraard niet in cijfers te vatten valt. En vergeten we niet dat elk een eigen perceptie van eenzelfde werkelijkheid heeft: wat voor de ene persoon een kansarmoedesituatie is, is dit niet noodzakelijk voor een andere. Het is met andere woorden onmogelijk om alle aspecten van kansarmoede te vatten in 1 exact cijfer, wat het niet ondenkbeeldig maakt dat er enige discrepantie kan bestaan tussen de gevonden resultaten en de werkelijke situatie.

Zonder een profiel te willen opstellen van de inwoners van de kansarme buurten, hebben we toch getracht om een aantal kenmerken van de bewoners van de kansarme buurten te beschrijven. Per gemeente wordt een overzicht gegeven van de kenmerken van de bewoners in de kansarme buurten en wordt dit afgezet ten opzichte van het gemiddelde van de West-Vlaamse kansarme buurten. Een eerste opvallende vaststelling is dat het aandeel inwoners wonend in een kansarme buurt niet evenredig verspreid is. Zo telt Oostende bijvoorbeeld 25,8% van alle inwoners wonend in een kansarme buurt terwijl dit voor Tielt en Veurne slechts 0,5% is. Kijken we binnen de gemeenten zelf naar het aandeel inwoners wonend in een kansarme buurt ten opzichte van de totale populatie binnen deze gemeente, dan zien we ook hier een grote variatie tussen de gemeenten met Blankenberge, Oostende en De Panne als koplopers. Het overzicht van de verschillende indicatoren (3.1.2 Kansarmoede beschreven aan de hand van vier dimensies) toont duidelijk aan dat er geen lijn te trekken valt tussen de verschillende gemeenten. Waar de ene gemeente hoog scoort op de indicatoren rond demografie, vinden we diezelfde gemeente voor de indicatoren rond huisvesting misschien in de middenmoot terug. Hieruit blijkt nogmaals dat we de kansarme buurten binnen deze studie niet over eenzelfde kam mogen scheren. Elke kansarme buurt wordt mede gedefinieerd door de gemeentelijke context waarin ze zich bevindt, wat elke buurt en haar inwoners een eigen specifiek karakter geeft.

De laatste vraag waar we ons aan waagden, is de vraag naar de evolutie van de kansarme buurten. Hierbij gingen we in de eerste plaats na of het aantal buurten dat als kansarm omschreven wordt tussen 2010 en 2006 is toe- of afgenomen en hoe deze buurten zich in beide observatiejaren verspreiden over de provincie. In absolute aantallen tellen we nagenoeg evenveel kansarme buurten voor beide jaren (2006=96 buurten; 2010=93 buurten). Wel stellen we vast dat dit niet noodzakelijk dezelfde buurten zijn. Ongeveer 1/3 van de kansarme buurten in 2006 is tegen 2010 uit de kwetsbare positie geraakt. Maar ongeveer evenveel nieuwe buurten dringen zich in 2010 als zijnde kansarm op. Globaal genomen kan de evolutie als volgt samengevat worden: de kust gaat erop vooruit terwijl de meer landelijke gebieden rond de dorpskernen een achteruitgang boeken. Dit laatste werd eveneens bevestigd door de Atlas Kesteloot. Belangrijk is nog even te wijzen op het feit dat het voor een buurt die in 2010 als kansarm naar voor komt en niet in 2006, niet per definitie wijst op een escalerende situatie binnen deze buurt op één of meer dimensies van kansarmoede. Zoals beschreven in de atlas zelf kunnen voor een aantal buurten verklaringen voor die zogenaamde achteruitgang eerder gevonden worden in bijvoorbeeld nieuwe sociale verkavelingen. Dit duidt erop dat lokale beslissingen (bijvoorbeeld de inplanting van sociale woonwijken) de creatie van kansarme buurten tot gevolg kunnen hebben.

Uit voorgaande moet het duidelijk geworden zijn dat het contextualiseren van de resultaten ten sterkste aangewezen is. Op zoek gaan naar bevestiging en duiding van de resultaten maar des te meer naar verklarende factoren kan bijkomend heel wat interessante informatie opleveren. Het kan het uitgelezen ogenblik zijn om even kritisch stil te staan bij genomen beleidsbeslissingen, al dan niet uitgevoerde maatregelen en de verdeling van middelen over het gemeentelijk grondgebied. En een indirect gevolg van deze oefening kunnen nieuwe netwerkcontacten zijn, wat toekomstige projecten alleen maar ten goede kan komen.

Deze atlas moet dan ook gezien worden als een uitnodiging om aan de slag te gaan met de resultaten. Van onze kant engageren wij er ons toe om gemeentelijke steekkaarten te ontwikkelen om het lokale debat te stofferen en waar mogelijk deze atlas aan te vullen met de verworven terreinkennis om zo kansarmoede in West-Vlaanderen nog scherper te kunnen stellen.

Bibliografie

- Cel Armoedebestrijding-Stad Gent (2009). *Het indicatorenrapport. Met meer cijfers bouwen aan een beleid tegen armoede*. Gent: Stad Gent.
- Coudenys H. (red) (2004). *Dossier Wonen in West-Vlaanderen*. Brugge: Provincie West-Vlaanderen.
- Deboosere P. et al. (2006). Welzijns- en gezondheidsatlas van Brussel Hoofdstad, Dossiers van het Observatorium. In: Kesteloot C. & Meys S. (2008). *Atlas van achtergestelde buurten in Vlaanderen en Brussel*. Leuven: Instituut voor Sociale en Economische Geografie K.U. Leuven.
- Goossens L. & De Meester I. (2004). *Menswaardig wonen voor ouderen in Vlaanderen. Focus op wonen 3*. Provincie Oost-Vlaanderen, Antwerpen: UA-OASeS.
- Groenez S., Van den Brande I. & Nicaise I. (2003). *Cijferboek sociale ongelijkheid in het Vlaamse onderwijs*. Leuven: Steunpunt Loopbanen doorheen Onderwijs naar Arbeidsmarkt, LOA-rapport nr10.
- Hauspie B. (2010). *Rapport vooronderzoek maatschappelijk kwetsbare jongeren*. Gent: Vakgroep Sociale Agogiek.
- Kesteloot C. (red.) (1996). *Atlas van achtergestelde buurten in Vlaanderen en Brussel*. Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling communicatie en ontvangst.
- Kesteloot C. & Meys S. (2008). *Atlas van achtergestelde buurten in Vlaanderen en Brussel*. Leuven: Instituut voor Sociale en Economische Geografie K.U. Leuven.
- Meulemans B., Geurts V. & De Decker P. (1996). *Wonen in Vlaanderen. Onderzoek naar de doelgroepen van het woonbeleid*. Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Woonbeleid.
- Noppe J. (2011). *Vlaamse Armoedemonitor*. Brussel: Studiedienst van de Vlaamse Regering.

Machielse, A. (2006). Theories on social contacts and social isolation. In: Verté D., Dury S., De Donder L., Buffel T. & De Witte N. (2011). *Doe mee! Over ouderen en maatschappelijke participatie*. Brugge: Provincie West-Vlaanderen.

Ruelens L., Dehandschutter R., Ghesquière P. & Douterlungne M. (2001). *Op de Wip. De overgang van het gewoon naar het buitengewoon basisonderwijs: analyse van de verwijzingspraktijk in Centra voor Leerlingenbegeleiding*. Leuven: HIVA.

Van der Heyden J., Gisele L., Demarest S., Drieskens S., Hesse E. & Tafforeau J. (2010). *Gezondheidsenquête België, 2008. Rapport I-Gezondheidstoestand*. Brussel: Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid.

Verté D., De Witte N. & De Donder L. (2007). *Schaakmat of aan zet? Monitor voor lokaal ouderenbeleid in Vlaanderen*. Brugge: Vanden Broele.

Verté D., Dury S., De Donder L., Buffel T. & De Witte N. (2011). *Doe mee! Over ouderen en maatschappelijke participatie*. Brugge: Provincie West-Vlaanderen.

Vranken, J. (2006). Inleiding. In: Vranken J., De Boyser, K. & Dierckx D. (2006). *Armoede en sociale uitsluiting. Jaarboek 2006*. Leuven: Acco.

Vranken J. & Goossens L. (red.) (2007). *Armoede en sociale uitsluiting. Jaarboek 2007*. Leuven: Acco.

Werkgroep indicatoren NAPincl. (2010). *Interfederale armoedebarmometer*. POD Maatschappelijke Integratie.

Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (2008). *Gezondheidsenquête 2008*.

Winters S. (red) (2011). *Is wonen in Vlaanderen betaalbaar?* Antwerpen-Apeldoorn: Garant.

Colofon

De Kansarmoedeatlas West-Vlaanderen werd samengesteld en uitgegeven in opdracht van de Deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen.

Paul Breyne (Gouverneur)

Dirk De fauw, Patrick Van Gheluwe, Marleen Titeca-Decraene, Gunter Pertry, Bart Naeyaert, Guido Decorte (gedeputeerden)

Hilaire Ost (provinciegriffier)

Redactie: Stefanie Rammelaere, Hilde Coudenys, Lore De Jonghe en Stéphanie Soete (Steunpunt Sociale Planning, Dienst Welzijn)

Cartografie: Inge Caestecker (Steunpunt Sociale Planning, Dienst Welzijn)

Vormgeving: Provincie West-Vlaanderen, Grafische Dienst

Druk: Provincie West-Vlaanderen, Grafische Dienst

Verantwoordelijke uitgever: Patrick Delanoeye, directeur Dienst Welzijn

Voor meer informatie: www.west-vlaanderen.be/socialeplanning
sociale.planning@west-vlaanderen.be

Depotnummer: D/2011/0248/23

Bijlage

In navolging van de afspraken met de Privacycommissie worden geen absolute aantallen weergegeven indien het om minder dan 5 personen gaat. In de tabel wordt dit aangeduid met "<5".

Naam buurt	Code	Gemeente	Aantal gezinnen	Aantal inwoners	Aantal jongeren	Aantal 60-plussers	Drempel ouderen	Drempel jongeren
KONINGINLAAN	31004A01-	Blankenberge	1.522	2.626	289	1.132	ja	ja
DE SWERTLAAN	31004A03-		733	1.493	295	438	ja	ja
MARKTWIJK	31004A04-		1.008	1.800	285	603	ja	ja
ZEEDIJK - PIER	31004A051		500	777	58	406	ja	ja
VISSERSHAVEN	31004A12-		357	578	22	367	ja	ja
MOLENHOEK	31004B053		219	577	150	85	nee	ja
BRUGGE-CENTRUM - BELFORT	31005A001	Brugge	602	1.058	136	230	ja	ja
SINT-SALVATOR	31005A023		638	1.179	167	421	ja	ja
SINT-PIETERS - MOLEN	31005A211		426	1.193	297	293	nee	ja
DOKKEN	31005A37-		268	602	134	76	nee	nee
KARTUIZERSWIJK	31005A412		975	1.837	280	458	nee	ja
PUTTERIE	31005A423		284	669	82	271	nee	ja
SINT-GILLIS	31005A701		1.298	2.511	397	724	ja	ja
BLOEDPUT	31005A712		699	1.345	225	380	ja	ja
ZEEBRUGGE - STATION	31005B42-		279	550	108	143	ja	ja
ZEEBRUGGE - DE MOLE	31005B70-		460	776	105	281	ja	ja
BOUDEWIJNPARK	31005G283		207	402	27	245	ja	nee
KNOKKE-DORP	31043A00-	Knokke-Heist	1.432	2.421	258	1.143	ja	ja
ALBERTSTRAND	31043A13-		928	1.575	135	813	ja	ja
HEIST - ZEEDIJK	31043B10-		1.098	1.828	132	941	ja	ja

Naam buurt	Code	Gemeente	Aantal gezinnen	Aantal inwoners	Aantal jongeren	Aantal 60-plussers	Drempel ouderen	Drempel jongeren
DIKSMUIDE-CENTRUM	32003A001	Diksmuide	361	711	150	190	ja	nee
STATION	33011A032	Ieper	303	544	89	152	ja	ja
HOVELAND	33011A322		302	699	160	147	nee	ja
POPERINGE-CENTRUM	33021A00-	Poperinge	632	1.442	251	552	ja	ja
OUDE KLINIEK	33021A041		485	1.089	192	411	ja	nee
BELLEWIJK	33021A052		411	1.034	255	254	nee	ja
SINT-JOZEF	33029A10-	Wervik	662	1.507	397	404	nee	ja
HARELBEKE-CENTRUM	34013A001	Harelbeke	666	1.369	181	595	ja	ja
WESTWIJK	34013A043		600	1.266	272	253	ja	ja
KORTRIJK-CENTRUM	34022A00-	Kortrijk	1.052	1.809	276	529	ja	ja
KORTRIJK-STATION - GERECHTSHOF	34022A021		1.040	1.801	259	475	ja	ja
BUDA	34022A03-		413	770	53	498	ja	ja
OUDE SINT-JANSWIJK	34022A04-		500	953	215	226	ja	ja
NIEUWE SINT-JANSWIJK	34022A101		1.237	2.636	491	774	ja	ja
VENNING	34022A12-		282	657	172	111	nee	ja
GROENINGEKAAI	34022A132		221	462	109	108	ja	ja
DOORNIKSEWIJK	34022A30-		721	1.405	289	262	nee	ja
KLAKKAART	34022A311		443	952	266	163	ja	ja
GOEDERENSTATION	34022A432		182	357	71	63	ja	ja
OVERLEIE	34022A50-		618	1.186	237	291	ja	ja
LANGE MUNTE	34022A904		384	1.042	329	146	nee	ja

Naam buurt	Code	Gemeente	Aantal gezinnen	Aantal inwoners	Aantal jongeren	Aantal 60-plussers	Drempel ouderen	Drempel jongeren
HEULE - IEPERSTRAAT	34022B012	Kortrijk	181	479	122	54	nee	ja
MENEN-CENTRUM	34027A00-	Menen	892	1.955	400	559	ja	ja
SABBESTRAAT	34027A01-		296	715	156	223	nee	ja
RIJSELESTRAAT (BARAKKEN)	34027A11-		108	209	40	46	nee	ja
SCHANSSTRAAT	34027A132		369	776	186	175	nee	ja
HALEWIJNSESTRAAT	34027A143		126	246	47	65	nee	ja
NIEUWE TUINWIJK	34027A233		748	1.541	357	513	nee	ja
TORENHOF	34040A212	Waregem	704	1.557	337	453	ja	ja
BREDENE-AAN-ZEE-OOST	35002A20-	Bredene	949	1.837	286	563	ja	nee
KONINGIN ASTRIDLAAN	35002A322		191	359	67	120	ja	ja
GISTEL-CENTRUM	35005A00-	Gistel	988	1.979	386	618	ja	ja
MIDDELKERKE BAD & CASINO	35011A031	Middelkerke	1.255	1.962	151	1.052	ja	ja
JONCKHOFWIJK	35011A260		141	200	13	114	ja	ja
WESTENDE-BAD - H.JASPARLAAN-N.	35011H20-		603	912	68	450	ja	ja
OOSTENDE-CENTRUM	35013A001	Oostende	1.155	1.889	215	762	ja	ja
POST - MERCATORDOCK	35013A01-		616	1.004	115	504	ja	ja
A. BUYLSTRAAT	35013A02-		838	1.313	127	632	ja	ja
ALBERT I-PROMENADE-OOST	35013A041		842	1.236	90	652	ja	ja
WAPENPLEIN	35013A052		482	748	71	331	ja	ja

Naam buurt	Code	Gemeente	Aantal gezinnen	Aantal inwoners	Aantal jongeren	Aantal 60-plussers	Drempel ouderen	Drempel jongeren
HAZEGRAS	35013A10-	Oostende	619	1.092	163	454	ja	ja
SINT-JOZEF	35013A201		1.463	2.426	330	930	ja	ja
LEOPOLD I-PLEIN	35013A211		1.292	2.038	204	963	ja	ja
LEOPOLDPARK	35013A222		469	730	48	453	ja	ja
HOSPITAAL	35013A232		656	1.262	132	595	ja	ja
ALBERT I-PROMENADE-WEST	35013A242		432	644	47	363	ja	ja
NIEUWLANDSTRAAT	35013A42-		852	1.800	407	394	ja	ja
PRINSENLAAN	35013A44-		878	1.649	337	362	ja	ja
H. HARTPLEIN	35013A501		967	1.890	406	435	ja	ja
GODELIEVE	35013A511		813	1.652	328	571	nee	ja
VELODROOMSTRAAT	35013A532		680	1.113	143	413	ja	ja
NIJVERHEIDSSTRAAT	35013A543		668	1.370	263	351	ja	ja
RENBAAN	35013A59-		269	391	24	202	ja	ja
SINT- ANTONIUSPLEIN	35013B301		1.207	2.437	493	623	ja	ja
CARDIJN	35013D552		751	1.371	266	530	ja	ja
MARIAKERKE - STRANDPLEIN	35013F721		162	229	15	121	ja	ja
WENDUINE- CENTRUM	35029C00-	De Haan	848	1.433	141	654	ja	ja
IZEGEM- CENTRUM-OOST	36008A001	Izegem	377	698	126	210	ja	ja
BELLEVUE	36008A211		315	700	156	154	nee	ja
ROESELARE- CENTRUM	36015A001	Roeselare	946	1.600	198	558	ja	ja
HEILIG HART	36015A01-		518	1.094	200	391	ja	ja
IEPERSTRAAT - CENTRUM	36015A02-		547	1.021	177	284	ja	ja

Naam buurt	Code	Gemeente	Aantal gezinnen	Aantal inwoners	Aantal jongeren	Aantal 60-plussers	Drempel ouderen	Drempel jongeren
SINT-AMAND	36015A03-	Roeselare	598	1.176	214	332	ja	ja
KOERSEPLEIN	37015A322	Tielt	174	520	162	57	nee	ja
DE PANNE-CENTRUM	38008A00-	De Panne	731	1.406	205	631	ja	ja
MARKTLAAN	38008A03-		596	1.096	164	444	ja	ja
ZEEDIJK	38008A10-		611	1.033	137	436	ja	ja
GALLOPER	38014A01-	Koksijde	266	612	133	165	nee	ja
KOKSIJDE-BAD	38014A10-		1.013	1.652	150	849	ja	ja
SINT-IDESBALD-KERN	38014A20-		415	708	60	345	ja	ja
NIEUWPOORT - MIDDENSTAD	38016A001	Nieuwpoort	622	1.332	287	347	ja	ja
WESTWIJK	38016A03-		318	628	108	211	ja	ja
ZUIDRAND	38025A02-	Veurne	190	514	67	261	nee	ja
West-Vlaanderen			58.195	109.722	17.821	38.029		

Naam buurt	Code	Gemeente	Buiten- gewoon onderwijs	Totaal lln	Schoolse vertraging lager	Schoolse vertraging secundair	Alleen- staanden	1-ouder- gezinnen	Geboorten in kansarme gezinnen
KONINGINLAAN	31004A01-	Blankenberge	11	217	14	7	744	61	<5
DE SWERTLAAN	31004A03-		9	216	27	8	300	38	<5
MARKTWIJK	31004A04-		28	231	18	9	531	41	5
ZEEDIJK - PIER	31004A051		<5	35	<5	0	273	19	<5
VISSERSHAVEN	31004A12-		0	18	<5	0	171	<5	<5
MOLENHOEK	31004B053		22	134	10	<5	45	21	0
BRUGGE-CENTRUM -BELFORT	31005A001	Brugge	<5	96	11	6	333	21	<5
SINT-SALVATOR	31005A023		<5	134	11	7	368	21	<5
SINT-PIETERS - MOLEN	31005A211		26	246	27	6	133	43	<5
DOKKEN	31005A37-		<5	33	<5	0	91	7	0
KARTUIZERSWIJK	31005A412		12	216	17	9	458	54	<5
PUTTERIE	31005A423		9	64	<5	<5	123	15	0
SINT-GILLIS	31005A701		29	340	16	16	659	49	<5
BLOEDPUT	31005A712		<5	163	15	7	349	37	<5
ZEEBRUGGE - STATION	31005B42-		8	89	9	0	126	14	<5
ZEEBRUGGE - DE MOLE	31005B70-		7	83	11	<5	260	16	<5
BOUDEWIJNPARK	31005G283		0	28	0	<5	130	<5	0
KNOKKE-DORP	31043A00-	Knokke-Heist	<5	201	22	10	732	50	<5
ALBERTSTRAND	31043A13-		0	47	<5	<5	457	28	<5
HEIST - ZEEDIJK	31043B10-		5	64	6	<5	539	28	<5
DIKSMUIDE- CENTRUM	32003A001	Diksmuide	8	118	6	<5	174	20	<5
STATION	33011A032	Ieper	<5	73	<5	<5	159	11	<5
HOVELAND	33011A322		14	134	10	<5	96	33	<5

Naam buurt	Code	Gemeente	Buiten- gewoon onderwijs	Totaal Iln	Schoolse vertraging lager	Schoolse vertraging secundair	Alleen- staanden	1-ouder- gezinnen	Geboorten in kansarme gezinnen
POPERINGE- CENTRUM	33021A00-	Poperinge	11	178	13	<5	257	30	<5
OUDE KLINIEK	33021A041		6	141	11	0	206	20	<5
BELLEWIJK	33021A052		31	241	18	6	96	33	0
SINT-JOZEF	33029A10-	Wervik	31	277	25	<5	226	46	7
HARELBEKE- CENTRUM	34013A001	Harelbeke	16	126	13	<5	305	17	<5
WESTWIJK	34013A043		23	199	23	<5	237	31	<5
KORTRIJK- CENTRUM	34022A00-	Kortrijk	16	186	23	16	628	41	<5
KORTRIJK-STATION -GERECHTSHOF	34022A021		7	164	10	11	582	41	<5
BUDA	34022A03-		0	44	5	<5	266	7	0
OUDE SINT- JANSWIJK	34022A04-		28	166	19	11	272	22	<5
NIEUWE SINT- JANSWIJK	34022A101		19	368	34	17	641	50	<5
VENNING	34022A12-		13	138	9	16	118	13	<5
GROENINGEKAAL	34022A132		7	92	7	5	102	13	<5
GROENINGEKAAL	34022A30-		26	209	21	8	372	27	<5
KLAKKAART	34022A311		14	181	9	6	210	30	<5
GOEDERENSTATION	34022A432		<5	41	<5	<5	94	13	0
OVERLEIE	34022A50-		15	169	13	8	323	28	5
LANGE MUNTE	34022A904		26	267	19	10	103	34	<5
HEULE - IEPERSTRAAT	34022B012		10	90	10	<5	38	16	0
MENEN- CENTRUM	34027A00-	Menen	17	276	30	7	399	43	15

Naam buurt	Code	Gemeente	Buiten- gewoon onderwijs	Totaal ltn	Schoolse vertraging lager	Schoolse vertraging secundair	Alleen- staanden	1-ouder- gezinnen	Geboorten in kansarme gezinnen
SABBESTRAAT	34027A01-	Menen	11	120	14	<5	107	26	5
RIJSESESTRAAT (BARAKKEN)	34027A11-		<5	27	<5	0	51	5	<5
SCHANSSTRAAT	34027A132		24	117	9	<5	159	32	7
RIJSESESTRAAT (BARAKKEN)	34027A143		<5	25	<5	<5	62	<5	<5
NIEUWE TUINWIJK	34027A233		35	296	43	6	299	73	5
TORENHOF	34040A212	Bredene	18	205	20	5	244	40	<5
BREDENE-AAN- ZEE-OOST	35002A20-		14	224	27	8	402	42	<5
KONINGIN ASTRIDLAAN	35002A322		<5	39	<5	0	94	7	0
GISTEL- CENTRUM	35005A00-	Gistel	20	284	10	7	453	66	<5
MIDDELKERKE BAD & CASINO	35011A031	Middelkerke	<5	101	6	5	714	28	<5
JONCKHOFWIJK	35011A260		0	11	0	<5	96	<5	0
WESTENDE-BAD - H.JASPARLAAN-N.	35011H20-		<5	45	7	<5	373	15	<5
OOSTENDE- CENTRUM	35013A001	Oostende	9	157	15	10	634	59	<5
POST - MERCATORDOK	35013A01-		9	89	11	7	359	18	<5
A. BUYLSTRAAT	35013A02-		7	98	16	6	504	28	0
ALBERT IPROMENADE-OOST	35013A041		7	61	<5	<5	532	27	<5
WAPENPLEIN	35013A052		<5	64	5	<5	288	17	0
HAZEGRAS	35013A10-		7	134	17	<5	308	39	<5

Naam buurt	Code	Gemeente	Buiten- gewoon onderwijs	Totaal Iln	Schoolse vertraging lager	Schoolse vertraging secundair	Alleen- staanden	1-ouder- gezinnen	Geboorten in kansarme gezinnen
SINT-JOZEF	35013A201	Oostende	15	261	30	11	843	61	<5
LEOPOLD I-PLEIN	35013A211		8	148	10	10	763	46	<5
LEOPOLDPARK	35013A222		<5	30	<5	<5	266	12	0
HOSPITAAL	35013A232		8	88	5	9	354	22	<5
ALBERT I-PROMENADE-WEST	35013A242		0	43	<5	6	270	14	0
NIEUWLANDSTRAAT	35013A42-		28	335	23	16	361	54	<5
PRINSENLAAN	35013A44-		17	265	22	9	461	59	<5
H. HARTPLEIN	35013A501		20	323	32	12	459	61	5
GODELIEVE	35013A511		28	293	28	9	325	45	<5
VELODROOMSTRAAT	35013A532		5	96	8	<5	387	27	<5
NLVERHEIDSTRAAT	35013A543		<5	208	20	14	320	38	<5
RENBAAN	35013A59-		<5	14	<5	<5	175	6	0
SINT- ANTONIUSPLEIN	35013B301		34	370	34	17	479	98	<5
CARDIJN	35013D552		21	231	19	14	344	87	<5
MARIAKERKE - STRANDPLEIN	35013F721		0	8	<5	0	113	<5	0
WENDUINE- CENTRUM	35029C00-	De Haan	11	111	8	<5	434	26	<5
IZEGEM- CENTRUM-OOST	36008A001	Izegem	11	114	7	7	202	22	0
BELLEVUE	36008A211		9	112	8	<5	119	21	0
ROESELARE- CENTRUM	36015A001	Roeselare	5	128	11	8	540	28	<5
HEILIG HART	36015A01-		10	153	16	<5	256	32	<5

Naam buurt	Code	Gemeente	Buiten- gewoon onderwijs	Totaal lln	Schoolse vertraging lager	Schoolse vertraging secundair	Alleen- staanden	1-ouder- gezinnen	Geboorten in kansarme gezinnen
IEPERSTRAAT - CENTRUM	36015A02-	Roeselare	6	138	14	6	288	25	<5
SINT-AMAND	36015A03-		12	163	15	8	260	37	<5
KOERSEPLEIN	37015A322	Tielt	19	145	12	6	29	18	<5
DE PANNE- CENTRUM	38008A00-	De Panne	11	160	13	5	367	33	<5
MARKTLAAN	38008A03-		6	108	14	<5	298	20	<5
ZEEDIJK	38008A10-		5	103	9	7	326	30	<5
GALLOPER	38014A01-	Koksijde	10	113	14	5	74	20	<5
KOKSIJDE-BAD	38014A10-		12	109	8	5	528	29	<5
SINT-IDESBALD- KERN	38014A20-		0	34	<5	0	206	10	<5
NIEUWPOORT - MIDDENSTAD	38016A001	Nieuwpoort	13	222	19	9	243	35	<5
WESTWIJK	38016A03-		<5	91	7	<5	130	14	<5
ZUIDRAND	38025A02-	Veurne	<5	49	<5	<5	77	13	<5
West- Vlaanderen			1.045	13.396	1.198	533	28.702	2.760	173

Naam buurt	Code	Gemeente	Gescheiden 60-plus	Huurders 60-plus	Huurder app 60-plus	Woon-instabiliteit 60-plus	Woon-instabiliteit	Huurder 35-59
KONINGINLAAN	31004A01-	Blankenberge	192	398	378	45	219	294
DE SWERTLAAN	31004A03-		61	139	103	21	79	148
MARKTWIJK	31004A04-		105	235	190	37	162	245
ZEEDIJK - PIER	31004A051		66	110	108	32	104	84
VISSERSHAVEN	31004A12-		42	73	72	20	45	44
MOLENHOEK	31004B053		7	23	6	0	5	85
BRUGGE-CENTRUM - BELFORT	31005A001	Brugge	32	95	53	5	108	213
SINT-SALVATOR	31005A023		85	109	45	10	62	140
SINT-PIETERS - MOLEN	31005A211		28	47	12	<5	29	157
DOKKEN	31005A37-		8	46	0	0	22	150
KARTUIZERSWIJK	31005A412		56	131	26	13	122	251
PUTTERIE	31005A423		27	45	5	<5	26	57
SINT-GILLIS	31005A701		111	187	59	13	181	316
BLOEDPUT	31005A712		57	100	53	8	84	155
ZEEBRUGGE - STATION	31005B42-		22	56	40	<5	26	67
ZEEBRUGGE - DE MOLE	31005B70-		59	103	86	17	74	124
BOUDEWIJNPARK	31005G283		35	83	59	0	9	25
KNOKKE-DORP	31043A00-	Knokke-Heist	150	394	328	67	187	264
ALBERTSTRAND	31043A13-		92	165	159	41	110	140
HEIST - ZEEDIJK	31043B10-		85	240	226	51	139	167
DIKSMUIDE-CENTRUM	32003A001	Diksmuide	20	74	30	<5	31	75
STATION	33011A032	Ieper	10	39	20	6	57	81
HOVELAND	33011A322		26	85	<5	<5	18	103

Naam buurt	Code	Gemeente	Gescheiden 60-plus	Huurders 60-plus	Huurder app 60-plus	Woon-instabiliteit 60-plus	Woon-instabiliteit	Huurder 35-59
POPERINGE-CENTRUM	33021A00-	Poperinge	27	89	48	14	88	108
OUDE KLINIEK	33021A041		38	123	31	28	75	58
BELLEWIJK	33021A052		21	102	0	<5	20	106
SINT-JOZEF	33029A10-		26	117	17	<5	41	155
HARELBEKE-CENTRUM	34013A001	Harelbeke	37	143	66	22	100	102
WESTWIJK	34013A043		27	46	34	5	63	92
KORTRIJK-CENTRUM	34022A00-	Kortrijk	71	199	133	21	194	254
KORTRIJK-STATION - GERECHTSHOF	34022A021		58	150	92	24	197	236
BUDA	34022A03-		30	79	72	24	53	55
OUDE SINT-JANSWIJK	34022A04-		34	38	20	6	90	119
NIEUWE SINT-JANSWIJK	34022A101		66	201	161	37	202	242
VENNING	34022A12-		18	61	<5	<5	21	86
GROENINGEKAAI	34022A132		13	23	7	<5	32	39
DOORNIKSEWIJK	34022A30-		30	53	23	<5	103	136
KLAKKAART	34022A311		30	43	15	<5	57	90
GOEDERENSTATION	34022A432		12	14	7	<5	39	37
OVERLEIE	34022A50-		39	64	29	<5	88	149
LANGE MUNTE	34022A904		32	46	0	<5	23	146
HEULE - IEPERSTRAAT	34022B012		8	24	0		10	66
MENEN-CENTRUM	34027A00-	Menen	52	148	87	17	106	171

Naam buurt	Code	Gemeente	Gescheiden 60-plus	Huurders 60-plus	Huurder app 60-plus	Woon-instabiliteit 60-plus	Woon-instabiliteit	Huurder 35-59
SABBESTRAAT	34027A01-	Menen	17	21	<5	<5	30	46
RIJSELESTRAAT (BARAKKEN)	34027A11-		<5	18	<5	<5	14	27
SCHANSSTRAAT	34027A132		23	42	<5	<5	45	72
HALEWIJNSESTRAAT	34027A143		6	11	<5	0	16	27
NIEUWE TUINWIJK	34027A233		47	243	13	12	67	203
TORENHOF	34040A212	Waregem	57	126	67	8	60	166
BREDENE-AAN-ZEE-OOST	35002A20-	Bredene	84	163	101	37	172	187
KONINGIN ASTRIDLAAN	35002A322		23	34	13	14	43	33
GISTEL-CENTRUM	35005A00-	Gistel	43	183	127	32	162	207
MIDDELKERKE BAD & CASINO	35011A031	Middelkerke	165	361	240	81	203	243
JONCKHOFWIJK	35011A260		23	26	16	7	22	18
WESTENDE-BAD - H.JASPARLAAN-N.	35011H20-		69	129	91	26	104	132
OOSTENDE-CENTRUM	35013A001	Oostende	144	290	210	28	141	281
POST - MERCATORDOEK	35013A01-		57	137	109	22	77	110
A. BUYLSTRAAT	35013A02-		114	247	194	28	114	168
ALBERT I-PROMENADE-OOST	35013A041		130	215	195	30	114	161
WAPENPLEIN	35013A052		62	158	112	10	48	100
HAZEGRAS	35013A10-		78	127	82	24	74	153
SINT-JOZEF	35013A201		166	320	185	35	198	318
LEOPOLD I-PLEIN	35013A211		165	296	225	51	188	217

Naam buurt	Code	Gemeente	Gescheiden 60-plus	Huurders 60- plus	Huurder app 60-plus	Woon- instabiliteit 60-plus	Woon- instabiliteit	Huurder 35-59
LEOPOLDPARK	35013A222	Oostende	66	146	135	17	43	57
HOSPITAAL	35013A232		75	109	66	24	108	151
ALBERT I-PROMENADE-WEST	35013A242		43	136	81	12	49	76
NIEUWLANDSTRAAT	35013A42-		64	94	43	9	98	157
PRINSENLAAN	35013A44-		65	139	63	10	140	200
H. HARTPLEIN	35013A501		64	121	45	9	136	194
GODELIEVE	35013A511		90	241	30	6	44	148
VELODROOMSTRAAT	35013A532		68	138	83	19	105	158
NIJVERHEIDSSTRAAT	35013A543		51	101	51	9	114	133
RENBAAN	35013A59-		44	49	44	11	43	50
SINT-ANTONIUSPLEIN	35013B301		79	178	89	14	160	253
CARDIJN	35013D552		87	296	257	8	42	219
MARIAKERKE - STRANDPLEIN	35013F721		20	29	28	<5	17	11
WENDUINE- CENTRUM	35029C00-	De Haan	93	196	137	39	129	160
IZEGEM- CENTRUM-OOST	36008A001	Izegem	20	67	51	6	67	83
BELLEVUE	36008A211		12	18	<5	<5	32	47
ROESELARE- CENTRUM	36015A001	Roeselare	40	161	131	25	179	217
HEILIG HART	36015A01-		44	120	37	5	50	122
IEPERSTRAAT - CENTRUM	36015A02-		36	63	28	11	91	120
SINT-AMAND	36015A03-		31	78	61	10	72	121
KOERSEPLEIN	37015A322	Tielt	11	26	0	<5	10	86

Naam buurt	Code	Gemeente	Gescheiden 60-plus	Huurders 60- plus	Huurder app 60-plus	Woon- instabiliteit 60-plus	Woon- instabiliteit	Huurder 35-59
DE PANNE- CENTRUM	38008A00-	De Panne	77	199	151	20	78	151
MARKTLAAN	38008A03-		82	152	90	24	82	130
ZEEDIJK	38008A10-		68	150	109	48	123	150
GALLOPER	38014A01-	Koksijde	22	48	0	<5	9	74
KOKSIJDE-BAD	38014A10-		106	277	243	45	157	189
SINT-IDESBALD- KERN	38014A20-		43	149	134	18	55	85
NIEUWPOORT - MIDDENSTAD	38016A001	Nieuwpoort	44	78	29	8	77	116
WESTWIJK	38016A03-		22	56	39	<5	34	57
ZUIDRAND	38025A02-	Veurne	17	30	8	<5	19	34
West-Vlaanderen			5.103	11.532	7.159	1.495	7.756	12.450

Naam buurt	Code	Gemeente	Werkzoekenden	Laaggeschoolde werkzoekenden
KONINGINLAAN	31004A01-	Blankenberge	163	111
DE SWERTLAAN	31004A03-		84	64
MARKTWIJK	31004A04-		126	77
ZEEDIJK - PIER	31004A051		32	18
VISSERSHAVEN	31004A12-		25	12
MOLENHOEK	31004B053		39	32
BRUGGE-CENTRUM - BELFORT	31005A001	Brugge	43	19
SINT-SALVATOR	31005A023		34	15
SINT-PIETERS - MOLEN	31005A211		54	32
DOKKEN	31005A37-		6	<5
KARTUIZERSWIJK	31005A412		101	46
PUTTERIE	31005A423		17	8
SINT-GILLIS	31005A701		110	46
BLOEDPUT	31005A712		55	20
ZEEBRUGGE - STATION	31005B42-		25	15
ZEEBRUGGE - DE MOLE	31005B70-		30	12
BOUDEWIJNPARK	31005G283		<5	<5
KNOKKE-DORP	31043A00-	Knokke-Heist	85	38
ALBERTSTRAND	31043A13-		52	17
HEIST - ZEEDIJK	31043B10-		55	29
DIKSMUIDE-CENTRUM	32003A001	Diksmuide	27	18
STATION	33011A032	Ieper	43	30
HOVELAND	33011A322		46	29
POPERINGE-CENTRUM	33021A00-	Poperinge	52	34
OUDE KLINIEK	33021A041		24	17
BELLEWIJK	33021A052		52	36
SINT-JOZEF	33029A10-	Wervik	93	62
HARELBEKE-CENTRUM	34013A001	Harelbeke	51	29
WESTWIJK	34013A043		70	48

Naam buurt	Code	Gemeente	Werkzoekenden	Laaggeschoolde werkzoekenden
KORTRIJK-CENTRUM	34022A00-	Kortrijk	133	64
KORTRIJK-STATION - GERECHTSHOF	34022A021		133	58
BUDA	34022A03-		23	9
OUDE SINT-JANSWIJK	34022A04-		90	54
NIEUWE SINT-JANSWIJK	34022A101		156	88
VENNING	34022A12-		55	33
GROENINGEKAAI	34022A132		30	22
DOORNIKSEWIJK	34022A30-		103	53
KLAKKAART	34022A311		72	35
GOEDERENSTATION	34022A432		32	22
OVERLEIE	34022A50-		91	51
LANGE MUNTE	34022A904		72	43
HEULE - IEPERSTRAAT	34022B012		28	19
MENEN-CENTRUM	34027A00-	Menen	118	71
SABBESTRAAT	34027A01-		40	27
RIJSELESTRAAT (BARAKKEN)	34027A11-		6	<5
SCHANSSTRAAT	34027A132		60	32
HALEWIJNSESTRAAT	34027A143		14	<5
NIEUWE TUINWIJK	34027A233		95	59
TORENHOF	34040A212	Waregem	103	71
BREDENE-AAN-ZEE-OOST	35002A20-	Bredene	112	72
KONINGIN ASTRIDLAAN	35002A322		14	13
GISTEL-CENTRUM	35005A00-	Gistel	90	62
MIDDELKERKE BAD & CASINO	35011A031	Middelkerke	82	47
JONCKHOFWIJK	35011A260		13	8
WESTENDE-BAD - H.JASPARLAAN-N.	35011H20-		54	37
OOSTENDE-CENTRUM	35013A001	Oostende	128	72
POST - MERCATORDOK	35013A01-		55	31
A. BUYLSTRAAT	35013A02-		86	48

Naam buurt	Code	Gemeente	Werkzoekenden	Laaggeschoolde werkzoekenden
ALBERT I-PROMENADE-00ST	35013A041	Oostende	62	29
WAPENPLEIN	35013A052		43	26
HAZEGRAS	35013A10-		68	38
SINT-JOZEF	35013A201		186	103
LEOPOLD I-PLEIN	35013A211		114	54
LEOPOLDPARK	35013A222		20	<5
HOSPITAAL	35013A232		88	56
ALBERT I-PROMENADE-WEST	35013A242		27	10
NIEUWLANDSTRAAT	35013A42-		136	79
PRINSENLAAN	35013A44-		118	71
H. HARTPLEIN	35013A501		115	61
GODELIEVE	35013A511		86	49
VELODROOMSTRAAT	35013A532		87	47
NIJVERHEIDSSTRAAT	35013A543		109	60
RENBAAN	35013A59-		20	9
SINT-ANTONIUSPLEIN	35013B301		155	100
CARDIJN	35013D552		91	45
MARIAKERKE - STRANDPLEIN	35013F721		9	6
WENDUINE-CENTRUM	35029C00-	De Haan	83	42
IZEGEM-CENTRUM-OOST	36008A001	Izegem	29	14
BELLEVUE	36008A211		30	20
ROESELARE-CENTRUM	36015A001	Roeselare	99	55
HEILIG HART	36015A01-		60	30
IEPERSTRAAT - CENTRUM	36015A02-		69	44
SINT-AMAND	36015A03-		60	32
KOERSEPLEIN	37015A322	Tielt	34	22
DE PANNE-CENTRUM	38008A00-	De Panne	63	39
MARKTLAAN	38008A03-		85	41
ZEEDIJK	38008A10-		76	54

Naam buurt	Code	Gemeente	Werkzoekenden	Laaggeschoolde werkzoekenden
GALLOPER	38014A01-	Koksijde	39	26
KOKSIJDE-BAD	38014A10-		54	28
SINT-IDESBALD-KERN	38014A20-		24	6
NIEUWPOORT - MIDDENSTAD	38016A001	Nieuwpoort	49	30
WESTWIJK	38016A03-		30	16
ZUIDRAND	38025A02-	Veurne	6	<5
West-Vlaanderen			6.108	3.477

www.west-vlaanderen.be/welzijn

